

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΔΡΑΣΗ

Έτος 18^ο - Τεύχος 72

Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2003

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Εκεί που κρέμονταν άρματα δεν κρεμούν νταούλια	209-212
☐ Μ. Δερμιτζάκη: Η Σημαία μας στα χέρια Καγιαλέδων	213
☐ Θαν. Μπίκου: 1000 λέξεις	218
☐ Αναστ. Σέμου: Η ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων ως αντικείμενο αγροτικής πολιτικής	219-224
☐ Γιάννη Τόλιου: Συνεταιριστική Ιδέα και Επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	225-228
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Τα Γεωργικά Επιμελητήρια	231-237
☐ Γ.Σ. Ντούτσια: Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός σαν έννοια, σκοπός και πρακτική. Ανάγκη επαναπροσδιορισμού	241-245
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Τα Συνεταιριστικά Ελαιουργεία εκσυγχρονίζονται	247-251
☐ Γ. Β. Σελλιανάκη: Βιβλιοκρισία (Αλέξανδρου Αλεξάκη. Το Μέλι)	259
☐ Συνεταιριστή: (χωρίς όνομα). «ΘΥΜΗΣΕΣ»	255-258
☐ Γ. Φραγκιαδουλάκη: ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ (μας ρωτούν και απαντούμε).	261-263
☐ Θαν. Μπίκου: Το Γραμματοκιβώτιο της «Σ.Π.» (Γράφουν οι: Γ. Καφετζάκης, Γ. Φραγκιαδουλάκης και Κ. Μπεμπής)	264-265
☐ Της Σύνταξης:	
– Η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος	215-217
– Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ροδόπης	229-230
– Ευρωπαϊκή Ένωση (ε. Το Ελεγκτικό Συνέδριο)	230
– Όταν οι σύγχρονοι επιστήμονες της τεχνολογίας ανακαλύπτουν την ελληνική γλώσσα	239-240
– ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ: (Η Γεν. Συνέλευση της Ε.Φ.Σ. την 21.1.2004)	246
– Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού	252
– Παγκόσμια Ημέρα της 7 ^η ηλικίας	253
– Αγροτοσυνεταιριστικές Ειδήσεις (α. Το λάδι ΣΙΤΙΑ στο καλάθι των δώρων του 2004 β. Άγνωστο στον Έλληνα καταναλωτή το σπαράγγι, γ. Υπουργικό Εποπτικό)	266-267
– Αλφαβητικό Ευρετήριο της «Σ.Π.» κατά συγγραφέα το 2003	268-271
– Περιεχόμενα στα Αγγλικά - Ταυτότητα περιοδικού	272

ΤΟ ΕΛΑΦΡΥΤΕΡΟ ΜΕ ΒΙΟ-FILTER

1 και BF

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

**ULTRA
ONE**

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Εκεί που κρέμονταν άρματα δεν κρεμούν νταούλια

Άρθρο του Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

Σαν έννοιες και σαν πρακτικές, έχουν τη δική τους αξία. Πάντα με τους εκφραστές τους, στο δικό τους χώρο, στο δικό τους ρόλο και στο δικό τους χρόνο, στην ώρα τους που λέμε: **τα άρματα και τα νταούλια.**

Κι όταν σε μια κάποια πρώτη προσπάθεια, σε ένα πρώτο ξεκίνημα, διαπιστωθούν απειρίες, φανούν λαθεμένες εκτιμήσεις, υπερβολές, αυθορμητισμοί και ασυγκράτητοι πανηγυρισμοί, ο θυμόσοφος λαός που παρακολουθεί τις όσες γίνονται γι' αυτόν θυσίες, εκφράζεται με το δικό του νοηματικό τρόπο, όπως μ' αυτό το Κολοκοτρωνέικο, που στην αυθεντικότητά του ο Γέρος του Μωριά είχε πει: **«εκεί που κρέμαγαν οι άντρες τα άρματα, κρεμούν οι γύφτοι τα νταούλια».**

Το άκουσα για πρώτη φορά πριν από αρκετά χρόνια. Ένας παλαίμαχος συνεταιριστής, στοχαστικά παρακολουθούσε μία συνθηματικά γαρνιτουρισμένη ομιλία. Κούνησε το κεφάλι του, στριφογύρισε τα μάτια του –ασφαλώς και το μυαλό του– συνοφρύασε, μετά το είπε και έφυγε.

Ήταν τα χρόνια των μεγάλων σχεδιασμών και των ονειροπολήσεων στον αγροτικό χώρο. Τότε που θα έπρεπε να κρυφτούν στα σπίτια τους οι αγροτοπατέρες, να εξαφανισθούν από το προσκήνιο, να γίνουν χαλί για να περάσει η πρόοδος στο αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα και από εκεί να απλωθεί σε όλη την ύπαιθρο και να γίνει ό,τι δεν έγινε ένα αιώνα, **ένα απέραντο περιβόλι.**

Τότε που οι θεσμοί και οι αγροτοπατέρες, εμπόδιζαν στην ένωση των χωραφιών και των εργοστασίων και απ' αυτή την ένωση να καρποφορήσουν τα πρώτα και να δουλέψουν τα δεύτερα.

Όλα γνωστά και χλιοειπωμένα και δε θάθελα να μείνω σ' αυτά και πολύ περισσότερο να τα επαναλάβω. Γίνανε λαθεμένες εκτιμήσεις, με αγαθές τις προθέσεις ΝΑΙ, συγγνωστό, ανθρώπινο, αποδεκτό.

Τί γίνεται όμως από εδώ και πέρα, που οι προθέσεις, οι καλές προθέσεις, οι αλληπάλληλοι σχεδιασμοί και οι Νόμοι που ψηφίστηκαν, τα

δωρεάν χρήματα που δόθηκαν, αυτά τα τεράστια ποσά (10 τρισ. δρχ.) και εκείνα τα τεράστια επίσης ποσά που χαρίστηκαν (πάνω από 1 τρισ. δρχ.), όχι μόνο τίποτα δεν πρόσθεσαν σε ό,τι υπήρχε, αλλά και από αυτά που υπήρχαν, πολλά (τα περισσότερα) χάθηκαν.

Πρώτα από όλα η **όρεξη**, το **μεράκι**, το **κέφι**, η **φλόγα** και το **πάθος** των συνεταιριστών, εκείνων των ανεπανάληπτων συνεταιριστών που συσπείρωσαν **950.000** τότε αγροτικές εκμεταλλεύσεις σε **7.500** αγροτικούς συνεταιρισμούς, με περισσότερα από **1.000** αποθηκευτικά κέντρα και περισσότερα από **300** βιομηχανικά συγκροτήματα σ' ολόκληρη τη χώρα.

Ζημιά μεγάλη, πιο μεγάλη και από αυτά τα χρέη των συνεταιρισμών που διαγράφηκαν. Πολλή δουλειά θα χρειασθεί και πολλή χρέη θα ξοδευτεί για να υπάρξει ξανά το κέφι της δημιουργίας, όπως σ' εκείνους που γιγάντωσαν το αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα και το ανέδειξαν στο μεγαλύτερο φορέα ανάπτυξης της υπαίθρου και συγκράτησης του πληθυσμού της.

Αυτό το κέφι δε μισθώνεται, δεν είναι μισθοφορικό, είναι **φύτρα** του ίδιου του χώρου, **γέννημα** του μπαξέ του, **ποτίζεται** με τις **ιδέες** της αλληλεγγύης και τις αλληλοβοήθειες, με τις αρχές του συνεργατισμού, της αξιοκρατίας και τους αγώνες. Το γνωρίσαμε, το βιώσαμε σαν στοιχείο συστατικό της ζωής των κορυφαίων του συνεργατισμού μας και κανείς ποτέ δεν το διέκρινε στους **αναρριχητές ξενοσκαλοπατάδες**, είτε αυτοί προέρχονται είτε όχι, από τον αγροτικό χώρο.

Γιατί απλούστατα κατά το θυμόσοφο λαό μας, βρήκαν τις θέσεις και κρέμασαν τα νταούλια τους εκεί που οι ιδεολόγοι συνεταιριστές κρεμούσαν τα άρματά τους κατά μια ακόμη προσαρμοσμένη παραλλαγή των λέξεων του Κολοκοτρώνη. Η πολύχρονη ταλαιπωρία που είναι καταγραμμένη στην ιστορία του αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος, του λόγου το αληθές βεβαιώνει. **Σβύνει** όπου ακόμη δεν έχει σβύσει ολότελα η **φλόγα** της δημιουργίας στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Συντήρηση δαπανηρή γίνεται με την προσδοκία της διαγραφής χρεών που συσσωρεύσαν τουλάχιστον αδέξιες διαχειρίσεις, για την εξασφάλιση εργολαβικών εργασιών, όπως τη διανομή επιδοτήσεων, την διεκπεραίωση εργασιών του Ο.Γ.Α., του ΕΛΓΑ, του Ο.Σ.Δ.Ε., και την οικονομική ενίσχυση από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους, αντί για δραστηριοποίηση στον παραγωγικό χώρο, για επενδύσεις, για ανταγωνιστικά αγροτικά προϊόντα, για τη συγκέντρωσή τους, την επεξεργασία και την τυποποίησή τους.

Το αγροτικό συμφέρον, το ενδιαφέρον και οι ανθρώπινες φιλοδοξίες, σ' αυτό το χώρο, **σήμερα δεν αποτελούν σημείο αναφοράς, κοινό στόχο και κοινή προσπάθεια**. Δεσμοί χαλαρωμένοι ως ανύπαρκτοι από τη βάση μέχρι την κορυφή, εύκολα διαπιστώνονται. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια κορυφαίου στελέχους του υπηρεσιακού συνεταιριστικού χώρου, που σε πρόσφατη δημόσια ομιλία του είπε ότι: **«Οι αγρότες**

παραγωγοί βλέπουν τους συνεταιρισμούς τους όταν συναλλάσσονται μόνο με τρίτους σαν ξένες, όχι δικές τους εταιρείες και διερωτώνται αν ανήκουν στο κράτος που τους χαρίζει τα χρέη, στις τράπεζες που τις χρηματοδοτούν ή στα Συμβούλια που τους διοικούν και δραστηριοποιούνται κυρίως για τις ρυθμίσεις των χρεών τους και την εξασφάλιση των λειτουργικών δαπανών τους».

Πορεία προχωρημένη που βγάζει έξω από τον αγροτοσυνεταιριστικό χώρο και παίρνει μαζί της τα ενσωματωμένα κεφάλαια του κινήματος, τις αποθήκες, τα εργοστάσια και τα άλλα στήριγμα, του πραγματικού αγρότη, που πάντα αναγκαία του είναι. Και δεν είναι θέμα νομοθετικό ούτε πιστοδοτικό, όπως συνήθως υποστηρίζεται, για να ανακάμψει το αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα.

Θέμα βούλησης, αποφασιστικότητας και κομματικής ουδετερότητας είναι: Πρέπει επιτέλους να υπάρξει το θάρρος για να απαλλαγούν, όσοι υπάρχουν ακόμη συνεταιριστικοί φορείς, από τον παραγοντισμό των ξένων προς το αγροτικό επάγγελμα, πολυδοκιμασμένων και αποτυχημένων στο συνεργατισμό, κομματικών στελεχών:

— **Να εκκαθαρισθούν τα μητρώα των αγροτικών συνεταιρισμών.** Περισσότερα από ένας για κάθε αγροτική εκμετάλλευση, μέλη χωρίς αγροτική περιουσία, χωρίς την άσκηση του αγροτικού επαγγέλματος, χωρίς συμφέρον και ενδιαφέρον και χωρίς να πληρώσουν ακόμη και αυτή τη συνεταιριστική τους μερίδα, **δεν πρέπει να βρίσκονται στα μητρώα των αγροτικών συνεταιρισμών.**

— **Συνεταιρισμοί** που δεν δραστηριοποιούνται σε εργασίες παραγωγής, συγκέντρωσης, επεξεργασίας τυποποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων των μελών τους, όπως και για την προμήθειά τους με γεωργικά εφόδια, πρέπει να διαλυθούν. **Ο αγροτικός κόσμος δεν έχει ανάγκη από τρίτους με συνεταιριστικά αξιώματα για να του μοιράζει τις επιδοτήσεις και μοναδική δική τους συναλλαγή με το συνεταιρισμό να είναι η είσπραξη της αποζημίωσής τους γι' αυτή τη μοιρασιά.**

Δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που κι αυτές δεν ασχολούνται με θέματα παραγωγής, τυποποίησης, συσκευασίας και εμπορίας προϊόντων των αγροτών μελών τους, όπως και με την προμήθεια γεωργικών εφοδίων σ' αυτά, **δεν έχουν λόγο ύπαρξης.** Η αγορά από τρίτους αγροτικών προϊόντων για τυποποίηση, συσκευασία και εμπορία τους, με τη χρησιμοποίηση της υποδομής που έγινε από τα μέλη τους, για τη στήριξη της δικής τους παραγωγής με δαπάνες και δική τους ευθύνη από χρέη και ενδεχόμενες ζημίες, όπως και μόνο η διανομή των οικονομικών ενισχύσεων για κάλυψη δαπανών, αποζημιώσεων και ζημιών, από αυτή την εργολαβία, **δεν είναι συνεταιριστικές εργασίες για τις οποίες ιδρύθηκαν.**

— **Οι συνεταιριστικές μερίδες,** εκτός από το ότι πρέπει να πληρώνονται από τα μέλη των συνεταιρισμών για να νομιμοποιείται η συμμετοχή τους

σ' αυτούς, όπως γίνεται σε κάθε εταιρικό σχήμα, πρέπει και να προσαρμοσθούν στον κύκλο εργασιών του κάθε συνεταιρισμού τουλάχιστον στο ύψος που απαιτούν οι συναλλαγές και οι χρηματοπιστωτικές τους ανάγκες. **Οι συνεταιρισμοί πρέπει επιτέλους να αποκτήσουν και δικά τους χρηματικά κεφάλαια.**

Είναι μερικά από τα βασικά που δεν χρειάζονται Νόμους, δανεικά χρήματα και επιδοτήσεις για να ξαναγίνουν λειτουργικοί και ωφέλιμοι για τους πραγματικούς αγρότες μέλη τους οι αγροτικοί συνεταιρισμοί.

Χρειάζονται μόνο **βούληση, αποφασιστικότητα και κομματική ουδετερότητα**, όπως προανέφερα, που δυστυχώς δεν διαφαίνονται. Εκείνο που όλοι βλέπουν αυτή την περίοδο των εκλογών στις Α.Σ.Ο., είναι ο κομματικός παραγοντισμός σε όλο του το μεγαλείο.

Κυνηγοί θέσεων και αξιωματικών στις Α.Σ.Ο., για δικό τους και κομματικό λογαριασμό, χωρίς αγροτική περιουσία, αγροτικό εισόδημα, συμφέρον και ενδιαφέρον, με ανεξόφλητη ακόμη και αυτή τη συνεταιριστική τους μερίδα, και με πολύχρονη αποτυχημένη διαδρομή που κόστισε τεράστια ποσά στους αγρότες και στην οικονομία της χώρας, δραστηριοποιούνται με κομματική –αφού, άλλη δεν διαθέτουν– υποστήριξη για να **επανατοποθετήσουν τα νταούλια τους εκεί που ήταν τα άρματα των συνεταιριστών**, εκείνων που φτιάξανε το αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα της χώρας και στις δικές τους μέρες, ήταν ένας τεράστιος οργανισμός στήριξης της γεωγικής μας παραγωγής και του εισοδήματος του αγρότη.

Αν αυτό τελικά θα γίνει – που απεύχομαι – **τα νταούλια θα παίξουν μέχρι και στις επόμενες εκλογές στις Α.Σ.Ο., το 2006 και μετά θα σιωπήσουν γιατί ούτε χώρος να καθίσουν οι παίκτες τους, ούτε ακροατές θα υπάρχουν.**

Ας προβληματιστούν όσο ακόμη υπάρχει καιρός και αυτοί που τους ψηφίζουν και εκείνοι που τους στηρίζουν. **Καλοί συνεταιριστές, πραγματικοί αγρότες, υπάρχουν σε όλους τους κομματικούς χώρους.**

(Γ.Β.Σ.)

Σας ευχόμαστε
ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
και όμορφη
ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ του 2004

Η σημαία μας στα χέρια Καγιαλέδων

Γράφει ο Δικηγόρος ΜΙΧΑΛΗΣ Κ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

Σε κάθε εθνική επέτειο τα τελευταία χρόνια την κοινή γνώμη απασχολεί όλο και περισσότερο το ζήτημα αν θα πρέπει ή όχι να εμπιστευθούμε τη Σημαία μας σε αλλοδαπούς αριστούχους μαθητές.

Η Ελλάδα χώρα του Ξενίου Διός και κοιτίδα ανέκαθεν της Δημοκρατίας δίδαξε στο διάβα των αιώνων στους λαούς της Οικουμένης τις διαχρονικές αξίες του ουμανισμού και τον πολιτισμό. Οι Έλληνες από την αρχαιότητα ίσαμε και σήμερα παραμένουν λαός βαθύτατα φιλόξενος και δημοκρατικός που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και προσφέρει απλόχερα και χωρίς διάκριση φιλοξενία, προκοπή, ασφάλεια και σιγουριά σε όσους τη ζητήσουν. Τρανή και αδιαμφισβήτητη απόδειξη οι εκατοντάδες χιλιάδες των μεταναστών λαθραίων και νομίμων, που την τελευταία ιδίως εικοσαετία ανεμπόδιστα έχουν εισρεύσει στη χώρα μας και εισρέουν συνεχώς με σοβαρές παρενέργειες στην Εθνική Οικονομία. Σε όλους αυτούς που χωρίς αμφιβολία δικαιούνται μια θέση στη ζωή, ανοίξαμε διάπλατα τα σπίτια μας, την αγορά, τις υπηρεσίες του Κοινωνικού μας Κράτους και προσφέρομε χωρίς φειδώ παιδεία στα παιδιά τους μαζί με τα δικά μας. Αυτό άλλωστε επιβάλλει ο ανθρωπισμός, η δημοκρατία και ο πολιτισμός μας. Και ως εδώ όλα έχουν καλώς με τους (λαθρο)μετανάστες να απολαμβάνουν ανεμπόδιστα στη χώρα μας τα δικαιώματά τους.

Η Σημ α ί α όμως, δεν είναι ένα κομμάτι άχρηστο πανί όπως υποτιμητικά την αποκαλούν ορισμένοι αριστερόστροφοι ψευτοκοουλτουριάρηδες. Η Σημαία μας είναι το Ιερό έμβλημα του έθνους μας και αποτελεί το Σύμβολο της Ενότ η τ ο ς και του μεγαλείου του γένους των Ελλήνων. Είναι το Ιερό και απαραβίαστο *πολεμικό, θρησκευτικό, πνευματικό* και Εθνικό μας κειμήλιο, που το καθαγίασαν ποταμοί αιμάτων των χιλιάδων νεκρών ηρώων μας στους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους. Είναι το *λάβαρο* εκείνο κάτω από το οποίο τα Ελληνόπουλα ορκίζονται πίστη εις την πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους Νόμους του Κράτους και που ψυχωμένοι στρατιώτες μας το κρατούσαν αγκαλιά στα αλβανικά βουνά για να αποκρούσουν τους ξένους εισβολείς.

Και εδώ, αξίζει να θυμίσουμε στους επιγενομένους μια από τις χιλιάδες πράξεις αυτοθυσίας άοπλων ηρώων μας, που υπερασπίστηκαν με το σώμα τους αυτό το Ιερό Εθνικό μας λάβαρο, όπως το καταγράφει η Ιστορία. Ήταν Φλεβάρης του 1897 όταν αντίκρου στους λιγοστούς, αλλά ηρωικούς επαναστάτες Κρητικούς, παρατάχθηκαν οι στόλοι των ισχυρών της γης. Ενα βλήμα από το Ρωσικό θωρηκτό «Αλέξανδρος» θρυματίζει το κοντάρι και ρίχνει κάτω την Ελληνική σημαία στις βραχώπετρες του Ακρωτηρίου. Τότε ένα νέο και άοπλο, μα ατρόμητο παλληκάρι, ο **Σπύρος Καγιαλής ή Καγιαλεδάκης**, άρπαξε τη Σημαία, σκαρφάλωσε στην πιο ψηλή κορφή, βάζει για κοντάρι το κορμί του και κρατά ψηλά και υπερήφανος το λάβαρο του έθνους προκαλώντας έτσι «Τους γενναίους θαλασσόλυκους ναυάρχους» να του ρίξουν αν τολμούν για να πέσει η Σημαία. Μπροστά σ' αυτή την αυταπάρνηση θαμπώθηκαν τότε οι ισχυροί της γης.

Έτσι υπερασπίζονταν πάντα οι Έλληνες τα Ιερά και τα όσια του γένους. Θα δεχθούν άραγε όλοι αυτοί οι αλλοδαποί, που σήμερα σηκώνουν τη Σημαία μας για επίδειξη στις Εθνικές γιορτές μας να την υπερασπισθούν όπως υπερασπίσθηκε ο επαναστάτης Καγιαλής και να θυσιασθούν γι' αυτήν και την Ελλάδα, όποτε χρειασθεί, όπως θυσιάσθηκαν κρατώντας την ψηλά ο **Αθανάσιος Διάκος**, ο **Παπαφλέσας**, ο **Γρηγόριος Ε'** και οι χιλιάδες αγωνιστές του έπους του '40; Όσοι απ' αυτούς, αγόρια και κορίτσια υποσχεθούν πως θα θυσιασθούν γι' αυτήν, όλοι οι Έλληνες θα τους χειροκροτήσουν και θα τους την εμπιστευθούν.

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΠΙΤΙΚΟ

Βάλτε το
στην
καρδιά σας.

θα σας
το
ανταποδώσει.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

Η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος

ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΜΥΡΤΑΚΗΣ
Πρόεδρος της ΕΣΤΕ

Η Ε.Σ.Τ.Ε. ιδρύθηκε στις 22-7-1995 με πρωτοβουλία των Συνεταιριστικών Τραπεζών Λαμίας, Ιωαννίνων, Παγκρήτιας και Αχαϊκής και του Πιστωτικού Συνεταιρισμού Κορινθίας «Ο ΕΡΜΗΣ».

Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών και της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών.

Σήμερα η Ε.Σ.Τ.Ε. αριθμεί 29 μέλη, από τα οποία τα 15 είναι Συνεταιριστικές Τράπεζες και τα 14 Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί. Διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μελών, ενώ ταυτόχρονα εκλέγεται και 3μελές Εποπτικό Συμβούλιο.

Οι άξονες λειτουργίας της Ε.Σ.Τ.Ε. συνοψίζονται στις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών για την προβολή και ανάπτυξη του θεσμού της Συνεταιριστικής Πίστης, σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος.
- Στη δημιουργία του πλαισίου των προϋποθέσεων για τη στενότερη και αποδοτικότερη συνεργασία των Συνεταιριστικών Τραπεζών και Πιστωτικών Συνεταιρισμών και τη δημιουργία ενός ενιαίου Συνεταιριστικού Πιστωτικού Δικτύου.
- Στην εκπροσώπηση της Συνεταιριστικής Πίστης στα θεσμικά όργανα της Πολιτείας.
- Στη συστηματική παρέμβαση για τη διεκδίκηση λύσεων στα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν τη Συνεταιριστική Πίστη και λειτουργούν ανασχετικά στην ανάπτυξή της.
- Στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και τους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς, σε θέματα εκπαίδευσης, νομικής υποστήριξης, μηχανοργάνωσης και οργάνωσης.
- Στην ανάπτυξη δεσμών και συνεργασιών με Συνεταιριστικές Τράπεζες του εξωτερικού.
- Στην ανάπτυξη της διασυνεταιριστικής συνεργασίας και την προβολή της Κοινωνικής Οικονομίας στη χώρα μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Σ.Τ.Ε., στηριζόμενο στα οικονομικά αποτελέσματα της δράσης των Συνεταιριστικών Τραπεζών και Πιστωτικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα, αλλά και στη συμβολή τους στην ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών όπου δραστηριοποιούνται, εκτιμά ότι η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας έχει επαρκή οργάνωση και κεφαλαιακή βάση και έχει αποκτήσει τα χαρακτηριστικά και την ωριμότητα που της επιτρέπουν να ανταποκριθεί με επιτυχία στη νέα και συνεχώς μεταβαλλόμενη τραπεζική πραγματικότητα.

Νομικό και θεσμικό πλαίσιο

Η Συνεταιριστική Πίστη στη χώρα μας άρχισε ουσιαστικά και αναπτύσσεται την τελευταία 10ετία με βάση το Νόμο 2076/92, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία οι διατάξεις της Β' Τραπεζικής Οδηγίας του Συμβουλίου της

Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το θεσμικό πλαίσιο, τα Συνεταιριστικά Πιστωτικά Ιδρύματα είναι Αστικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί (Ν, 1667/86), οι οποίοι αφού συγκεντρώνουν τα ελάχιστα κεφάλαια και εκπληρώσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, λαμβάνουν άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, ύστερα από αίτημά τους και διενεργούν όλες τις τραπεζικές εργασίες που αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των Εμπορικών Τραπεζών, μόνο σε επίπεδο περιοχής που δραστηριοποιούνται.

Οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί που λαμβάνουν άδεια να λειτουργήσουν ως Πιστωτικά Ιδρύματα, δεν μεταβάλλουν τη νομική προσωπικότητά τους και επιτρέπεται να χρησιμοποιούν στην επωνυμία τους τον όρο «Συνεταιριστική Τράπεζα».

Το ύψος του απαιτούμενου μέγιστου κεφαλαίου έχει αναπροσαρμοσθεί τρεις φορές τα τελευταία χρόνια σε επίπεδα που δεν ανταποκρίνονται στα οικονομικά και πληθυσμιακά δεδομένα πολλών Νομών της χώρας μας, δυσχεραίνοντας στην πράξη τόσο τη δημιουργία όσο και τη μετεξέλιξη των Πιστωτικών Οργανισμών σε Τράπεζες! Έτσι, τα 600 εκατομμύρια δραχμές που προβλέπονταν αρχικά, έγιναν από 1-1-98 **900** εκατ., από 1-7-98 **1.200** εκατ. και από 11-4-01 **2.044,5** εκατ. ή **6** εκατ. ευρώ.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες συναλλάσσονται μόνο με τα μέλη τους και μπορούν να διενεργούν όλες τις τραπεζικές εργασίες εκτός του *unferwriting*. Κατ' εξαίρεση συναλλάσσονται και με μη μέλη όταν πρόκειται για δευτερεύουσες τραπεζικές εργασίες διαμεσολαβητικού χαρακτήρα ή όταν στη συναλλαγή συμμετέχει και μέλος της Τράπεζας.

Διάθροση - Λειτουργία

Σήμερα λειτουργούν συνολικά **15** Συνεταιριστικές Τράπεζες από τις οποίες **14** ασκούν τη δραστηριότητά τους σε επίπεδο Νομού και μία Συνεταιριστική Τράπεζα έχει άδεια λειτουργίας σε επίπεδο Επικράτειας.

Παράλληλα λειτουργούν **23** Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί, οι οποίοι, εκτός των προσπαθειών για μετεξέλιξή τους σε Συνεταιριστικές Τράπεζες, δραστηριοποιούνται με τη χορήγηση δανείων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν ιδρύσει την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ) που αποτελεί το όργανο εκπροσώπησης, υποστήριξης και ανάπτυξης της Συνεταιριστικής Πίστης στη χώρα μας.

Στο μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, οι Συνεταιριστικές Τράπεζες έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε τοπικό επίπεδο, παρεμβαίνοντας συμπληρωματικά και βελτιωτικά στο τραπεζικό σύστημα με την καθιέρωση ενός νέου τύπου Τράπεζας που διακρίνεται για την πελατοκεντρική της αντίληψη, που στηρίζει και στηρίζεται από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύει την τοπική ανάπτυξη.

Απευθύνονται κύρια στις ΜΜΕ και στα φυσικά πρόσωπα με ανταγωνιστικά τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες και με χαρακτηριστικά λειτουργίας που τις καθιερώνουν ως αξιόπιστες, φιλικές, ευέλικτες και με κοινωνικό πρόσωπο Τράπεζας.

Οι πελάτες-μέλη των Συνεταιριστικών Τραπεζών αντιμετωπίζονται σε μια βάση εμπιστοσύνης και μακροχρόνιας προοπτικής συνεργασίας, στοιχεία που συμβάλλουν στη συνεχή αναβάθμιση των παρεχόμενων τραπεζικών υπηρεσιών και προϊόντων.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες, με την αποκεντρωμένη δομή τους ενισχύουν την προσωπική σχέση πελάτη και Τράπεζας, αυξάνουν την αποτελεσματικότητα και σε συνδυασμό με το μικρό λειτουργικό κόστος, τα σύγχρονα μηχανογραφικά συστήματα και τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα, καθώς επίσης τα οφέλη που επιτυγχάνουν για τα μέλη τους (μέρισμα, υπεραξία μερίδας, κέρδος συναλλαγών) αποκτούν την εμπιστοσύνη των τοπικών κοινωνιών και δημιουργούν προϋποθέσεις δυναμικής ανάπτυξης και προοπτικής.

Νέο περιβάλλον - Πορεία - Προοπτικές

Σήμερα όλοι βιώνουμε τον έντονο ανταγωνισμό και τις διαρκείς ανακατατάξεις που συντελούνται στο χώρο της οικονομίας και των επιχειρήσεων.

Η είσοδος της χώρας μας στην ΟΝΕ των χαμηλών πραγματικά επιτοκίων, συρρικνώνει τις παραδοσιακές πηγές κερδοφορίας και δημιουργεί νέες κατευθύνσεις στην οργάνωση και λειτουργία των τραπεζών, με άξονες τη διαχείριση κεφαλαίων και τη χρήση της νέας τεχνολογίας στην προσέγγιση και εξυπηρέτηση της πελατείας. Οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές Τραπεζών σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο για την επίτευξη οικονομικών κλίμακας και η διεύθυνση στο χώρο των τραπεζικών εργασιών μη κλασικών τραπεζικών υπηρεσιών, δημιουργούν νέα δεδομένα στην τραπεζική αγορά. Είναι όμως ενθαρρυντικό ότι αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των συναλλασσομένων και ο όγκος των συναλλαγών και ότι αναδεικνύεται ο ρόλος της Τράπεζας συμβούλου και της Τράπεζας που καλύπτει το σύνολο των χρηματο-οικονομικών αναγκών των πελατών.

Ήδη οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν προχωρήσει στην υλοποίηση μιας στρατηγικής για την αύξηση του μεγέθους, την εξεύρεση κεφαλαίων, την ανάπτυξη του δικτύου τους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης.

Το **πρώτο** βήμα έγινε με την ίδρυση της Πανελλήνιας Τράπεζας στην οποία συμμετέχουν οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί της χώρας μας.

Η Πανελλήνια Τράπεζα έχει ολοκληρώσει την προετοιμασία της με τη στελέχωσή της με το αναγκαίο προσωπικό, την ενοικίαση γραφείων και του καταστήματος Αθηνών και ξεκινά τον προγραμματισμό για την ανάπτυξη, σταδιακά, 50 Καταστημάτων σε όλη τη χώρα. Παράλληλα, η Τράπεζα αυτή θα παρέχει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και τους Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς υποστήριξη, τεχνογνωσία και υπηρεσίες, που λόγω μεγέθους και κόστους δεν μπορεί από μόνη της η κάθε Τράπεζα να αναπτύξει.

Το **δεύτερο** βήμα έγινε με την εγκατάσταση ενιαίου μηχανογραφικού συστήματος που επιτρέπει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και την Πανελλήνια να συνδεθούν μεταξύ τους, ν' αποτελέσουν εθνικό δίκτυο, να μειώσουν το κόστος τους και να δώσουν τη δυνατότητα στα μέλη τους να εξυπηρετούνται από τα Καταστήματα όλων των Συνεταιριστικών Τραπεζών. Η πιλοτική εγκατάσταση του συστήματος γίνεται στην Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα.

Το **τρίτο** βήμα γίνεται με τη συνεργασία με τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες, για την απόκτηση τεχνογνωσίας και ευρωπαϊκού δικτύου. Ήδη έχουν ξεκινήσει συζητήσεις με ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές Τράπεζες, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν στο αμέσως προσεχές μέλλον.

Με αυτή τη στρατηγική οι Συνεταιριστικές Τράπεζες αποκτούν τα πλεονεκτήματα ενός μεγάλου τραπεζικού ομίλου και αποτελούν μια ανερχόμενη τραπεζική δύναμη στη χώρα μας.

1000 ΛΕΞΕΙΣ

ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΙΚΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η ΣΗΜΑΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΥΜΑΤΙΖΕΙ ΑΚΟΜΗ ΨΗΛΑ...

Η ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων ως αντικείμενο αγροτικής πολιτικής.

Γράφει ο κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Β. ΣΕΜΟΣ*

1. Εισαγωγή.

Εδώ και δεκαετίες, κύριο μέλημα όλων των κρατών του κόσμου ήταν η εξασφάλιση της αυτάρκειας σε τρόφιμα. Αυτό επετεύχθη σε μεγάλο βαθμό στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες είτε άμεσα με την αύξηση της εγχώριας παραγωγής είτε έμμεσα, με την εξασφάλιση της οικονομικής δυνατότητας εισαγωγών από άλλες χώρες. Βεβαίως υπάρχουν μεγάλες περιοχές του πλανήτη στις οποίες πάρα πολλές χώρες δεν κατάφεραν να λύσουν το πρόβλημα της επάρκειας των τροφίμων στους λαούς τους με οποιοδήποτε τρόπο.

Μετά από την εξασφάλιση της διατροφής των λαών στις προηγμένες χώρες, προέκυψε επιτακτική η ανάγκη των ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων-τροφίμων. Δηλαδή, η κατανάλωση προϊόντων ως τρόφιμα θα πρέπει, όχι μόνο να ικανοποιούν την ανάγκη της φυσικής επιβίωσης, αφού τα τρόφιμα αποτελούν την πηγή της ενέργειας για τον ανθρώπινο οργανισμό, αλλά θα πρέπει να πληρούν και ορισμένα επίπεδα ποιότητας και προδιαγραφές ασφαλείας ώστε η κατανάλωσή τους να μη ενέχει κανένα κίνδυνο για την υγεία του καταναλωτή. Αυτό φυσικά εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι μια αυτονόητη προϋπόθεση για την παραγωγή και προσφορά κάποιου προϊόντος στην αγορά των τροφίμων. Και ως ένα βαθμό φαίνεται ότι όλα τα προϊόντα ικανοποιούν αυτή την προϋπόθεση αφού στις προηγμένες χώρες ο ανταγωνισμός στην αγορά είναι μεγάλος και τις περισσότερες φορές τα εξωτερικά χαρακτηριστικά των προϊόντων πληρούν τις βασικές προτιμήσεις και τις επιθυμίες των καταναλωτών. Στην πραγματικότητα όμως την ποιότητα των περισσότερων προϊόντων που καταναλώνονται ως τρόφιμα, δεν την καθορίζουν μόνο τα ορα-

---

(*) Ο κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΕΜΟΣ είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Γεωπονίας του Τομέα Αγροτικής Οικονομίας του ΑΠΘ, με κύριο αντικείμενο ερευνητικού και διδακτικού πεδίου την αγροτική πολιτική με έμφαση στην πολιτική αγροτικών προϊόντων. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Γεωπονίας της πρώην Γεωπονοδασολογικής Σχολής του ΑΠΘ (1975), μεταπτυχιακού διπλώματος στην Αγροτική Οικονομία (MSc. in Agricultural Economics, University of London Wye College) και διδάκτορας του Τμήματος Γεωπονίας του ΑΘΠ. Έχει ερευνητική και διδακτική εμπειρία 22 ετών στο ΑΠΘ και στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Έχει δημοσιεύσει 35 επιστημονικές ερευνητικές εργασίες σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και πλήθος επιστημονικών και εκλαϊκευμένων άρθρων σε ελληνικά περιοδικά. Συνέγραψε πανεπιστημιακές σημειώσεις για δύο μαθήματα και σημειώσεις για φροντιστηριακές ασκήσεις των φοιτητών.

Κατά το διάστημα που υπηρετεί στο Πανεπιστήμιο παρακολούθησε πλήθος πτυχιακών διατριβών και εργασιών των φοιτητών της κατεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας, συμμετείχε ως μέλος εξεταστικής επιτροπής σε διατριβές μεταπτυχιακών φοιτητών και διδακτορικών διατριβών, μέλος συμβουλευτικών επιτροπών διδακτορικών διατριβών και επιβλέπων σε μεταπτυχιακή διατριβή. Είναι μέλος: α) του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, β) του Γεωπονικού Συλλόγου Μακεδονίας-Θράκης, γ) της Ένωσης Ελλήνων Γεωργοοικονομολόγων ΕΤ.ΑΓΡ.Ο, δ) της Διεθνούς Ένωσης Αγρο-οικονομολόγων «European Association of Agricultural Economics».

τά χαρακτηριστικά ή τουλάχιστον για μια μεγάλη κατηγορία προϊόντων – τροφίμων η ποιότητα και κατ' επέκταση η ασφάλειά τους εξαρτάται από μη ορατά χαρακτηριστικά.

Τα χαρακτηριστικά της ποιότητας σ' ένα προϊόν αποκτώνται πρωτίστως από το στάδιο της παραγωγής και κατά δεύτερο λόγο από την περαιτέρω μεταχείριση και επεξεργασία. Μεγάλη σημασία για την ποιότητα έχει η μεταχείριση του προϊόντος κατά τη διαδρομή του από το τέλος της παραγωγής μέχρι τον τελικό καταναλωτή.

Τα αγροτικά προϊόντα είτε με τη μορφή που παράγονται είτε με μεταποιημένη μορφή, φυτικής ή ζωικής προέλευσης αποτελούν τη βάση της διατροφής του ανθρώπου. Και σαν τέτοια το ενδιαφέρον και η προσοχή πρέπει να επικεντρωθεί στην παραγωγική διαδικασία της πρωτογενούς παραγωγής. Περαιτέρω, ποιοτικά πρωτογενή προϊόντα θα προσφέρουν με οποιοδήποτε τρόπο ποιοτικά και ασφαλή τρόφιμα. Η επιτήρηση της αγροτικής παραγωγικής διαδικασίας μέσω μιας εξειδικευμένης αγροτικής πολιτικής θα μπορούσε να συμβάλει ώστε να παραχθούν προϊόντα υψηλής ποιότητας και ασφαλή για την υγεία των καταναλωτών.

2. Η έννοια της ποιότητας

Υπό την γενικότερη έννοια, η ποιότητα αναφέρεται στον συνδυασμό χαρακτηριστικών που είναι κρίσιμα στην καθιέρωση μιας καταναλωτικής αποδοχής των προϊόντων. Στη βιομηχανία τροφίμων, αυτό είναι συνήθως ένα ενσωματωμένο μέτρο της αγνότητας, της γεύσης, της σύστασης, του χρώματος, της εμφάνισης και της εργασίας. Σε μια ιδιαίτερα-ανταγωνιστική αγορά, ένα άλλο κριτήριο της ποιότητας μπορούν να είναι «αξία» ή μια καταναλωτική αντίληψη για την αξία του προϊόντος που βασίζεται στα χρήματα που είναι διαθέσιμα γιαυτό. Το δίλημμα είναι ότι, χωρίς αναφορά σε ιδιαίτερα πρότυπα, η ποιότητα γενικού όρου είναι πολύ υποκειμενική και σημαίνει πολύ λίγα.

Η ποιότητα για κάθε προϊόν είναι μια συγκεκριμένη έννοια και καθορίζεται από μια δέσμη χαρακτηριστικών. Τα χαρακτηριστικά αυτά είτε είναι γνωρίσματα της φύσης του προϊόντος είτε προκύπτουν και ενσωματώνονται στο προϊόν κατά τη διάρκεια της παραγωγής του. Σύμφωνα με έναν διεθνή ορισμό, η ποιότητα είναι **«το σύνολο των ιδιοτήτων και των χαρακτηριστικών ενός προϊόντος που αφορούν την ικανότητα του προϊόντος να ικανοποιεί εκφρασμένες ή συναγόμενες ανάγκες»**.

Στη γεωργική παραγωγή μεγάλη σημασία έχει ο τρόπος και τα μέσα παραγωγής. Η ποιότητα κάθε αγροτικού προϊόντος σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τα μέσα ή τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του. Για παράδειγμα, η παραγωγή φυτικών αγροτικών προϊόντων με τη χρήση μειωμένων χημικών εισροών ή με μόνο φυσικά υλικά σηματοδοτεί παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Επίσης, η παραγωγή ζωικών προϊόντων με τη χρήση φυσικών ζωοτροφών χωρίς την προσθήκη βελτιωτικών προδιαγράφουν την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Ακόμη, οι ποσότητες των υλικών (πχ φυτοφάρμακα, λιπάσματα

κλπ) επιδρούν σημαντικά στην τελική ποιότητα του αγροτικού προϊόντος.

Τέλος, η εποχή και η περίοδος παραγωγής ενός αγροτικού προϊόντος συμβάλλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση της τελικής ποιότητας του προϊόντος. Συγκεκριμένα, προϊόντα που παράγονται με τεχνικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα παραγωγή με ελεγχόμενες συνθήκες στα θερμοκήπια ή σε εκτροφεία ζώων, έχουν μειωμένες πιθανότητες να πληρούν όλα τα χαρακτηριστικά που συγκροτούν την ποιότητα. Και αυτό γιατί η προσπάθεια ελέγχου των συνθηκών παραγωγής αναγκάζει τον παραγωγό σε ενέργειες αντίθετες προς την ποιότητα του προϊόντος.

Ορισμένες έννοιες που χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν την ποιότητα θεωρούνται ότι είναι εσφαλμένες. Και αυτό γιατί τις περισσότερες φορές είναι έννοιες υποκειμενικές και αφορούν προσωπικές προτιμήσεις των καταναλωτών (π.χ. θρεπτική αξία, γεύση, οσμή, εμφάνιση)

Επομένως, η ποιότητα των αγροτικών προϊόντων και κατά επέκταση των τροφίμων, είναι υπόθεση μεθόδων παραγωγής και μέσων και υλικών που χρησιμοποιούνται. Όταν η παραγωγική διαδικασία γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες της φύσης και της επιστήμης τότε τα προϊόντα που παράγονται έχουν όλα τα χαρακτηριστικά που τα καθιστούν ποιοτικά. Τα στοιχεία αυτά, ειδικά στο στάδιο της παραγωγής, είναι δυνατόν να τεθούν υπό έλεγχο με μια συντονισμένη αγροτική πολιτική.

3. Η έννοια της ασφάλειας

Η ανάγκη για ασφαλή τρόφιμα είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένη. Κάθε πολίτης έχει δικαίωμα σε μία υγιεινή, ποιοτική και ποικίλη διατροφή. Κάθε πληροφορία σχετική με τη σύνθεση, τη διαδικασία παραγωγής και τη χρήση των τροφίμων πρέπει να είναι σαφής και ακριβής. Για να εξασφαλίσουν ένα υψηλό επίπεδο δημόσιας υγείας, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη κατέστησαν την ασφάλεια των τροφίμων μία από τις βασικές προτεραιότητες του ευρωπαϊκού πολιτικού προγράμματος.

Η ασφάλεια των τροφίμων, όχι μόνον δεν αποτελεί μεμονωμένη έννοια, αλλά προβάλλεται ως εγκάρσιος στόχος που πρέπει να ενσωματωθεί στην υλοποίηση του συνόλου των κοινοτικών πολιτικών. Ωστόσο πολλές από τις ουσιαστικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν πιο άμεση σχέση: η Κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.), η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, η προστασία των καταναλωτών, η δημόσια υγεία καθώς και οι ενέργειες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ασφάλεια των τροφίμων είναι βεβαίως η πρώτη προϋπόθεση της ποιότητας και αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο. Η ασφάλεια ενός τροφίμου αναφέρεται κυρίως στις αρνητικές επιπτώσεις ή μη που μπορεί να έχει ένα προϊόν στην υγεία των καταναλωτών. Δηλαδή ασφαλές θεωρείται ένα προϊόν όταν κατά την κατανάλωσή του δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των καταναλωτών. Η ασφάλεια αυτή πηγάζει κυρίως από δύο αίτια. **Πρώτον**, από τις μεθόδους παραγωγής είτε του πρωτογενούς προϊόντος είτε του μεταποιη-

μένου προϊόντος και **δεύτερον**, από τον τρόπο και τις μεθόδους διατήρησης του προϊόντος μέχρι να φτάσει στον τελικό καταναλωτή.

Οι μέθοδοι που αναπτύχθηκαν κατά καιρούς στην παραγωγική διαδικασία των αγροτικών προϊόντων έδωσαν άλλες ασφαλή προϊόντα και άλλες επικίνδυνα προϊόντα. Για παράδειγμα, προϊόντα που παράγονται από μη ανθεκτικές ποικιλίες στις ασθένειες, αναγκάζουν τον παραγωγό να εφαρμόσει ισχυρούς ψεκασμούς με αποτέλεσμα το παραγόμενο προϊόν να φέρει ισχυρό φορτίο παρασιτοκτόνου.

Τα προϊόντα αυτά, είτε καταναλώνονται ως πρωτογενή είτε ως μεταποιημένα, ενέχουν τον κίνδυνο βλαβών στην υγεία των καταναλωτών και επομένως θεωρείται ότι δεν είναι ασφαλή. Σε άλλες περιπτώσεις ασφαλή πρωτογενή προϊόντα έδωσαν μη ασφαλή τρόφιμα μετά από μεταποίηση στην οποία αγνοήθηκαν οι σκοποί χρήσης του τελικού προϊόντος. Ακόμη, ασφαλή πρωτογενή αγροτικά προϊόντα ή ασφαλή μεταποιημένα προϊόντα που προορίζονται για τρόφιμα μεταβάλλονται σε μη ασφαλή όταν έχουμε πλημμελή διατήρηση ή μεταχείριση.

Επομένως, για να έχουμε ασφαλή τρόφιμα πρέπει κατά κύριο λόγο να παράγονται ασφαλή πρωτογενή αγροτικά προϊόντα, η μεταποίησή τους να γίνεται κάτω από καθορισμένους κανόνες ασφαλείας και να φθάνουν στον καταναλωτή στην αρχική τους κατάσταση. Και εδώ ο ρόλος της αγροτικής πολιτικής είναι σημαντικός.

4. Παράγοντες εκτροπής.

Αν και το σύνολο των εμπλεκόμενων στην παραγωγή των πρωτογενών αγροτικών προϊόντων, μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων και διακινητών τροφίμων επιθυμούν υψηλή ποιότητα και ασφάλεια τροφίμων, εντούτοις υπάρχουν παράγοντες που είτε παραβλέπονται είτε είναι αναπόφευκτοι είτε συνδυασμός και των δύο, που οδηγούν στην εκτροπή από τον τελικό σκοπό. Για παράδειγμα, κατά την παραγωγή των αγροτικών προϊόντων και στην προσπάθεια των παραγωγών για μεγαλύτερα οφέλη παραβλέπονται ορισμένοι κανόνες που οδηγούν μεν σε μεγαλύτερη παραγωγή σε βάρος όμως της ποιότητας των προϊόντων. Επίσης, σε περιπτώσεις δυσμενών καιρικών συνθηκών που επιβάλλουν την επέμβαση του ανθρώπου - παραγωγού για τη μείωση των επιπτώσεων, δημιουργούνται συνθήκες για μη ποιοτικά προϊόντα είτε από υπερβολικό ζήλο είτε από ολιγωρία.

Ακόμη, υπάρχουν περιπτώσεις κακής αποθήκευσης και διακίνησης των πρωτογενών αγροτικών προϊόντων με αποτέλεσμα να δίνουν τελικά προϊόντα - τρόφιμα μη ποιοτικά και πολλές φορές μη ασφαλή. Στην περίπτωση αυτή οι παράγοντες που οδηγούν σ' αυτό το αποτέλεσμα μπορεί να είναι πολλοί οι οποίοι με μια υποχρεωτική πολιτική θα μπορούσαν να εκμηδενισθούν.

Συμπερασματικά, οι παράγοντες που εκτρέπουν την παραγωγική διαδικασία σε προϊόντα μη ποιοτικά και σε πολλές περιπτώσεις μη ασφαλή οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στις ενέργειες των παραγωγών των μεταποιητών

και των διακινητών πρωτίστως των πρωτογενών αγροτικών προϊόντων και κατ' ακολουθία των τελικών προϊόντων τροφίμων. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να είναι σκόπιμοι (κερδοσκοπικοί), άγνοιας, υπερβολικού ζήλου αλλά και ανεξέλεγκτων καιρικών συνθηκών.

5. Ο ρόλος της αγροτικής πολιτικής.

Όλα τα παραπάνω είναι ίσως γνωστά και καταγράφηκαν στη διεθνή βιβλιογραφία και σε σχετικές μελέτες. Όμως το σημαντικό στοιχείο είναι η διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων στο αρχικό στάδιο της παραγωγής των προϊόντων.

Η αγροτική πολιτική μπορεί να θεωρηθεί ως μια δύναμη σε κάθε κράτος η οποία μπορεί να συμβάλλει στην παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών αγροτικών προϊόντων και κατ' επέκταση ασφαλών τροφίμων. Εδώ και πολλά χρόνια η προστατευτική πολιτική στη γεωργία και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σκόπευε και συνέβαλε στη βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και ελάχιστα ενδιαφέρθηκε για την ποιότητα και την ασφάλεια των αγροτικών προϊόντων. Γιαυτό το τελευταίο υπάρχουν τουλάχιστον ενδείξεις από διάφορα περιστατικά κακής ποιότητας προϊόντων και επικίνδυνων προϊόντων σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη. Είναι καιρός πλέον να ασχοληθεί σοβαρά και για την ποιότητα και την ασφάλεια των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων.

Η πρώτη προσοχή πρέπει να εστιασθεί στα ευαίσθητα προϊόντα. Και τέτοια προϊόντα είναι κυρίως τα ζωικής προέλευσης και από τα φυτικής προέλευσης τα φρούτα και λαχανικά. Ο χαρακτηρισμός αυτών των αγροτικών προϊόντων ως ευαίσθητων προκύπτει από το γεγονός ότι τα μεν ζωικά προϊόντα επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από το είδος και τον τρόπο διατροφής των παραγωγικών ζώων και μεταφέρουν, τις περισσότερες φορές, οτιδήποτε επιβλαβές στη διατροφική αλυσίδα του ανθρώπου, τα δε φρούτα και λαχανικά καταναλώνονται όπως παράγονται και μεταφέρουν όλα τα επικίνδυνα φορτία τους στα ανθρώπινα τρόφιμα.

Η πολιτική που μπορεί να εφαρμοσθεί μπορεί να περιλαμβάνει δύο βασικές κατευθύνσεις. **Πρώτον** η θέσπιση μέτρων παραγωγής ποιοτικών αγροτικών προϊόντων με κεντρικό χαρακτηριστικό την ασφαλή κατανάλωση με οποιαδήποτε μορφή και **δεύτερον**, η αυστηρή εφαρμογή όλων των μέτρων και κανόνων από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στην αλυσίδα **«πρωτογενής παραγωγή – διακίνηση – μεταποίηση – τρόφιμα – κατανάλωση»**. Είναι αυτονόητο ότι δεν αρκεί η θέσπιση αυστηρών μέτρων πολιτικής αλλά απαιτείται παράλληλα και επιτήρηση εφαρμογής με ανάλογες κυρώσεις.

Η διεύρυνση των αγορών και η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου έχουν σαν αποτέλεσμα τη συνεχή αύξηση των απαιτήσεων σε θέματα ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Οι συνήθειες των καταναλωτών μεταβάλλονται και οι απαιτήσεις τους επικεντρώνονται στην ποιότητα και στην ασφάλεια. Η "ασφάλεια" των τροφίμων είναι ένα θέμα απόλυτα ουσιώδες. Οι καταναλωτές ζητούν τρόφιμα υψηλής ποιότητας και ωφέλιμα και ακίνδυνα για

την υγεία. Απαιτούν ενημέρωση σχετικά με την προέλευση των τροφίμων και τη σύνθεσή τους και θέλουν να εμπιστεύονται τα προϊόντα που αγοράζουν. Η απελευθέρωση των εισαγωγών και ο έντονος ανταγωνισμός, θα λάβει νέες διαστάσεις με τη διεύρυνση της Ε.Ε. προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και με σαφείς επιπτώσεις στην πρωτογενή παραγωγή. **Η διείδυση των ξένων τροφίμων στις εθνικές αγορές των κρατών έχει σαν αποτέλεσμα την υποχρέωση όλων των κρατών, που διακινούν αγροτικά προϊόντα- τρόφιμα μέσω του διεθνούς εμπορίου, να καθορίσουν κοινά διεθνή μέτρα πολιτικής για τη διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των τροφίμων.** Αυτή η πρόταση δεν είναι ακατόρθωτη αφού σε πάρα πολλά προϊόντα που δεν είναι τρόφιμα και διακινούνται στη διεθνή αγορά καθορίστηκαν διεθνείς προδιαγραφές παραγωγής, ασφάλειας, μεγεθών κ.ά.. Πολύ περισσότερο, η καθιέρωση διεθνών κανόνων πολιτικής ποιότητας και ασφάλειας στα τρόφιμα που η χρήση τους είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη ζωή και την υγεία του ανθρώπου είναι επιβεβλημένη. Η συμμόρφωση στους διεθνείς αυτούς κανόνες πολιτικής κάθε κράτους είναι εξασφαλισμένη, αφού η ποιότητα και η ασφάλεια αποτελεί το κλειδί της αποδοχής και της ανταγωνιστικότητας στη διεθνή αγορά.

6. Βιβλιογραφία

- Anonymus*, "Emerging Pathogens Seen Needing Military-Style Thinking," Food Chemical News, 38(32), 7, (1996).
- Bauman, H.E.*, "The HACCP Concept and Microbiological Hazard Categories," Food Technology, 28 (9), 30-34, (1974).
- Γεωργάκης Σ.*, 1986, «Ποιοτικός έλεγχος τροφίμων», University Studio Press, Θεσσαλονίκη, σελ.164
- Kauffman, L.F.*, "How FDA uses HACCP," Food Technology, 28 (9) 51, 84, (1974).
- Purdum, T.S.*, "Meat Inspections Facing Overhaul, First in 90 years: Scientific Testing Will Replace 'Sniff and Poke' Inspections," New York Times, 145 (50481), July 7, 1 (1996).
- Πετρίδου, Ε.* 2000. Διοίκηση Ολικής Ποιότητας : Μια Ενωσιολογική Προσέγγιση, Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας, Εταιρία Αγροτικής Οικονομίας Θεσσαλονίκη 14 Απριλίου 2000.
- Σέμος, Α.*, και *Καρυπίδης, Φ.*, 2000. Εφαρμογή της Στρατηγικής Ποιότητας στις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις του Αγροτικού Χώρου. Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας, Εταιρία Αγροτικής Οικονομίας Θεσσαλονίκη 14 Απριλίου 2000.
- Φλώρος Φ.Κ.*, 1998, «Η Ελληνική γεωργία και το διεθνές περιβάλλον», «Νέα Σύνορα», Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα, σελ.245
- Weersink, A., Livernois, J., Shogren, J., Shortle, J.*, 1998. Economic instruments and policy environmental in agriculture. Canadian Public Policy 24 (3), 309-327.

1821 → «Νυν υπέρ πάντων η πατρίς μας»

2003 → «Νυν υπέρ πάντων η πάτρις μας»

Μήπως και τα δύο για την εποχή τους είναι σωστά;

Συνεταιριστική Ιδέα και Επιχειρηματικότητα στα πλαίσια της ΕΕ

Του

ΓΙΑΝΝΗ ΤΟΛΙΟΥ

Το νέο οικονομικό περιβάλλον που δημιουργεί η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς επίσης τα αυξανόμενα αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες και η ελληνική ύπαιθρος, εξ' αιτίας των κυβερνητικών επιλογών, φέρνουν στο προσκήνιο το ρόλο των «επιχειρηματικών» φορέων της αγροτικής ανάπτυξης στις νέες συνθήκες (οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, συνεταιρισμοί, ανώνυμες εταιρίες, κ.ά.). Στο παρόν σημείωμα θα ασχοληθούμε μόνο με το ρόλο των αγροτικών συνεταιρισμών, οι οποίοι εκτός από τα παλιά εμφανίζουν και νέα στοιχεία στη δράση τους και τα οποία προσδιορίζουν τις «προκλήσεις» και τις «δυνατότητες», τα «προβλήματα» και τις «προϋποθέσεις» βιωσιμότητας (της συνεταιριστικής ιδέας) στο άμεσο και απώτερο μέλλον.

1. Ποιοι παράγοντες προσδιορίζουν τη βιωσιμότητα της συνεταιριστικής ιδέας;

Χωρίς να επιτρέπει ο χώρος εκτεταμένες αναλύσεις, θα περιοριστούμε κατ' αρχήν σε μια επιγραμματική αναφορά των σημαντικότερων παραγόντων και στη συνέχεια θα εξετάσουμε τα βασικά τους προβλήματα, καθώς και τις προϋποθέσεις μια πιο ελπιδοφόρα πορεία στο μέλλον. Ειδικότερα στη ζωή των συνεταιρισμών, κρίσιμο ρόλο παίζει η γενικότερη οικονομική πολιτική, η οποία ως γνωστόν κυριαρχείται από τις νεοφιλελεύθερες επιλογές, που εξυπηρετεί κυρίως τα συμφέροντα των μεγάλων επιχειρήσεων και πολυκλαδικών-πολυεθνικών ομίλων. **Αυτές οι επιλογές, είναι κατά βάση εχθρικές** στη «συνεταιριστική ιδέα», όπως επίσης και σε κάθε «συλλογικό», δημόσιο ή κοινωνικό, ενώ «αποθεώνουν» την αγορά και κάθε «ιδιωτικό». Η «συνεταιριστική ιδέα», στο βαθμό που γίνεται ανεκτή, οριοθετείται υπολειμματικά και επιδιώκεται η υποταγή της στις γενικότερες επιλογές του νεοφιλελευθερισμού.

Ένας **δεύτερος** παράγοντας είναι οι πολιτικές στήριξης της επιχειρηματικότητας εκ μέρους της ΕΕ, οι οποίες εξαντλούνται στη στήριξη κυρίως των μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ για τις ΜΜ-Επιχειρήσεις, τις ΜΜ-Αγροτικές Εκμεταλλεύσεις, τους Συνεταιρισμούς και άλλες «συλλογικές» δραστηριότη-

---

(*) Ο κ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΟΛΙΟΣ, είναι Οικονομολόγος, απόφοιτος Πανεπιστημίου Πειραιά, με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Λονδίνου (M.Sc.) και Διδακτορικό (Ph.D.) στο «Πάντειο» Πανεπιστήμιο, Αθήνα. Συγγραφέας πολλών άρθρων και μελετών σε επίκαιρα θέματα οικονομίας-πολιτικής. Είναι μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, καθώς και του "Workshop" των Ευρωπαϊκών Οικονομολόγων για μια "Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη".

τες, το ενδιαφέρον εξαντλείται σε λόγια και υποσχέσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 75-80% των δαπανών στήριξης του αγροτικού τομέα (από την ΕΕ), πάει στο 20% των εκμεταλλεύσεων δηλ. στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις. **Τρίτον**, είναι η κυβερνητική πολιτική στους Συνεταιρισμούς, η οποία την τελευταία δεκαετία, όχι μόνο δεν συνέβαλλε στην εξυγίανση και ανάπτυξη τους, αλλά αποδυνάμωσε την αξιοπιστία της «συνεταιριστικής ιδέας». Τέλος, το ίδιο το συνεταιριστικό κίνημα, παρά τα όποια θετικά βήματα έγιναν τα τελευταία χρόνια, βρίσκεται συνολικά πίσω από τις απαιτήσεις και τις δυνατότητες ανάπτυξης του. Γιαυτό σημαντική ευθύνη έχουν, κατά τη γνώμη μας, οι ηγεσίες των μεγάλων συνεταιριστικών οργανώσεων, ιδιαίτερα των αγροτικών, που αποτελούν και το βασικό κορμό του συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας.

2. Ποια είναι τα βασικά προβλήματα των Συνεταιριστικών Οργανώσεων;

Χωρίς να υποτιμούμε ή πολύ περισσότερο να μηδενίζουμε τα όποια θετικά βήματα που έχουν γίνει ως σήμερα στην προώθηση της συνεταιριστικής ιδέας (αγροτικός τομέας, μεταποίηση, πιστωτικός τομέας, αγρο-τουρισμός, κά), ωστόσο αυτά τα βήματα αποτελούν την εξαίρεση και όχι τον κανόνα. Συγκεκριμένα

i) Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, σε μια εποχή που θα μπορούσαν να αποτελέσουν βασική λύση στήριξης των μικρών και μεσαίων αγροτών, βρίσκονται σε πλήρη απαξίωση, οικονομική και κοινωνική. Στην ουσία λειτουργούν ως «σπονδυλική στήλη» του δικομματισμού στην ύπαιθρο.

ii) Επίσης κάτω από το βάρος μιας ολοένα και πιο ανταγωνιστικής αγοράς, η πλειοψηφία τους έχουν οδηγηθεί σε κρίση και χρεοκοπία. Οι δανειακές υποχρεώσεις προς την ΑΤΕ και άλλες τράπεζες, ξεπερνούν σύμφωνα με δημοσιεύματα το συνολικό τους ενεργητικό και την περιουσία τους.

iii) Το υπουργείο Γεωργίας αντί να στηρίζει την υγιή επιχειρηματικότητα και κοινωνική τους δράση, τους αναθέτει ρόλο διαχειριστή προγραμμάτων και ενισχύσεων και αποπροσανατολίζει τη δράση τους από το κύριο έργο τους.

iv) Επίσης πολλοί συνεταιρισμοί, προκειμένου να επιβιώσουν, αναγκάζονται να χρεώνουν στα μέλη τους υπηρεσίες που ανήκουν στο κράτος και χρησιμοποιούν τις Ομάδες Παραγωγών για να καλύψουν λειτουργικά έξοδα, δημιουργώντας νέες αντιθέσεις μεταξύ Συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών.

v) Τέλος το γενικότερο οικονομικό-πολιτικό πλαίσιο λειτουργίας τους, έχει διαμορφώσει ένα «**συνεταιριστικό κατεστημένο**», με κύρια χαρακτηριστικά: **α)** την άμεση εξάρτηση από τα δύο μεγάλα κόμματα και την αξιοποίηση της θέσης τους ως εφελθύριο πολιτικής καριέρας, **β)** τις εξαρτήσεις από εξω-συνεταιριστικά συμφέροντα και ιδιαίτερα μεγάλων επιχειρήσεων, **γ)** την άρνηση στήριξης πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών (η ΠΑΣΕ-ΓΕΣ αρνείται να εγγράψει 100 περίπου γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς, ενώ πολλοί συνεταιρισμοί και άλλες συλλογικότητες είναι εκτός

συνεταιριστικούς κινήματος) και τέλος **δ)** ο τρόπος ανάδειξης των διοικήσεων τους, δεν επιτρέπουν καμιά ουσιαστική ανανέωση, αναπαράγουν το συγκεκριμένο «**συνεταιριστικό κατεστημένο**».

3. Υπάρχει εναλλακτική λύση ή συνεταιριστική ιδέα δεν έχει προοπτική;

Κατά τη γνώμη μας υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης των συνεταιρισμών, με την εξασφάλιση ωστόσο ορισμένων προϋποθέσεων. Κατά αρχήν χρειάζεται να τονίσουμε, ότι το θετικό μήνυμα που εκπέμπει η συνεταιριστική ιδέα, ορισμένες φορές ξεφεύγει από το οπτικό μας πεδίο. Ο συνεταιρισμός (παραγωγικός, προμηθευτικός, καταναλωτικός, κλπ), αποτελεί «συλλογική» ένωση προσώπων σε ισότιμη βάση, που μέσα από τη συνένωση οικονομικών πόρων και εργασιακών τους δυνάμεων, επιδιώκουν τη βελτίωση της θέσης τους. Ωστόσο μεγάλοι συνεταιρισμοί, που συμπεριφέρονται ολιγοπωλιακά στην κοινωνία, απολαμβάνουν σκανδαλωδών δανειοδοτήσεων από αφανείς διάυλους διαπλοκής με την πολιτική εξουσία, απασχολούν σημαντικό αριθμό μισθωτών που τους εκμεταλλεύονται, δημιουργούν εταιρικά σχήματα παρόμοια με ανώνυμες εταιρίες, και αποτελώντας στην πράξη καπιταλιστικές επιχειρήσεις, που αναιρούν κατά βάση τον πρωτογενή τους ρόλο.

Η «συνεταιριστική ιδέα», για να παίζει τον ιστορικά προοδευτικό της χαρακτήρα (μέσο άμυνας και ανακούφισης των μελών τους, καθώς μέσο παιδαγωγώησης στη συλλογική παραγωγική δράση και υπέρβασης της μικρής παραγωγής), χρειάζονται συγκεκριμένα πλαίσια. Ειδικότερα στον αγροτικό τομέα, μπροστά στο έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον που δημιουργεί η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση, σε συνδυασμό με τις οδυνηρές συνέπειες αναθεώρησης της ΚΑΠ στους μικρομεσαίους αγρότες, γίνεται αναγκαία, η ριζική στροφή στην ασκούμενη πολιτική. Ειδικότερα χρειάζεται:

α) Να κατοχυρωθεί πλήρως ο ανεξάρτητος και αυτόνομος ρόλος τους, ώστε να πάψουν να είναι θερμοκήπια πελατειακών σχέσεων και κομματικών εξαρτήσεων.

β) Να σταματήσουν να λειτουργούν ως μίαντες υλοποίησης κυβερνητικών επιλογών και να απασχοληθούν αποκλειστικά με το έργο τους που είναι η εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των μελών τους.

γ) Να εξασφαλιστεί η στήριξη στους, στην κάθετη αξιοποίηση προϊόντων στρατηγικής σημασίας για τη χώρα, όπως οπωροκηπευτικά, καπνός, βαμβάκι, ελαιόλαδο, αιγο-προβατοτροφία, κá,

δ) Να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες πιστώσεις (με υγιείς όρους) και να αυξηθούν τα κονδύλια αγροτικής ανάπτυξης (από Γ' ΚΠΣ και εθνικούς πόρους), ιδιαίτερα στη στήριξη της παραγωγής προϊόντων ποιότητας, βιολογικά, ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακά προϊόντα, κá.

ε) Να στηριχθεί η δράση τους στην αναζωογόνηση της υπαίθρου και ειδικότερα σε ολόκληρο το φάσμα παραγωγής - επεξεργασίας - τυποποίησης-εμπορίας - εξαγωγής προϊόντων και ανάπτυξης αγροτο-τουριστικών δραστηριοτήτων.

στ) Να διαμορφωθεί δημοκρατικό πλαίσιο λειτουργίας και ανάδειξη

των διοικήσεων τους, με βάση την αξιοκρατία, την εντιμότητα, τον επαγγελματισμό και την αντιπροσωπευτικότητα των απόψεων στην προώθηση της «συνεταιριστικής ιδέας».

ζ) Να εξασφαλιστεί η αναγκαία στελέχωση, με ικανό προσωπικό (με επιστημονικά και επαγγελματικά κριτήρια) και να γίνουν σεβαστά τα ιδιαίτερα εργασιακά τους δικαιώματα, των απασχολουμένων σε αυτούς.

Αυτές κατά τη γνώμη μας, είναι ορισμένες από τις προτάσεις, που θεωρούμε ότι μπορούν να συμβάλλουν στην ουσιαστική ανάπτυξη των συνεταιρισμών, τόσο στον αγροτικό όσο και σε άλλους τομείς της οικονομίας. Εξυπακούεται ότι η πλήρης απόδοση τους, προϋποθέτει και αλλαγές στο γενικότερο πλαίσιο μακρο-οικονομικής πολιτικής και οικονομικό περιβάλλον, ώστε να διαμορφώνει ευνοϊκές συνθήκες δράσης τους.

Γ.Τ.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ενημερώνουμε τους αναγνώστες που μας ρωτούν, ότι μπορούν να διαβάσουν στα τεύχη της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ:

1. *Για την αναθεώρηση του Συντάγματος:* τ. 58/2000 σελ. 111, τ. 59/2000 σελ. 133, τ. 60/2000 σελ. 197, τ. 61/2001 σελ. 3.
2. *Για τη Συνεταιριστική Νομοθεσία* τ. 57/2000 σελ. 1, 29, τ. 59/2000 σελ. 169, τ. 60/2000 σελ. 197, 225, τ. 61/2001 σελ. 3, τ. 62/2001 σελ. 85, τ. 63/2001 σελ. 121, τ. 67/2002 σελ. 139, τ. 69/2003 σελ. 23, 35, τ. 70/2003 σελ. 83.
3. *Για το Αγροτοσυνεταιριστικό Κίνημα:* τ. 58/2000 σελ. 81, 86, τ. 59/2000 σελ. 129, 133, τ. 60/2000 σελ. 197, τ. 61/2001 σελ. 1, τ. 62/2001 σελ. 65, τ. 63/2001 σελ. 121, τ. 65/2002 σελ. 49, τ. 66/2002 σελ. 65, 75, 83, τ. 67/2002 σελ. 133, 135, 144, τ. 68/2002 σελ. 201, 213, τ. 69/2003 σελ. 15, 25, τ. 70/2003 σελ. 65.
4. *Για την ΑΤΕ:* τ. 60/2000 σελ. 217, τ. 61/2001 σελ. 35, 51, τ. 62/2001 σελ. 73, 78, τ. 63/2002 σελ. 179, τ. 64/2002 σελ. 190, τ. 65/2002 σελ. 5, τ. 68/2002 σελ. 201, 239.
5. *Για τα χρέη του ΑΣΟ:* τ. 47/1997 σελ. 129, τ. 64/2001 σελ. 185, 205, τ. 65/2001 σελ. 1, 49, τ. 66/2002 σελ. 85, τ. 67/2002 σελ. 133, τ. 69/2003 σελ. 1.
6. *Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:* τ. 60/2000 σελ. 201, τ. 63/2001 σελ. 173, τ. 64/2001 σελ. 219, τ. 65/2002 σελ. 22, τ. 66/2002 σελ. 109, τ. 67/2002 σελ. 187, τ. 70/2003 σελ. 87.
7. *Για τα Συνεταιριστικά Ελαιουργεία:* τ. 62/2001 σελ. 97, τ. 63/2001 σελ. 143, τ. 65/2002 σελ. 41.

Σε όσους συνδρομητές μας δεν διαθέτουν τα τεύχη αυτά, μπορούμε να τους τα αποστείλουμε.

«Για να βρoσκειται ο Θεός παντού έφτιαξε τη MANA».

Δουμάς, Γάλλος μυθιστοριογράφος και δραματικός συγγραφέας, 1802-1870.

Επιτεύγματα στην υπηρεσία του αγρότη

Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ροδόπης

Πολλά σημαντικά, μικρά και μεγάλα, επιτεύγματα στην υπηρεσία του αγρότη και κτηνοτρόφου της Ροδόπης για την προσαρμογή της παραγωγής του στο σύγχρονο περιβάλλον, έχει να επιδείξει η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νομού Ροδόπης η οποία ιδρύθηκε το 1928.

Σήμερα στην ΕΑΣ Ν. Ροδόπης συμμετέχουν **91** πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, με συνολικά **10.000** μέλη, ενεργά στις πολλές και δημιουργικές, αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της. Η Ένωση διοικείται από **7**μελές Συμβούλιο, η σύνθεση του οποίου ανανεώνεται με εκλογές κάθε **τρία** χρόνια.

Η Ε.Α.Σ. Ν. Ροδόπης αξιοποιεί την πρωτοβουλία και το δυναμισμό των **240** Βοηθητικών υπαλλήλων και εργαζομένων της και αναπτύσσει μια σειρά από παραγωγικές δραστηριότητες με κύριους φορείς τις πρωτοβάθμιες διοικήσεις –συνεταιριστικές επιχειρήσεις και το μάχιμο ανθρώπινο δυναμικό των μελών– συνεταιριστών της.

Οι κύριες και κερδοφόρες παραγωγικές δραστηριότητες της Ένωσης είναι μεταξύ άλλων:

1. Τυροκομείο υψηλών προδιαγραφών.
2. Υπερσύγχρονες Μονάδες Επεξεργασίας Βάμβακος (Εκκοκκιστήριο, Ξηραντήρας – Σπορελαιουργείο, Παραγωγή Βαμβακόπιτας και Αποχνώσης Βαμβακόσπορου).
3. Μονάδα Επεξεργασίας Σπόρων.
4. Δίκτυο Πολυκαταστημάτων Τροφίμων και Ειδών Οικιακής Κατανάλωσης.
5. Εμπορία Αγροτικών Εφοδίων (ζωοτροφές, λιπάσματα, εξοπλισμός κ.ά.).
6. Άρτιες Εγκαταστάσεις Αποθήκευσης.

Επιπλέον, η ΕΑΣ Ν. Ροδόπης συνεισφέρει σημαντικά στην εξυπηρέτηση των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών σε οικονομικού περιεχομένου συμβουλές, υπηρεσίες διαχείρισης καθώς, επίσης, και στη λογιστική παρακολούθησή τους, σε ζητήματα αγροτικών επιδοτήσεων, αλλά και στην προώθηση κοινών θεμάτων οργάνωσης των παραγωγών και συντονισμού ενεργειών.

Το **σύγχρονο τυροκομείο** της ΕΑΣ Ν. Ροδόπης είναι ένα ολοκληρωμένο, πρότυπο κέντρο παρασκευής και τυποποίησης εκλεκτών παραδοσιακών ποιοτικών τυριών, που έδωσε, με τη δημιουργία του το 1983, νέα ώθηση στην κτηνοτροφική οικονομία του Νομού.

Δυναμικότητα

Εισοδηματικά κερδοφόρο, επιστημονικά στελεχωμένο και μηχανολογικά άρτιο, το Τυροκομείο έχει παραγωγική δυναμικότητα **1.000** τόννων (που αντιστοιχούν σε **5.000** τόννους ντόπιου γάλακτος) μεγάλης ποικιλίας τυριών – πολλά από τα οποία σημειώνουν και εξαγωγική επιτυχία σε χώρες, όπως η Γερμανία.

Εκλεκτή οικογένεια προϊόντων. Άριστη πεντανόστιμη Φέτα και παραδοσιακό Γιαούρτι, ανήκουν στα εκλεκτά γαλακτοκομικά προϊόντα ποιότητας και εγγυημένης διατροφικής αξίας του Τυροκομείου της Ε.Α.Σ. Ν. Ροδόπης.

Σημαντική θέση στην αλυσίδα παραγωγής έχει το εξαιρετικό βιολογικό τυρί, που προορίζεται να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο στη νέα, ανερχόμενη, πανελλαδικά και πανευρωπαϊκά, ειδική αγορά των Βιολογικών Προϊόντων, εξασφαλίζοντας μια δυναμική, καινούρια εισοδηματική προοπτική για τους κτηνοτρόφους του Ν. Ροδόπης.

Η εισαγωγή της όλης μονάδος στο σύστημα HACCP διασφαλίζει ποιότητα των παραγομένων προϊόντων και της προσδίδει σήμα ποιότητας.

Μονάδα επεξεργασίας προϊόντων βαμβακιού

Η μεγαλύτερη συνεταιριστική μονάδα Επεξεργασίας Βαμβακιού ιδρύθηκε το 1986 από την Ε.Α.Σ. Ν. Ροδόπης με κύρια προτεραιότητα να αναπτύξει και να αναδείξει την ντόπια παραγωγή του Νομού, στο μεγαλύτερο ποσοστό αφιερωμένη στην καλλιέργεια βάμβακος, για τον εφοδιασμό της ευρύτερης ελληνικής βιομηχανίας Νηματοουργίας, με φίνο, πρώτης ποιότητας, κατεργασμένο προϊόν.

Δυναμικότητα

Σε ειδικές και άρτιες εγκαταστάσεις με όλα τα αναγκαία μέτρα για την φροντίδα σε ένα τόσο ευαίσθητο αγαθό της φύσης, όπως το βαμβάκι, το εκκοκκιστήριο της Ένωσης επιτυγχάνει ρυθμούς εκκόκκισης έως 1.000 τόννους βαμβακιού ημερησίως. Παράλληλα με το εκκοκκιστήριο λειτουργεί με επιτυχία η μονάδα επεξεργασίας σπόρων της Ένωσης, με παραγωγική δυνατότητα 4 τόννους βαμβακόσπορου την ώρα και αντίστοιχη σιτόσπορου. Η μονάδα επεξεργασίας σπόρων αναπτύσσει μία ιδιαίτερη δυναμική αποτέλεσμα της οποίας είναι να προτιμάται από τις πιο αξιόπιστες ελληνικές εταιρείες για την παρασκευή σπόρων βάμβακος και σίτου. Σαν επιστέγασμα της ανάπτυξης των προϊόντων βάμβακος, η ΕΑΣ Ν. Ροδόπης δημιούργησε και τη Βιομηχανική Μονάδα του **Σπορελαιουργείου**, που ολοκληρώνει την αξιοποίηση των προϊόντων βάμβακος του Νομού και αποτελεί μια ακόμα πηγή εισοδήματος για τον αγρότη της Ροδόπης.

Εγκαταστάσεις αποθήκευσης

Μέσα σε ιδιόκτητα, υπερσύγχρονα SILOS, η Ε.Α.Σ. Ν. Ροδόπης συγκεντρώνει και διασφαλίζει την άψογη διατήρηση του συνόλου σχεδόν της παραγωγής δημητριακών του Νομού, ενώ, συγχρόνως, καλύπτει και ευρύτερες ανάγκες αποθήκευσης άλλων παραγόμενων προϊόντων. Τα **συγκροτήματα ξηραντηρίων** και αποθήκευσης της ΕΑΣ Ν. Ροδόπης έχουν χωρητικότητα που υπερβαίνει τους 106.000 τόννους (οι οριζόντιες αποθήκες) και 92.000 τόννους (τα 4 silos, με ξηραντική δυναμικότητα έως 50 τόννους δημητριακών την ώρα).

Μετά τη συγκέντρωση και διατήρηση των αγαθών, η Ένωση παρεμβαίνει δυναμικά στη διερεύνηση αγοραστικού ενδιαφέροντος, τη διακίνηση και διάθεση των παραγόμενων αγαθών στο πανελλαδικό δίκτυο συνεταιριστικών ενώσεων και αντιπροσώπων, με κριτήριο πάντα την εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών τιμών και αγορών. Συνέχεια στην παραγωγή άριστων προϊόντων από την ΕΑΣ Ν. Ροδόπης αποτελεί και η επιτυχημένη δραστηριοποίησή της στον **τομέα της διάθεσης τροφίμων και ειδών οικιακής κατανάλωσης** εγγυημένης ποιότητας, στο ευρύ καταναλωτικό κοινό του νομού Ροδόπης. Το πυκνό δίκτυο των 10 Καταστημάτων (λιανικής πώλησης) τροφίμων και ειδών ευρείας κατανάλωσης supermarkets της ΕΑΣ Ν. Ροδόπης.

Τα Γεωργικά Επιμελητήρια

Ένας θεσμός που ψηφίστηκε το 1914, εφαρμόστηκε το 1928, μετατράπηκε σε οίκο του αγρότη το 1938, καταργήθηκε το 1941. Πρόταση για επαναφορά του απορρίφθηκε από τη Βουλή του 1988. Υπερίσχυσε η άποψη ότι οι αγροτικοί Σύλλογοι και το ΓΕΩΤΕΕ, ασκούν τις αρμοδιότητές του.

Γράφει Ο Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

Ξεχάστηκε ο θεσμός των Γεωργικών Επιμελητηρίων στη Χώρα μας. Στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λειτουργεί και σημαντικές υπηρεσίες προσφέρει στους αγρότες τους. Κανείς δε μιλεί για τα Γεωργικά Επιμελητήρια, στη δική μας χώρα, από το 1988 που η τότε Βουλή απέρριψε πρόταση της ΔΙΑΝΑ, για επαναφορά του θεσμού.

Η ταφόπετρα στο θεσμό αυτό μπήκε στη Γερμανική κατοχή με το Ν.Δ. της 21.11.1941 και μετά την απελευθέρωση οι λιγοστές φωνές που ακούστηκαν για να επαναφερθεί ο θεσμός δεν μπόρεσαν να πείσουν τους υποστηρικτές των αγροτικών συλλόγων⁽¹⁾. Το πολιτικό κλίμα ευνοούσε τότε τις δυναμικές, διεκδικητικού χαρακτήρα, δραστηριότητες των αγροτών και απέρριπτε τις οργανωτικές δεξιότητες των τεχνοκρατών της Δημόσιας Διοίκησης.

Ιστορική αναδρομή

Επί πρωθυπουργίας του Ελευθερίου Βενιζέλου, μαζί με τα άλλα Νομοθετήματα του Εθνάρχη για τους αγρότες, όπως ήταν ο Νόμος 602/1914 για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, ψηφίστηκε και ο Νόμος 280/1914 για τα Γεωργικά Επιμελητήρια με βασικό στόχο και οργανωτική κατεύθυνση, την εκπροσώπηση των αγροτών και την ανάπτυξη του Γεωργικού τομέα.

Την ίδια περίοδο (δεκαετία 1910) διαφάνηκε και η αναγκαιότητα της αγροτικής **πίστης**, της αγροτικής **έρευνας** και της αγροτικής **εκπαίδευσης**. Και εκτιμήθηκε τότε ότι η δέσμη των μέτρων που θα ικανοποιούσαν αυτές τις ανάγκες, θα έπρεπε να υπαχθεί σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα που θα περι-

---

(1) Ο Υφυπουργός Γεωργίας του 1988 τάχθηκε στη συνεδρίαση της Βουλής την 25.2.1988, με τη θέση της ΓΕΣΑΣΕ που ήταν «Είμαστε αντίθετοι στη δημιουργία αγροτικών επιμελητηρίων, διότι η εμπειρία από την Ελλάδα που οργανώθηκαν λέγει, ότι είχαν σαν στόχο την υποκατάσταση του αγροτικού συνδικαλιστικού κινήματος» για να πει στη συνέχεια «σήμερα υπάρχει ένα αγροτικό κίνημα στην Ελλάδα με μια παρουσία, με μια ιστορία και ένα συγκεκριμένο ρόλο, ενωτικό, αγωνιστικό, διεκδικητικό, που η δημιουργία των αγροτικών επιμελητηρίων θα αμφισβητήσει αυτό το συνδικαλιστικό αγροτικό κίνημα». Βλ. επίσημα πρακτικά σελ. 4121.

λάμβανε τις Γεωργικές Υπηρεσίες του Κράτους, Οργανισμούς κατά κλάδο παραγωγής και τα Γεωργικά Επιμελητήρια, με βασική στόχευση:

1. Την προστασία και προαγωγή των γεωργικών, κτηνοτροφικών, δασικών συμφερόντων στις περιφέρειες κάθε Νομού.
2. Την προώθηση της Γεωργικής ανάπτυξης.
3. Τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων.
4. Την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, και
5. Την επαγγελματική εκπροσώπηση των αγροτών.

Στην εξελικτική πορεία, για τους τέσσερεις πρώτους στόχους, με την πίεση των εξελίξεων και τους αγώνες των αγροτών, με την καθοδήγηση φωτισμένων πολιτικών, γεωτεχνικών, οικονομολόγων και συνεταιριστών, ιδρύθηκαν οι αντίστοιχοι οργανισμοί (Α.Σ.Ο., καπνού, βάμβακος ΑΤΕ κ.ά), Ιδρύματα και Ινστιτούτα.

Τα Γεωργικά Επιμελητήρια, που ήταν ήδη θεσμοθετημένα από το 1914, με το Νόμο 280/1914 είχαν τη δική τους περιπετειώδη διαδρομή. Ο Νόμος αυτός εφαρμόστηκε μετά από πέντε χρόνια (το 1919) με εκτελεστικό διάταγμα για έξι Νομούς (Αττικής, Βοιωτίας, Λάρισας, Αχαΐας, Ηλείας και Μεσσηνίας). Όμως και για τους Νομούς αυτούς, μόνο το 1926 άρχισαν να λειτουργούν, μαζί με τα Γεωργικά Επιμελητήρια των περισσότερων Νομών του κράτους, που προβλέπονταν, η ίδρυσή τους.

Το 1938 η τότε κυβέρνηση Μεταξά, μετέτρεψε με τον αναγκαστικό Νόμο 1418/1938 τα Γεωργικά Επιμελητήρια σε **οίκους του Αγρότη**, οι οποίοι λειτούργησαν σαν Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου⁽²⁾.

Αυτή ήταν η τραγική κατάληξη και το τέλος του θεσμού των Γεωργικών Επιμελητηρίων, στα χρόνια της δικτατορίας Μεταξά. Το τυπικό τέλος, η ληξιαρχική πράξη θανάτου, ήλθε με το διάταγμα 21/1941 επί γερμανικής κατοχής.

Η εξήγηση

Η οργάνωση των αγροτών πάντα από δυσκολίες περνά. Τα προϊόντα της δουλειάς τους, όπως και οι ίδιοι πάντα ευκαιρίες για τους άλλους, τους ισχυρούς, τους μορφωμένους και γραβατωμένους, θεωρούνται. Αυτά, τα μοναδικά προϊόντα της ελληνικής γης, χρειάζονται πολλή και σκληρή δουλειά για να παραχθούν και αυτό κατά τους άλλους, των αγροτών υποχρέωση είναι και δικό τους δικαίωμα η επεξεργασία, η διακίνηση και η εμπορία τους.

Αυτή η αντίληψη για πολλά χρόνια κυριαρχούσε και εξασθενούσε όσο οι αγρότες μέσα από τις συνεταιριστικές τους εταιρείες αναλάμβαναν αυτές τις δραστηριότητες. Αλλά και οι ίδιοι οι αγρότες πάντα μεγάλη και ευκολοπρόσβατη δεξαμενή, άντλησης πολιτικής δύναμης, είναι.

---

(2) Κατά το άρθρο 5 παρ. 1 αυτού του Νόμου (1481/1938) «μέλη του οίκου του αγρότου δύνανται να είναι ή να εκλεγούν μόνο οι άρρενες, οι έχοντες πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων».

Η ένταξη των αγροτών σε γεωργικά κατά νομό ή και διαμέρισμα Επιμελητήρια, δηλαδή σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου⁽³⁾ με οργανωμένες υπηρεσίες, συγκεκριμένες και σαφείς αρμοδιότητες σε αγροτικά θέματα, διαμερισματικά με ελεγχόμενα μητρώα μελών από τα οποία θα εκδίδονται πιστοποιητικά αγροτικών εισοδημάτων, με ελεγκτέα την αγροτική ιδιοκτησία, με εποπτευόμενες τις διαδικασίες αρχαιρεσιών, με ελεγχόμενα, ιεραρχικά, υπηρεσιακά όργανα, με δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών που ασκούνται και εκπληρώνονται με την προσδοκία αγροτικού εισοδήματος και με εισφορές των μελών τους, θα περνούσε στους Αγρότες μέσα από αυτά τα Επιμελητήρια μια τεράστια ταξική δύναμη, πολιτική και οικονομική και αυτό ακριβώς δε βόλευε τους ισχυρούς που θα θίγονταν τα πολιτικά και οικονομικά συμφέροντά τους.

Χαρακτηριστική είναι η φράση υπουργού Γεωργίας, που όταν του επιδόθηκε το πόρισμα επιτροπής, που ο ίδιος είχε συστήσει για το φορέα άσκησης της αγροτικής πίστης, με υπόδειξη την μετατροπή της Α.Τ.Ε., σε Συνεταιριστική Τράπεζα (Σ.Α.Τ.Ε.), όπως λειτουργεί στην Κύπρο με θαυμάσια αποτελέσματα και τεράστιο για τους αγρότες έργο, είπε: «**Αστείεύεστε ότι θα δώσουμε στους αγρότες μια τόση δύναμη**».

Οι ανεξέλεγκτοι από την κρατική εξουσία ποικιλόχρωμοι ιδιωτικού δικαίου Αγροτικοί Σύλλογοι, ήταν η λύση. Έμμεσα θα περνούσε απ' αυτούς η εξουσία στα κόμματα, με ανεξέλεγκτες διαδικασίες λειτουργίας, χωρίς ελεγχόμενες διαδικασίες αρχαιρεσιών και χωρίς εισφορές μελών, αφού γι' αυτές φρόντισε η ίδια η κομματική εξουσία και μάλιστα οικουμενικά⁽⁴⁾. Αρκεί τα μέλη τους, να νομιμοποιούν με την παρουσία τους, την εκλογή Συμβουλίων και κύρια, αντιπροσώπων στις Ομοσπονδίες και από εκεί, κατά τον ίδιο τρόπο, στις δυο Συνομοσπονδίες, με θεσμοθετημένα δικαιώματα συμμετοχών σε Συμβούλια οργανισμών, με αποζημιώσεις και δικαίωμα λόγου στα αγροτικά πράγματα, ακόμη και αν δεν διαθέτουν αγροτική περιουσία και καμιά άλλη σχέση με τον αγρότη από αυτή, της αποζημίωσης για την εκπροσώπησή του, έχουν.

Κάτι τέτοιο, ποτέ δε θα μπορούσε να γίνει από τα Γεωργικά Επιμελητήρια, όπως αυτά λειτουργούν, τουλάχιστον στις άλλες γεωργικές, ευρωπαϊκές χώρες.

Ας το δούμε σε μια συνοπτική εξιστόρηση.

Τα Γεωργικά Επιμελητήρια

Αναφέρθηκε ήδη ότι τα Γεωργικά Επιμελητήρια είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και όργανα τοπικής γεωργικής ανάπτυξης που καταγράφουν τον αγροτικό πληθυσμό, παρακολουθούν τα προβλήματά του και συμβουλεύουν για την επίλυσή τους, σε συνεργασία με τις τοπικές κρατικές

(3) Όταν, πριν από τη Γαλλική Επανάσταση (1789) εμφανίστηκαν τα Γεωργικά Επιμελητήρια, ήταν δημόσιες υπηρεσίες.

(4) Παγκόσμια πρωτοτυπία, καταδικαστέα και από τα ίδια τα κόμματα στα προγράμματά τους.

υπηρεσίες και φυσικά με τους ίδιους τους αγρότες. Επομένως η οργάνωση και οι αρμοδιότητές τους, είναι σαφώς διατυπωμένες στους κανονισμούς λειτουργίας τους, όπως και η στελέχωσή τους, η διαδικασία πραγματοποίησης δαπανών, οι πηγές των εσόδων τους, το ποσό της ετήσιας εισφοράς των μελών τους, τα ελεγκτικά όργανα, ο τρόπος άσκησης του ελέγχου της διαχείρισής τους και φυσικά τα ίδια ελέγχονται για την αποτελεσματικότητα και τη διαχείρισή τους από την κρατική εξουσία και από τους αγρότες.

Από τα Γεωργικά και μόνο Επιμελητήρια, πιστοποιείται το επάγγελμα του αγρότη και από καμιά άλλη αρχή, για κάθε νόμιμη χρήση, όπως για σύναψη δανείων, είσπραξη επιδοτήσεων, συνταξιοδότηση, για φοροαπαλλαγές, έκδοση πάσης φύσεως αδειών για τους αγρότες κ.ά.

Αυτή η λειτουργία και διαχείριση των Γεωργικών Επιμελητηρίων, γίνεται σε κάθε Νομό, σε γνωστούς μεταξύ τους αγρότες και γνωστά σ' αυτούς και τις τοπικές κοινωνίες, τα προβλήματά τους, τα οποία ομαδοποιημένα εντάσσονται στις αρμοδιότητές τους, όπως παρακάτω:

1. Η μελέτη των γεωργικών προβλημάτων της δικαιοδοσίας τους και η παρακολούθηση της εξέλιξής τους. Τα πορίσματά τους, όπου αυτό είναι αναγκαίο υποβάλλονται στην κυβέρνηση μέσα από την κεντρική Διοίκησή τους.

2. Η παροχή πάσης φύσεως χρήσιμων οδηγιών για την άσκηση του γεωργικού επαγγέλματος, η συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων (παραγωγής, επεξεργασίας, διάθεσης κ.ά.), η παροχή οδηγιών για φορολογικές ή άλλες υποχρεώσεις των αγροτών και γενικά ο συντονισμός των τοπικών γεωργικών δραστηριοτήτων.

3. Η επίσημη εκπροσώπηση των αγροτών στα Συμβούλια και τις επιτροπές που συγκροτούνται από το κράτος ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για θέματα σχετικά με τη γεωργία και τη γεωργική οικονομία σε τοπικό (μέσω των περιφερειακών Γ.Ε.) και σε πανελλήνιο (μέσω της κεντρικής Διοίκησής τους) επίπεδο.

Οι αγροτικοί Σύλλογοι

Η κατάργηση των Γεωργικών Επιμελητηρίων, την περίοδο της γερμανικής κατοχής (1941) και η μη επαναφορά τους μετά την απελευθέρωση της χώρας (1945), άνοιξε το δρόμο για τους αγροτικούς Συλλόγους, ιδιαίτερα από το 1958 με την οργάνωσή τους σε Συνομοσπονδία (ΓΕΣΑΤΕ).

Οι τεράστιες τότε ελλείψεις σε μέσα παραγωγής και οι τεράστιες επίσης ανάγκες του πληθυσμού της χώρας σε αγροτικά προϊόντα, ευνόησαν τη δύναμωση και επέκταση των αγροτικών Συλλόγων, όπως και των αγροτικών Συνεταιρισμών.

Ευνοϊκό ήταν τότε το κλίμα για διεκδικητικούς κλαδικούς αγώνες στα αγροτικά θέματα, τα οποία έπρεπε να βρουν τους εκφραστές τους, μέσα από τους Αγροτικούς Συλλόγους.

Οι Αγροτικοί Σύλλογοι, όπως όλοι οι Σύλλογοι είναι **νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου**. Είναι Ενώσεις είκοσι τουλάχιστον φυσικών προσώπων και επιδιώκουν σκοπούς μη κερδοσκοπικούς. Διέπονται από την περί Σωματείων Νομοθεσία των άρθρων **78–106** του Αστικού Κώδικα και από το Νόμο **1361/1983**. Οι σκοποί και οι επιδιώξεις τους αναφέρονται στο άρθρο **2** του νόμου (**1361/1983**) και είναι:

1. Η διεκδίκηση, προαγωγή και διασφάλιση των οικονομικών, κοινωνικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών τους και των αγροτών, γενικότερα.

2. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού, οι Αγροτικοί Σύλλογοι αναπτύσσουν, μέσα στα όρια του Νομού, τις προβλεπόμενες από το καταστατικό τους δραστηριότητες και ιδιαίτερα:

α) Μελετούν τα κοινωνικά, οικονομικά και επαγγελματικά προβλήματα των αγροτών και προωθούν τις πρόσφορες για την αντιμετώπισή τους λύσεις.

β) Επεξεργάζονται και προωθούν θεσμούς και προτείνουν τη λήψη μέτρων που συμβάλλουν στην ανύψωση του οικονομικού και πνευματικού επιπέδου των αγροτών.

γ) Συνεργάζονται με τις Δημόσιες Αρχές, την τοπική Αυτοδιοίκηση, τις συνεταιριστικές και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τους εκπροσώπους κοινωνικών ομάδων για τη διαμόρφωση, λήψη και εφαρμογή των αποφάσεων που αφορούν τους αγρότες.

Η σύσταση αγροτικού Συλλόγου, γίνεται με κατάθεση στο πρωτοδικαίο της έδρας του, του καταστατικού του από **20** τουλάχιστον αγρότες στο οποίο αναφέρονται:

- η **έδρα**, τα **εδαφικά όρια** της αγροτικής περιφέρειας, η **επωνυμία** και η διάρκεια του Συλλόγου,
- η **διαδικασία** εγγραφής και αποχώρησης μελών,
- η **διαδικασία** εκλογής διοίκησης,
- οι **πόροι** από τους οποίους αντιμετωπίζονται οι δαπάνες λειτουργίας τους,
- οι **σκοποί** και οι **επιδιώξεις** τους για την πραγματοποίηση των στόχων τους κ.ά.

Οι Αγροτικοί Σύλλογοι είναι δομημένοι σε τρία επίπεδα:

- τους **πρωτοβάθμιους Αγροτικούς Συλλόγους**, με μέλη αγρότες,
- τις **δευτεροβάθμιες Ομοσπονδίες**, με μέλη αγροτικούς Συλλόγους, και
- τις **τριοβάθμιες Συνομοσπονδίες**, με μέλη Ομοσπονδίες αγροτικών Συλλόγων (άρθρο 4 του Νόμου 1361/83).

Στη χώρα μας υπάρχουν και λειτουργούν δυο Συνομοσπονδίες, διαφορετικών πολιτικών τάσεων:

– Η **ΓΕΣΑΣΕ**, που ιδρύθηκε το **1958**, με **34** Ομοσπονδίες και **300.000** φυσικά μέλη ⁽⁵⁾, που πρόσκειται στο ΠΑΣΟΚ και

– Η **ΣΥΔΑΣΕ** που ιδρύθηκε το **1985** με **26** Ομοσπονδίες και **250.000** φυσικά μέλη που πρόσκειται στη Ν.Δ.

Τα Καταστατικά και των δυο Συνομοσπονδιών είναι περίπου ταυτόσημα και ο αριθμός των φυσικών μελών τους (550.000 κατά δήλωσή τους) δεν είναι αγρότες κατά κύριο επάγγελμα ούτε σε ποσοστό 20% (110.000) και από αυτούς δεν μετέχουν στις εκλογικές διαδικασίες ούτε σε ποσοστό 0,5% (5.500).

Συγκρίσεις

Από τη σύγκριση των δυο θεσμών (Γεωργικών Επιμελητηρίων και Αγροτικών Συλλόγων) σαφώς προκύπτει ότι τα Γεωργικά Επιμελητήρια, καλύπτουν με πληρότητα και υπευθυνότητα τις ανάγκες των αγροτών, όπως αυτές διαμορφώνονται και εξελίσσονται στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο.

Σ' αυτό τον ανταγωνιστικό χώρο, που συνεχώς διαμορφώνεται με νέα προγράμματα και οικονομικές ενισχύσεις, τα αγροτικά συμφέροντα αντιμετωπίζονται, λιγότερο με διεκδικητικούς αγώνες και περισσότερο με έρευνες, μελέτες, προγράμματα, μέθοδο και φυσικά δουλειά, πολλή δουλειά, από υπεύθυνο και υπόλογο στον Έλληνα πολίτη (παραγωγό και καταναλωτή) φορέα, δημοσίου χαρακτήρα, όπου τα μέλη του θα είναι υπεύθυνα και υπόλογα επίσης για το αγροτικό τους επάγγελμα και η εκπροσώπησή τους θα είναι πραγματική.

Μέσα από ένα τέτοιο φορέα δημοσίου χαρακτήρα, το κράτος μπορεί να ενισχύσει τους αγρότες με νομοθετικά, διοικητικά μέτρα και οικονομικούς πόρους, που φυσικά δεν μπορεί να τους ενισχύσει μέσα από τους Αγροτικούς Συλλόγους, όταν μάλιστα αυτοί εκφράζουν τα ενιαία και αδιαίρετα αγροτικά συμφέροντα από δυο μέχρι σήμερα διαφορετικές κομματικές θέσεις.

Οι δύο Νόμοι, ο **1361** και ο **1409** του **1983** με τους οποίους το κράτος θέλησε να καταστήσει υπεύθυνα και αρμόδια τα ιδιωτικά σωματεία (αγροτικούς συλλόγους) για να «εκδίδουν βεβαιώσεις που πιστοποιούν την ιδιότητα του αγρότη, για περιπτώσεις χορήγησης κάθε μορφής ενισχύσεων, δανείων, αγροτικών συντάξεων, αδειών κυκλοφορίας αγροτικών αυτοκινήτων, την πώληση αγροτικών προϊόντων στις λαϊκές αγορές καθώς και για κάθε περίπτωση που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις απαιτείται η βεβαίωση αυτή (άρθρο 2 παραγ. 3 του Νόμου 1361/83)», να εξοφλούνται και οικονομικές ενισχύσεις «που καταβάλλονται στους παραγωγούς από την ΑΤΕ και να παρακρατούν για έξοδά τους ποσοστό 2% κατά παρέκκλιση από τις σχετικές διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού και από τις Α.Σ.Ο., από τις οποίες διακινήθηκαν ή διατέθηκαν τα προϊόντα τους (άρθρο 1 παραγρ. 1 και 3 και άρθρο 2 του Νόμου 1404/83)».

(5) Ο αριθμός των φυσικών μελών είναι από πληροφορίες. Επίσημα στοιχεία ζητήθηκαν από την Εταιρεία Φίλων του Συνεταιρισμού με έγγραφο της (102/17-4-2002) αλλά δεν της τα έδωσαν οι δυο Συνομοσπονδίες.

Όχι μόνο δεν ήταν αποτελεσματικοί, αλλά και διέσπασαν το Αγροτοσυνδυαλιστικό κίνημα μέσα σε δύο χρόνια από της εφαρμογής τους, (διάσπαση και ίδρυση της ΣΥΔΑΣΕ το 1985).

Γεωργικά Επιμελητήρια στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες

Γεωργικά Επιμελητήρια λειτουργούν σήμερα στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, με μικρότερο από όσο στη χώρα μας ποσοστό αγρωτών, όπως στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Αυστρία, την Ολλανδία, την Αγγλία και την Ιταλία, με αρμοδιότητες:

1. Την εκπροσώπηση των Γεωργών και των συμφερόντων της Γεωργίας γενικότερα.
2. Την εφαρμογή στην πράξη της γεωργικής εκπαίδευσης.
3. Την εφαρμογή της πολιτικής γεωργικής έρευνας.
4. Την εφαρμογή της πολιτικής εσωτερικής εμπορίας.
5. Την εφαρμογή της πολιτικής εξαγωγών.
6. Τη συνεργασία στην εκπόνηση τοπικών και εθνικών προγραμμάτων γεωργικής ανάπτυξης.
7. Την παροχή συμβουλών στα μέλη τους, κ.ά.

Όργανα των Γεωργικών Επιμελητηρίων είναι:

- α) Η Γενική Συνέλευση των μελών τους.
- β) Το Διοικητικό τους Συμβούλιο, και
- γ) Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα Ευρωπαϊκά Γεωργικά Επιμελητήρια έχουν κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες, οι οποίες υποστηρίζονται στο έργο τους από ειδικές επιτροπές για τους διάφορους κλάδους της Γεωργίας.

Τα έσοδά τους προέρχονται:

- α) Από εισπράξεις τελών για την παροχή υπηρεσιών,
- β) από Κρατική επιδότηση, και
- γ) από εισφορές των μελών τους, που υπολογίζονται στην αξία των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Τα στοιχεία των μελών τους (προσωπικά και περιουσιακά), που είναι καταχωρημένα στα μητρώα τους, είναι ηλεγμένα και σύμφωνα μ' αυτά εκδίδονται βεβαιώσεις για κάθε νόμιμη χρήση (σύναψη δανείων, είσπραξη επιδοτήσεων, έκδοση αδειών κ.λπ.). Σε κάθε περίπτωση τα κράτη ενισχύουν νομοθετικά, διοικητικά και οικονομικά τη λειτουργία των Γεωργικών τους Επιμελητηρίων.

Γ.Β.Σ.

«Περισσότερο από τη δροσιά του ουρανού γονιμοποιεί τη γη ο ιδρώτας του γεωργού».

Γκαίτε, Γερμανός, μέγας δραματικός συγγραφέας 1749-1832.

Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ε) Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει έδρα το Λουξεμβούργο και είναι το αρμόδιο για τον έλεγχο του συνόλου των δημοσιονομικών δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **όργανο**. Αποτελείται από 15 μέλη, (αριθμός που αντιστοιχεί στον αριθμό των κρατών μελών) τα όποια διορίζονται, ομόφωνα από το Συμβούλιο, μετά από διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για περίοδο 6 ετών. Ο πρόεδρός του εκλέγεται για τρία έτη.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι συλλογικό όργανο και κατά κανόνα, λαμβάνει αποφάσεις, με πλειοψηφία των μελών του. Σε κάθε μέλος αναθέτονται συγκεκριμένοι τομείς ελέγχου. Μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους, το Ελεγκτικό Συνέδριο, καταρτίζει ετήσια έκθεση την οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξετάζει πριν απαλλάξει την επιτροπή, ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Σε ειδικά θέματα καταρτίζει έκτακτες εκθέσεις.

Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορούν, κατ' αρχήν, και τα όργανα που έχουν συσταθεί από τα θεσμικά όργανα (στα οποία και υπάγονται). Η σημαντικότερη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου συνίσταται στην υποβολή των ετήσιων εκθέσεων για τους λογαριασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τις εκθέσεις του αυτές, το Ελεγκτικό Συνέδριο, ασκεί κατά βάση, εκ των υστέρων έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ε.Ε.

Οι αρχές της δημοσιότητας και της διαφάνειας του προϋπολογισμού, τηρούνται χάρη στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να λαμβάνει σε κάθε στιγμή θέση σε ειδικά ζητήματα και να ασκεί έλεγχο, μέσω έκτακτων εκθέσεων, σε συναλλαγές, οι οποίες δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί. Σχετική πρωτοβουλία, μπορεί να αναλάβει είτε το ίδιο το Ελεγκτικό Συνέδριο, είτε κάποιο άλλο από τα θεσμικά όργανά του.

Από το 1977 μέχρι σήμερα το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει εξελιχθεί σε αυτόνομο όργανο ελέγχου με αναγνωρισμένες ικανότητες, κύρος και δυνατότητα να επιβάλλει τις απόψεις του.

ΟΜΗΡΟΣ

Όταν οι σύγχρονοι επιστήμονες της τεχνολογίας ανακαλύπτουν την Ελληνική γλώσσα

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Γλώσσα άνευ όρων η Ελληνική

Καταρρέει σιγά -σιγά ο μύθος που συντηρούν έντεχνα οι κάθε λογής αγγλοσάξωνες, ότι η αγγλική γλώσσα παραμένει ο μοχλός για χρήση και ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών. Καθημερινά σε παγκόσμιο επίπεδο οι ειδικοί επιστήμονες ανακαλύπτουν ολοένα και περισσότερο την μοναδικότητα της χρήσης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ στις σύγχρονες τεχνολογίες των ηλεκτρονικών, τηλεπικοινωνιακών επιστημών και της πληροφορικής, Βρετανοί ειδικοί διαπιστώνουν, ότι η Ελληνική Γλώσσα ενδυναμώνει τη λογική, τονώνει τις ηγετικές ικανότητες και ως εκ τούτου αποκτά μεγάλη αξία όχι μόνο στις τεχνολογίες, αλλά και στον τομέα της οργάνωσης και διοίκησης.

Όσοι δυσπιστούν για όλα αυτά ας μελετήσουν προσεκτικά το πιο κάτω άρθρο της Εύας – Χριστίνας Γεωργαλά και θα πεισθούν.

«**Hellenic Quest**» λέγεται ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικής εκμάθησής της Ελληνικής, που το CNN άρχισε να διανέμει παγκοσμίως και προορίζεται σε πρώτο στάδιο για τους αγγλόφωνους και ισπανόφωνους. Η μέθοδος διδασκαλίας συνίσταται στην προβολή πληροφοριών στην οθόνη του Η/Υ με ταυτόχρονη μετάδοση ήχου και κινούμενης εικόνας. Το πρόγραμμα παράγεται από την μεγάλη εταιρεία Η/Υ «Apple», της οποίας ο πρόεδρος Τζων Σκάλι είπε σχετικώς: «Αποφασίσαμε να προωθήσουμε το πρόγραμμα εκμάθησής της Ελληνικής, επειδή η κοινωνία μας χρειάζεται ένα εργαλείο που θα της επιτρέψει ν' αναπτύξει την δημιουργικότητά της, να εισαγάγει νέες ιδέες και θα της προσφέρει γνώσεις περισσότερες από όσες ο άνθρωπος μπορούσε ως τώρα ν' ανακαλύψει». Με άλλα λόγια πρόκειται για μια εκδήλωση της τάσεως για **επιστροφή στις ρίζες του παγκοσμίου πολιτισμού, που είναι το πνεύμα και η γλώσσα των Ελλήνων.**

Άλλη συναφής εκδήλωσης: Οι Άγγλοι επιχειρηματίες προτρέπουν τα ανώτερα στελέχη τους να μάθουν αρχαία Ελληνικά, επειδή αυτά «εμπεριέχουν μια φιλοσοφία με ξεχωριστή σημασία για τους τομείς οργάνωσης και διαχειρίσεως επιχειρήσεων». Σε αυτό το συμπέρασμα οδηγήθησαν μετά από διαπιστώσεις Βρετανών ειδικών ότι: «**Η Ελληνική γλώσσα ενισχύει την λογική και τονώνει τις ηγετικές ικανότητες. Γι' αυτό, έχει μεγάλη αξία, όχι μόνο στην πληροφορική και στην υψηλή τεχνολογία, αλλά και στον τομέα της οργάνωσης και διοικήσεως.**»

Αυτές οι ιδιότητες της Ελληνικής, ώθησαν το πανεπιστήμιο Ιρβάιν της Καλιφόρνιας, να αναλάβει την αποθησαύριση του πλούτου τους. Επί κεφαλής του έργου τοποθετήθηκαν η γλωσσολόγος – Ελληνίστρια Μακ Ντόναλντ και οι καθηγητές της ηλεκτρονικής Μπρούνερ και Πάκαρντ. Στο Η/Υ «Ίβυκο»

αποθησαυρίσθηκαν 6 εκατομμύρια λέξεις και 78 εκατομμύρια λεκτικοί τύποι της γλώσσας μας – όταν η Αγγλική έχει συνολικώς 490.000 λέξεις και 300.000 τεχνικούς όρους, δηλαδή ως γλώσσα είναι μόλις το 1/100 της δικής μας. Στον «Ίβυκο» ταξινομήθηκαν 8.000 συγγράμματα 4.000 αρχαίων Ελλήνων και το έργο συνεχίζεται. Μιλώντας γι' αυτό, ο καθηγητής Μπρούνερ είπε: «Σ' όποιον απορεί γιατί τόσα εκατομμύρια δολάρια για την αποθησαύριση των λέξεων της Ελληνικής, απαντούμε: **Μα πρόκειται για την γλώσσα των προγόνων μας.** Και η επαφή μας μ' αυτούς θα βελτιώσει τον πολιτισμό μας». Οι υπεύθυνοι του προγράμματος υπολογίζουν ότι οι ελληνικοί λεκτικοί τύποι θα φθάσουν στα 90 εκατομμύρια έναντι 9 εκατομμυρίων της λατινικής.

Το ενδιαφέρον για την Ελληνική προέκυψε από την διαπίστωση των επιστημόνων πληροφορικής και υπολογιστών ότι οι Η/Υ προχωρημένης τεχνολογίας δέχονται ως «νοηματική» γλώσσα μόνο την Ελληνική. Όλες τις άλλες γλώσσες τις χαρακτήρισαν «σημειολογικές». «**Νοηματική**» είναι η γλώσσα στην οποία το «σημαίνον», δηλαδή η λέξη και το «σημαινόμενο», δηλαδή αυτό που η λέξη εκφράζει (πράγμα, ιδέα, κατάσταση), έχουν μεταξύ τους πραγματική πρωτογενή σχέση. Ενώ «σημειολογική» είναι η γλώσσα όπου αυθαιρέτως ορίζεται ότι το α' «πράγμα» (σημαινόμενο) εννοείται με το α' «σημείον» (σημαίνον). Με άλλα λόγια, η **Ελληνική είναι η μόνη γλώσσα της οποίας οι λέξεις έχουν «πρωτογένεια», ενώ σε όλες τις άλλες είναι «συμβατικές»** – σημαίνουν κάτι απλώς επειδή έτσι συμφωνήθηκε μεταξύ εκείνων που την χρησιμοποιούν. Π.χ. στην ελληνική: ενθουσιασμός = εν Θεώ, γεωμετρία = γη + μετρώ, προφητεία = προ + φάω, άνθρωπος = ο αναθρών οπωπός (= ο αρθρώνων λόγος). Έχουμε δηλαδή αιτιώδη σχέση μεταξύ λέξεως – πράγματος, πράγμα ανύπαρκτο στις άλλες γλώσσες.

Τα πιο τέλεια προγράμματα Η/Υ «Ίβυκος», «Γνώσις» και «Νεύτων», αναπαριστούν τους λεκτικούς τύπους της Ελληνικής σε ολοκληρώματα και σε τέλεια σχήματα παραστατικής, πράγμα που αδυνατούν να κάνουν για τις άλλες γλώσσες. Και τούτο γιατί η Ελληνική έχει μαθηματική δομή που επιτρέπει την αρμονική γεωμετρική της απεικόνιση. Ιδιαίτερως χρήσιμα στους Η/Υ είναι τα Ελληνικά προσφύματα τηλε -, -λάνδη, μικρο-, μέγα-, σκοπώ, -ισμός συν- κ.τ.λ. Ο Η/Υ θεωρούν την Ελληνική «μη οριακή γλώσσα», δηλαδή ότι μόνο σ' αυτήν δεν υπάρχουν όρια και γι' αυτό είναι αναγκάια στις νέες επιστήμες όπως η πληροφορική, η ηλεκτρονική, η κυβερνητική κ.ά. Αυτές, μόνο στην Ελληνική βρίσκουν τις νοητικές εκφράσεις που χρειάζονται και χωρίς τις οποίες η επιστημονική σκέψη αδυνατεί να προχωρήσει.

Γι' αυτούς τους λόγους οι Ισπανοί ευρωβουλευτές ζήτησαν να καθιερωθεί η Ελληνική ως η επιστήμη της Ε.Ε., διότι «**το να μιλά κανείς για Ε.Ε. χωρίς την Ελληνική είναι σα να μιλά σ' ένα τυφλό για χρώματα.**»

«Αν είναι αλήθεια ότι το βιολί είναι το τελειότερο από τα μουσικά όργανα, τότε η ελληνική γλώσσα είναι το βιολί της ανθρώπινης σκέψης.»

ΕΛΕΝ ΚΕΛΜΕΡ (1880-1968) Διάσημη Αμερικανίδα συγγραφέας (τυφλή)

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός σαν έννοια, σκοπός και πρακτική ανάγκη επαναπροσδιορισμού

Του
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Σ. ΝΤΟΥΖΙΑ

Εκατό περίπου χρόνια στη χώρα μας ο Αγροτικός Συνεταιρισμός βρίσκεται στο ενδιαφέρον θεωρητικών, πρακτικών και της κρατικής εξουσίας, σαν **έννοια, σκοπός και πρακτική.**

Σε χιλιάδες βιβλία, μονογραφίες, άρθρα και νομοθετήματα είναι αποτυπωμένη η εξελικτική του πορεία και εκατοντάδες χιλιάδες είναι εκείνοι που ταύτισαν τα συμφέροντά τους σ' αυτό το θεσμό ενώ δεν είναι λίγοι και αυτοί που οφείλουν την κοινωνική, την πολιτική και την υπηρεσιακή τους ανέλιξη, μέσα από τους Συνεταιρισμούς.

Συνήθως, οι κρίσεις, τα σχόλια και οι αναφορές για τον αγροτικό συνεταιρισμό, γίνονται έντονα από τους υποστηρικτές και τους αντιπάλους τους.

Τα τελευταία χρόνια με την **κομματικοποίηση, τα χρέη, την αποδιοργάνωση** τη φανερή πια **εγκατάλειψη** από τα μέλη τους, τα ελκυστικά Κοινωνικά Προγράμματα, την παράλληλη λειτουργία **ομάδων παραγωγών**, τη συρρίκνωση του γεωργικού τομέα και τις καλύτερες ευκαιρίες σε άλλους τομείς της οικονομίας, με υπόψη και τις σκληρές συνθήκες του γεωργικού επαγγέλματος, πιεστική προβάλλει η ανάγκη να **επαναπροσδιορισθεί** ο ρόλος και η λειτουργία του αγροτικού συνεταιρισμού σαν έννοια, σκοπός και πρακτική.

Γέννημα της ανάγκης ήταν ο αγροτικός συνεταιρισμός. Της ανάγκης να κρατηθεί ο πληθυσμός στην ύπαιθρο, με την αξιοποίηση των καρπών της γης μέσα από μια οργανωμένη γεωργική παραγωγή που θα διασφάλιζε το εισόδημα των αγροτών μελών του.

Χρήμα, σπόρους, γεωργικά εφόδια και γνώσεις χρειαζόνταν τότε τα διαθέσιμα αγροτικά χέρια.

Η θεσμοθέτηση που έγινε το 1915 με το νόμο **602/1915 περί Α.Σ.Ο.** και ολοκληρώθηκε το 1929 με το νόμο **4332/1929 περί την Α.Τ.Ε.,** αυτή την οργανική ανάγκη του γεωργικού τομέα εξυπηρέτούσε.

Και όπως αποδείχθηκε στα **65** πρώτα χρόνια (1915-1980) λειτουργίας του ιδρυτικού νόμου 602/1915 και στα πρώτα **63** χρόνια (1929-1991) λειτουργίας της Α.Τ.Ε. με τον ιδρυτικό της νόμο 4332/1929, οι οραματιστές της αγροτικής μεταρρύθμισης, δικαιώθηκαν από τα αποτελέσματα της θαρραλέας πολιτικής τους.

(*) Ομιλία στην Ημερίδα του Ι.Σ.Ε.Μ. με θέμα «Συνεταιριστική Ιδέα και Επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της Ε.Ε.», τη Δευτέρα 20.10.2003. Ο Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΤΟΥΖΙΑΣ είναι Γενικός Διευθυντής της ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΗΣ και Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Φύλων του Συνεργατισμού.

Δεν χρειάζονται περισσότερα για τους καρπούς εκείνης της πολιτικής, χιλιοειπωμένα άλλωστε είναι. Χρειάζεται να δούμε αν έκτοτε, **οι συνθήκες εκείνες άλλαξαν ή αν παρεκκλίσεις υπήρξαν**, με νομοθετικές παρεμβάσεις και πρακτικές, σε όσα τότε νομοθετήθηκαν.

Το άρθρο 1 του νόμου 602/1915 προσδιορίζει την έννοια του συνεταιρισμού και οριοθετεί το περιεχόμενό του.

«Συνεταιρισμός κατά την έννοιαν του παρόντος –λέγει– είναι η εταιρεία η οποία έχει κεφάλαιον μεταβλητόν, αποτελείται εκ συνεταιριων, ών ο αριθμός είναι επίσης μεταβλητός, και σκοπεί την δια της συνεργασίας των συνεταίρων προαγωγήν της ιδιωτικής οικονομίας εκάστου αυτών».

Εταιρεία λοιπόν είναι ο Συνεταιρισμός με κεφάλαιο μεταβλητό και μεταβλητό αριθμό μελών που σκοπεί στην προαγωγή της ιδιωτικής τους οικονομίας με τη συνεργασία τους.

Βασικά χαρακτηριστικά: Τα μέλη που έχουν ιδιωτική οικονομία, τα κεφάλαια και κύρια η συνεργασία διαφοροποιούν το Συνεταιρισμό από τα άλλα εταιρικά σχήματα.

Ο Σωκράτης Ιασεμίδης, ένας από τους μεγάλους δάσκαλους του συνεργατισμού στη χώρα μας και βασικός διαμορφωτής της έννοιας, των σκοπών και των επιδιώξεων του αγροτικού συνεταιρισμού, επομένως και αυθεντικός ερμηνευτής του, γράφει προλογώντας, τον ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ του Τρύφωνα Φαρμάκη την 29 Μαΐου 1926.

«Οι συνεταιρισμοί είναι απότοκοι ανάγκης. Εγεννήθησαν το πρώτον άνευ προηγουμένης ερεύνης ή διδασκαλίας εκεί όπου υπήρξαν ανάγκαι αι οποίας κατ' ουδένα άλλον τρόπον ήτο δυνατόν να θεραπευθούν, παρά δια της συνενώσεως της εργασίας των ατόμων, των προσωπικών δυνάμεων εκάστου»

Στο ίδιο γραπτό κείμενό του, ο δάσκαλος αυτός του αγροτικού συνεργατισμού μας, θεωρεί καταστρεπτική την εκτός συνεργασία των μελών του, «ακόμη -λέει- και όταν διά της παρεκκλίσεως ταύτης επιτυγχάνονται αμεσώτερα οικονομικά αποτελέσματα»

και αναφέρει σαν παράδειγμα:

Είναι καταστρεπτικό, «όταν π.χ. εν διοικητικόν Συμβούλιον συνεταιρισμού ή ένας Διευθυντής αυτού, πωλεί είδη, τα οποία επρομηθεύθη δια τα μέλη του, κατά μεγάλα ποσά εις εμπόρους ή αγοράζει είδη εκ μη συνεταίρων κατά μεγάλα ποσά και πωλεί αυτά εις το εμπόριο, δια να αποκομίσει εκ της τοιαύτης πωλήσεως κέρδη, έστω και μεγάλα, υπέρ του συνεταιρισμού ή όταν δανειστής αυτού, ιδιώτης ή τράπεζα, αδιάφορον, δεν δίδει τα δάνεια προς τον συνεταιρισμόν αλλά προς τα μέλη αυτού, αναμετρών την φερεγγυότητα εκάστου τούτων»

Και ο μεγάλος δάσκαλος του συνεργατισμού μας κάνει έκκληση για να μη γίνονται αυτές οι παρεκκλίσεις.

Γράφει,

«Βαθυτάτην και με ψυχικόν πόνον ποιούμαι έκκλησιν, να μην παρεκκλίνουν, έστω και προσωρινώς, των συνεταιριστικών αρχών και να αντιδρούν κατά πάσης τοιαύτης παραβάσεως αυτών, διότι ασυναισθήτως καταστρέφουν και την δημιουργηθείσαν μετά πολλών κόπων συνεταιριστικήν συνείδησιν».

Οι δοξασίες και οι προτροπές του Σωκράτη Ιασεμίδη και των άλλων ιδεολόγων και δασκάλων του συνεργατισμού για πολλά χρόνια γίνανε αποδεκτές και σεβαστές.

Μέχρι και την **10ετία του 60** οι επόπτες συνεταιρισμών της Α.Τ.Ε. καταγράφανε στις παρατηρήσεις τους, ενδεχόμενες συγκεντρώσεις αγροτικών προϊόντων **από μη συνεταιρισμένους αγρότες** και από **εμπόρους**. Καταγράφανε επίσης στις παρατηρήσεις τους, πωλήσεις γεωργικών εφοδίων **σε αγρότες μη μέλη του συνεταιρισμού** και οι χρηματοδοτήσεις για συγκεντρώσεις αγροτικών προϊόντων και αγορές γεωργικών εφοδίων εγίνοντο μόνο μέσω Α.Τ.Ε. ύστερα από γνωμοδοτήσεις των Γεωτεχνικών της και τον έλεγχο των εποπτών της, στο κατά πόσο οι δραστηριότητες της συγκεντρώσεως αγροτικών προϊόντων και οι προμήθειες γεωργικών εφοδίων, γίνονταν για **λογαριασμό των μελών των συνεταιρισμών**.

Εξάλλου και το Υπουργείο Οικονομικών αναγνώριζε ως συνεταιριστικές εργασίες και δεν τις φορολογούσε μόνον εφόσον **α)** γίνονταν για λογαριασμό των μελών των συνεταιρισμών, **β)** τα προϊόντα και τα εφόδια δεν ειδοποιούνταν δηλαδή δεν μεταποιούνταν, και **γ)** οι συναλλαγές γίνονταν μέσα στην ελληνική επικράτεια¹.

Αυτή ήταν η **αυθεντική ερμηνεία** της έννοιας του αγροτικού συνεταιρισμού από τους ιδρυτές του, τους λειτουργούς του και την κρατική εξουσία.

Σ' αυτό το συνεταιρισμό αναφέρεται η **παράγραφος 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος** και σ' αυτό το συνεταιρισμό το κράτος ενέκρινε την **προνομιακή χρηματοδότηση** με την αλληλέγγυα ευθύνη, παρείχε **φοροαπαλλαγές, οικονομικές ενισχύσεις** και του επιφύλασσε **επιλεκτική συνεργασία**.

Τη **10ετία του '70** έγινε μια **παρέκκλιση** την οποία αποδέχτηκε και η πολιτεία. Η εμπειρία των Α.Σ.Ο. επέτρεψε και η εξέλιξη επέβαλε την μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων και την εμπορία τους από τους ίδιους τους συνεταιρισμούς. Αυτό αρχικά έγινε σιωπηρά δεκτό και στη συνέχεια νομιμοποιήθηκε σαν δραστηριότητα συνεταιριστικών εταιρειών (Ανώνυμων, Περιορισμένης ευθύνης και Κοινοπραξιών) που ίδρυσαν οι συνεταιρισμοί.

Μέχρις εδώ που χρονικά βρισκόμαστε στη **10ετία του '80** οι αγροτικοί Συνεταιρισμοί λειτουργούν στο πνεύμα και τις διατάξεις του ιδρυτικού τους νόμου, με εντολές και για λογαριασμό των αγροτών μελών τους, νομότυπα, αποδοτικά, **με κρατικό, με χρηματοπιστωτικό και με εσωτερικό έλεγχο** από το Υπουργείο Γεωργίας, την Α.Τ.Ε. και τα Εποπτικά τους Συμβούλια.

Και αυτό ακριβώς ήταν το μοντέλο του Συνεταιρισμού που θεσμοθετήθηκε το **1915** και λειτούργησε νόμιμα και παραγωγικά μέχρι και την αντικατάσταση

(*) Βλ. άρθρο 1 παρ. 2 του Κ.Φ.Σ. (Β.Δ. της 27.4.1956)

των δύο βασικών νόμων που υλοποίησαν τη βούληση των ιδρυτών, του νόμου **602/1915** περί την ίδρυσή του και τον Νόμο **4332/1929** περί τη χρηματοδότηση και τον έλεγχο της δραστηριότητάς του.

Από τη **10ετία του '80** αφανίζεται αυτό το μοντέλο όπως το θέλανε οι ιδρυτές του, έχουμε ένα νέο μοντέλο που φέρεται να λειτουργεί **στον απόηχο** και με τα πρότυπα του προηγούμενου (αυτό που αναφέρθηκε) όμως με **διαφορετικές αρχές, νόμους και πρακτικές**.

Και γι'αυτό ακριβώς επιτακτική είναι η ανάγκη **επαναπροσδιορισμού της έννοιας και της λειτουργίας** του Συνεταιρισμού στα σημερινά δεδομένα της γενικότερης ανασύνταξης του ευρύτερου αγροτικού χώρου, πριν καταστραφεί και το όσο απέμεινε συνεταιριστικό κεφάλαιο αλλά και για να υπάρξει η οφειλόμενη δράση στην όλο και επιταχυνόμενη εξελικτική πορεία στην ευρύτερη αγορά, από το κατάλληλο θεσμικό όργανο για τον αγροτικό μας χώρο.

Ποιες οι παρεκκλίσεις

Με υπόψη το προηγούμενο μοντέλο όπως συνοπτικά το περιέγραψα:

α) Ο Συνεταιρισμός, με την κομματικοποίησή του απώλεσε την **ουδέτερη λειτουργία του**.

β) Με την αναγνώριση δικαιώματος ψήφου στις **συνεταιριστικές εταιρείες**, νοθεύτηκε η αυθεντική **διοικητική του εκπροσώπηση**.

γ) Με την κατάργηση της **αλληλέγγυας ευθύνης** εξέλιπε το βασικό χαρακτηριστικό του συνεταιρισμού του ιδρυτικού Νόμου και ο συνεταιρισμός εξομοιώθηκε με **κεφαλαιουχική εταιρεία** χρηματοπιστωτικά και συναλλακτικά.

δ) Με την πρακτική που ακολουθείται σ' ό,τι αφορά το ύψος και την είσπραξη της **συνεταιριστικής μερίδας**, είναι αδύνατο να αποκτηθούν ίδια κεφάλαια από τις κεφαλαιουχικές πια συνεταιριστικές εταιρείες. Αδιανόητο είναι και το ύψος και απαράδεκτη η ύπαρξη συνεταίρων, ιδιαίτερα αυτών που διοικούν Α.Σ.Ο. χωρίς να έχουν πληρώσει έστω και την ελάχιστη, μπροστά στον όγκο των συναλλαγών του συνεταιρισμού τους, συνεταιριστική μερίδα. Αν θα εφαρμοσθεί ο Νόμος 2810/2000 και η εγκύκλιος 1070/30-7-2003 της ΠΑΣΕΓΕΣ ως προς την περίπτωση αυτή, στις επικείμενες Γενικές Συνελεύσεις στις Α.Σ.Ο. καμιά από αυτές δεν θα έχει απαρτία.

ε) Με την **αποχή των μελών** από τις δραστηριότητες των Συνεταιρισμών τους. Και θα ήταν αδιανόητο στο προηγούμενο μοντέλο, αυτό το προηγούμενο που σαφώς έχουν εξαφανισθεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, να μετέχει σήμερα στις Γενικές Συνελεύσεις Α.Σ.Ο. μέλος, ιδιαίτερα όταν αυτό φέρει το αξίωμα συμβούλου ή εκπροσώπου, να συζητά και να ελέγχει τη διαχείριση του Συνεταιρισμού του, όταν το ίδιο **πουλάει στο εμπόριο** τα προϊόντα του και **αγοράζει** τα γεωργικά του εφόδια απ' αυτό, χωρίς μάλιστα να έχει εξοφλήσει τη συνεταιριστική του μερίδα. **Λέγεται αυτό συνεταιρισμός; Λέγεται εμπορική εταιρεία; Ή τι άλλο λέγεται;** Οπωσδήποτε δεν είναι ο συνεταιρισμός που θεσμοθετήθηκε στη χώρα μας το **1915** με το Νόμο **602/1915**.

στ) Με την **κατάργηση των Εποπτικών Συμβουλίων** (Νόμος 2810/2000) το

μέλος του Συνεταιρισμού και σαν τέτοιο εννώ εκείνο που έχει εξοφλήσει τη Συνεταιριστική του μερίδα, είναι αγρότης, προσκομίζει την παραγωγή του στην κοινή διαχείριση, αγοράζει τα εφόδιά του από το πρατήριο του συνεταιρισμού του, είναι αδιανόητο να μην έχει επιλέξει το όργανο εκείνο στο οποίο θα προσφύγει σε περίπτωση **κακοδιαχείρισης** του δικού του εταιρικού συμφέροντος και των δικών του συναλλαγών. Είναι μια ακόμη απόδειξη ότι ο σημερινός αγροτικός συνεταιρισμός δεν είναι εκείνος που θεσμοθετήθηκε το 1915.

ζ) Με την εταιρική βάση του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος, όπου τα 2/3 των μελών του, είναι ξένα προς το γεωργικό επάγγελμα, δεν έχουν πληρώσει τη μερίδα τους, δεν αισθάνονται υπόλογοι έναντι των δανειστών του συνεταιρισμού τους, πώς μπορούμε να μιλούμε για νομικά πρόσωπα που συγκροτούνται με την ψήφο όλων των εγγεγραμμένων στα μητρώα του συνεταιρισμού τους και οι συνεταιρισμοί τους συναλλάσσονται νομότυπα στην αγορά;

η) Με τη δικαιολογημένη αποχή των **πραγματικών αγροτών**, που είναι το 1/3 του συνόλου των εγγεγραμμένων στους συνεταιρισμούς, από τη **συνεργατική λειτουργία τους** που είναι το **διαφοροποιόν τους στοιχείο** από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, -τους οποίους διοικούν Συμβούλια που μοναδικές τους συναλλαγές με αυτούς έχουν εκείνες που αφορούν την **αποζημίωσή τους**, χωρίς προσόντα οράματα και αγώνες.

Είναι φυσικό αυτοί οι αγρότες παραγωγοί που το εισόδημά τους είναι γεωργικό, ή το μεγαλύτερο τουλάχιστον μέρος γεωργικό, να βλέπουν τους συνεταιρισμούς τους όταν συναλλάσσονται μόνο με τρίτους, σαν ξένες, όχι δικές τους εταιρείες και να διερωτώνται αν ανήκουν στο κράτος που τους χαρίζει τα χρέη, στις Τράπεζες που τις χρηματοδοτούν, ή στα Συμβούλια που τους διοικούν και δραστηριοποιούνται κυρίως για τις **ρυθμίσεις των χρεών** τους και την εξασφάλιση των λειτουργικών δαπανών τους αδιάφορο αν με τις δαπάνες αυτές στηρίζονται εργασίες που εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους.

Δεν νομίζω ότι πρέπει να επεκταθώ περισσότερο, σε ειδήμονες άλλωστε, και έμπειρους στα αγροτοσυνεταιριστικά απευθύνομαι, και θέλω να ελπίζω ότι στα συνοπτικά και περιεκτικά που παρέθεσα, γίνεται κατανοητό σε όλους ότι οι σημερινοί αγροτικοί συνεταιρισμοί είναι έξω από την έννοια **και τη στόχευση των συνεταιρισμών που θεσμοθετήθηκαν το 1915 στη χώρα μας, είτε γιατί εξετράπησαν από τον προορισμό τους, είτε γιατί οι συνθήκες άλλαξαν**, και ότι ριζικά θα πρέπει να επαναπροσδιορισθεί ο ρόλος τους στα σημερινά δεδομένα της ευρύτερης Κοινωνικής αγοράς,

Οπωσδήποτε ο σημερινός αγροτικός Συνεταιρισμός δεν είναι ο χθεσινός που καλύτερα γνώρισαν οι παλαιότεροι και πρέπει να γίνουν **οι ανάλογες και αντίστοιχες προσαρμογές** για να ακολουθήσει η επιβαλλόμενη δραστηριοποίηση προς όφελος της αγροτικής οικονομίας και της υπαίθρου χώρας γενικότερα.

Γ.Σ.Ν.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Ο ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

- Στους αριθμούς των πράξεων α και β της σελίδας 178 του προηγούμενου τεύχους (72/2003) γράφθηκαν:

- περίπτωση (α) 150.575.353 αντί 150.757.358. - περίπτωση (β) 244.183.262 αντί 166.183.262

Σε δύο ακόμη περιπτώσεις οι ίδιοι αριθμοί στην ίδια σελίδα (178) διορθώνονται όπως παραπάνω.

66. Η Γενική Συνέλευση της Εταιρείας Φίλων σου Συνεργατισμού, θα συνέλθει σε τακτική σύνοδο της την 21.1.2004 ημέρα Τετάρτη και ώρα 5 μ.μ. στην αίθουσα του ΙΣΕΜ, οδός Γενναδίου 8, ΑΘΗΝΑ 4ος όροφος.

Σύμφωνα με την απόφαση 240/2003 του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας εκτός από τα καθιερωμένα για τακτική Γ.Σ. θέματα, ειδικά και σχολαστικά θα συζητηθεί το οικονομικό θέμα της εταιρείας που αφορά τις δαπάνες λειτουργίας των Γραφείων της και τις δαπάνες έκδοσης του περιοδικού της (ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ). Οι δαπάνες αυτές σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2003 είναι 9.000 ευρώ, ενώ οι μέχρι και της 20η Νοεμβρίου εισπράξεις από συνδρομές μελών, συνδρομές περιοδικού και διαφημίσεις είναι 4.000 ευρώ. Η αδυναμία για τη συνέχεια της εταιρείας είναι προφανής.

Η διοίκηση της εταιρείας υποστηρίζει ότι η παρουσία της, στο Συνεταιριστικό χώρο είναι αναγκαία –γιατί άλλωστε είναι και το μόνο ιδεολογικό σωματείο του Αγροτικού Συνεργατισμού– και πρέπει μπροστά στα τόσα προβλήματα να συνεχίσει τη λειτουργία της όπως, εννοείται και την έκδοση του Περιοδικού, το οποίο όλοι αναγνωρίζουν ότι και αναγκαίο και πολύ χρήσιμο είναι.

Επίσης η διοίκηση της Εταιρείας, βάσιμα εκτιμά ότι, αν τα μέλη της πληρώσουν την ετήσια συνδρομή τους (Ευρώ 15, χωρίς υποχρέωση πληρωμής συνδρομής στο Περιοδικό), οι μισοί μόνο συνδρομητές του Περιοδικού πληρώσουν τη συνδρομή τους (15 ευρώ) και με μόνο 7 διαφημίσεις, θα εξασφάλιζε και τη λειτουργία της Εταιρείας και την έκδοση του Περιοδικού.

Προσπάθειες για την αντιμετώπιση του οικονομικού προβλήματος της Εταιρείας με τη συνεργασία των συνδικαλιστικών οργανώσεων (ΓΕΣΑΣΕ και ΣΥΔΑΣΕ) του συνδικαλιστικού οργάνου των Συνεταιριστικών Υπαλλήλων (ΟΣΥΓΟ) και τα σωματεία των Συνταξιούχων Συνεταιριστικών Υπαλλήλων (ΜΕΡΙΜΝΑ, ΠΕΣΥΓΟ και ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ) δεν απέδωσαν.

Στον απολογισμό της Διοίκησης της Εταιρείας στη Γενική Συνέλευση της 15.1.2003 (βλ. Σ.Π. τ/69/2003 σελ. 50) ανακοινώθηκαν τα σχετικά έγγραφα – προσκλήσεις για συνεργασία (το 102/17.4.2003 προς ΓΕΣΑΣΕ και ΣΥΔΑΣΕ, το 127/27.11.2002 προς ΜΕΡΙΜΝΑ, ΠΕΣΥΓΟ και ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ) και το 129/28.11.2002 προς την ΟΣΥΓΟ) στα οποία οι παραλήπτες τους καμία απάντηση δεν έδωσαν. Τα έγγραφα αυτά δημοσιεύονται στο τεύχος 68/2002 σελ. 248 της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ.

Η Διοίκηση της Εταιρείας, όπως γράφουμε και παραπάνω, είναι αποφασισμένη στην προσεχή Γενική Συνέλευση, να φέρει το οικονομικό πρόβλημά της, για οριστική απόφαση σ' ό,τι αφορά τη συνέχεια της λειτουργίας της, επομένως και της έκδοσης του Περιοδικού της.

Τα μέλη της Εταιρείας –λέγει ο Πρόεδρος της κ. Ανδριανόπουλος– θα πρέπει να είναι όλα στη Γενική Συνέλευση της 21.1.2004 και με προτάσεις.

Γιάννη Γρηγορομιχαλάκη (Χανιά)

Πήραμε το άρθρο σας. Είναι πολύ καλό και επίκαιρο. Όμως όταν το λάβαμε ετυπώνετο στο τυπογραφείο άλλο άρθρο συνεργάτου μας με το ίδιο θέμα, όπως θα διαβάσετε σ' αυτό το τεύχος της Σ.Π. και το κρατήσαμε. Αν εξακολουθήσει η επικαιρότητα του θέματος που αναφέρεται, θα το δημοσιεύσουμε στο επόμενο τεύχος.

ΤΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΖΟΝΤΑΙ

Η κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των ελαιοπαραγωγών δραστηριοποιείται στην αγοραπωλησία λαδιών για λογαριασμό της, όμως με ευθύνη των μελών της. Ανάγκη επαναπροσδιορισμού του ρόλου και του τρόπου λειτουργίας της.

Γράφει ο Γ. Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

Σε άρθρο μου στη Σ.Π. (τεύχος 62/2001 σελ. 97) έγραφα για τα **450** Συνεταιριστικά ελαιουργεία, τη σημαντικότερη δύναμη - εργαλείο - άσκησης ελαιϊκής πολιτικής, που όμως παραμένει ανενεργό, από άγνοια ίσως, μα οπωσδήποτε με ευθύνη της συνεταιριστικής ηγεσίας του κλάδου της ελαιοκομίας, που γι' αυτό το θέμα έχει αρμοδιότητα.

Έγραφα σε εκείνο το άρθρο μου, για τη σημασία τους στην ελαιοκομία, για την ανάγκη μετεγκατάστασής τους από τους κατοικημένους χώρους - όπου σχεδόν όλα σήμερα βρίσκονται - για λόγους λειτουργικούς και περιβαλλοντικούς, για τον εκσυγχρονισμό και την οργάνωσή τους σε ενιαίο συνεταιριστικό φορέα και για το ρόλο που μπορούν να παίζουν στην άσκηση ελαιϊκής πολιτικής, αφού μέσα από αυτά τα ελαιουργεία γίνεται βρώσιμο προϊόν (λάδι) το **1/4** (περίπου 500.000 από τους 2.000.000 τόννους) της ελληνικής σήμερα παραγωγής ελαιοκάρπου. Και απ' αυτόν τον ελαιοκάρπο, **15.000** περίπου τόννοι λαδιού γίνονται έσοδο στους Συνεταιρισμούς, ιδιοκτήτες των ελαιουργείων, ως εργολαβικό (εκθλιπτικό) δικαίωμά τους).

Ποσότητα, δηλαδή, λαδιού μεγαλύτερη από εκείνη που η Ελαιουργική αγοράζει από τρίτους κάθε χρόνο, με πολυδάπανη τραπεζική χρηματοδότηση και με υπόλογα, για ενδεχόμενες ζημιές από την εμπορική δραστηριότητά της, τα μέλη της - φυσικά και τους Συνεταιρισμούς ιδιοκτήτες τους μέλη της - όταν κι αυτά τα ελαιουργεία, μεμονωμένα ψάχνουν για αγοραστές, γι' αυτή τη συνολική ποσότητα των **15.000** τόννων λαδιού.

Η μετεγκατάσταση και ο εκσυγχρονισμός των **450** συνεταιριστικών ελαιουργείων με το συντονισμό της Ελαιουργικής:

α) Θα μπορούσε να γίνει στα πλαίσια συνολικού, συλλογικού και ενιαίου προγραμματισμού, ασφαλώς με τις καλύτερες επιλογές των νέων οικοπέδων μετεγκατάστασης και του μηχανολογικού εξοπλισμού, με καλύτερους οικονομικούς όρους, με ευνοϊκότερη χρηματοδότηση, υψηλότερη επιδότηση - και για λόγους περιβαλλοντικούς - και στο συντομότερο χρόνο των διαδικασιών και των διατυπώσεων (αγορές οικοπέδων, σύναψη δανείου, έγκριση και απόδοση επιδοτήσεων, έκδοση αδειών κλπ.).

Η Ελαιουργική, το 1996 που της έγινε αυτή η υπόδειξη, είχε άρτια τεχνική υπηρεσία, με αρκετή εμπειρία από την κατασκευή τη δεκαετία του 1980 ελαιοδεξαμενών σε 65 Ενώσεις μέλη της, συνολικής χωρητικότητας 100.000 τόννων ελαιολάδου, στα πλαίσια παρόμοιου με το προτεινόμενο ταχύρρυθμο κατασκευαστικό πρόγραμμα.

β) Μετά την εγκατάσταση και τον εκσυγχρονισμό τους, τα 450 συνεταιριστικά ελαιουργεία θα μπορούσαν να οργανωθούν από την Ελαιουργική (εννοείται μετά από σχετικές αποφάσεις) σε ενιαίο πρωτοβάθμιο συνεταιριστικό φορέα, που θα ελαιοποιούσε το 1/4 (500.000 τόννους) της ετήσιας ελληνικής παραγωγής ελαιοκάρπου και απ' αυτή την ελαιοποίηση θα γίνονταν έσοδο και, όπως προανέφερα, θα περνούσαν στη διαχείρισή του 15.000 τόννοι λαδιού από εργολαβικά (εκθλιπτικά) δικαιώματα.

γ) Μετά από σχετικές αποφάσεις και συμφωνίες, θα μπορούσε επίσης η Ελαιουργική, με ειδική υπηρεσία της να αναλάβει τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα του φορέα, δηλαδή την υλοποίηση των αποφάσεών του, την τεχνική υποστήριξή του, τη διαχειριστική και οικονομική στήριξή του, την οργάνωση και τη γραμματειακή υποστήριξη, τον εφοδιασμό των ελαιουργείων του με εξαρτήματα και αναλώσιμα υλικά και με την τυποποίηση και συσκευασία του λαδιού του από εργολαβικά δικαιώματα. Ποσότητα που, όπως προανέφερα, υπερκαλύπτει την ετήσια ποσότητα που τυποποιεί και συσκευάζει στις εγκαταστάσεις της, χωρίς να αγοράζει, με δαπανηρή χρηματοδότηση, λάδια από τρίτους, όπως αντισυνεταιριστικά κάνει τώρα¹. Θα συγκεντρώνει, θα τυποποιεί και θα συσκευάζει το λάδι των ελαιουργείων που ανήκουν στα μέλη της.

Μιά τέτοια δραστηριότητα και λειτουργία θα ήταν απόλυτα εναρμονισμένη με το πνεύμα του συνεργατισμού και τις διατάξεις της συνεταιριστικής νομοθεσίας και θα στόχευε στην επέκταση και στην αύξηση της δραστηριότητας των ελαιουργείων, όσο θα διευρύνονταν οι τοποθετήσεις των λαδιών του ενιαίου φορέα στην αγορά. Σ' αυτή την περίπτωση η αγορά του λαδιού θα πιέζει τα ελαιουργεία, όταν αυτή θα διευρύνετο, για αύξηση της παραγωγής (δικαιώματος) και η αύξηση της παραγωγής τους θα πίεζε το φορέα, για διεύρυνση της αγοράς του λαδιού.

Ακόμη με τους διαθέσιμους αποθηκευτικούς χώρους των ενώσεων-μελών της και των συνεταιρισμών-μελών τους, η συντονίστρια των εργασιών του φορέα Ελαιουργική θα είχε πρόσβαση με καλύτερους όρους και προϋποθέσεις στους 85.000² τόννους λαδιού και τους 500.000 τόννους ελαιοπυρήνας που θα παράγονταν στα ελαιουργεία του, για διαπραγματεύσεις της με εξαγωγείς και χονδρεμπόρους λαδιού, όπως και με πυρηνελαιουργούς για την ελαιοπυρήνα.

---

1. Η συγκέντρωση λαδιών από τα μέλη της και η πώλησή τους για λογαριασμό τους, είναι συνεταιριστική συναλλαγή. Η αγορά λαδιών ακόμα και από τα ίδια τα μέλη της και η πώλησή τους για λογαριασμό της είναι συναλλαγή με τρίτους, δεν είναι συνεταιριστική συναλλαγή.

2. Από τη συνολική ποσότητα των 100.000 τόννων αφαιρούνται οι 15.000 τόννοι που αφορούν τα εργολαβικά δικαιώματα.

Μια ακόμη, δηλαδή, δραστηριότητα απόλυτα συνεταιριστική³, που θα γίνεται στη βάση της παραγωγής με τη συνεργασία και των τριών βαθμίδων του ελαιοκομικού συνεταιριστικού κινήματος⁴.

Η εμπορική διαχείριση μιας πολύ μικρής ποσότητας λαδιού από την Ελαιουργική, που δεν ξεπερνά το 3% της ετήσιας παραγωγής του, με αγορές από τρίτους και με τεράστιες ζημιές⁵, που για τα τελευταία 18 χρόνια καλύφθηκαν από τον κρατικό προϋπολογισμό, από κοινοτικές επιδοτήσεις και από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, κάθε άλλο από συνεταιριστική δραστηριότητα μπορεί να θεωρηθεί.

Σε τρεις επιστολές μου που έστειλα στην Ελαιουργική⁶, στο άρθρο μου στη Σ.Π. που προανέφερα⁷ και στο περιοδικό «Ελαιοκομικά Θέματα»⁸, που εκδίδει η ίδια η Ελαιουργική, γράφω περισσότερο για το ρόλο που θα μπορούσαν να παίξουν στην ελαϊκή πολιτική μιας συνεταιριστικής ηγεσίας, τα 450 συνεταιριστικά ελαιουργεία.

Εδώ σημειώνω μόνο, ότι με τις επιστολές μου εκείνες ζητούσα να εξετασθεί το θέμα από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελαιουργικής και με το άρθρο μου στη Σ.Π. ζητούσα μια καλόπιστη και εποικοδομητική συζήτηση από τις στήλες της.

Απάντηση καμμία δεν πήρα από την Ελαιουργική και μόνο στην πρόσκλησή μου για δημόσια συζήτηση απάντησε η Ε.Α.Σ. Παγγαίου⁹ και ο οικονομολόγος-μηχανικός του Πανεπιστημίου του Άαχεν της Γερμανίας κ. Μανώλης Δεληγιαννάκης, μελετητής και πρώην Γεν. Διευθυντής του Ελληνικού Κέντρου Παραγωγικότητας (ΕΛΚΕΠΑ)¹⁰

Από τότε, μετά δηλαδή τα δημοσιεύματα που προανέφερα, της ΕΑΣ Παγγαίου και του κ. Μανώλη Δεληγιαννάκη, το θέμα των συνεταιριστικών ελαιουργείων ξεχάστηκε. Το επαναφέρω τώρα που η γνωμοδοτική επιτροπή του Υπουργείου Γεωργίας για τις επενδύσεις του μέτρου 2,1 του Γ.Κ.Π.Σ. ενέκρινε τον περασμέ-

---

3. Όλοι οι εισκομιστές ελαιοκάρπου στα συνεταιριστικά ελαιουργεία είναι μέλη συνεταιρισμών, επομένως και μέλη του φορέα και της Ελαιουργικής.

4. Πρώτου βαθμού, ο συνεταιρισμός που έχει το ελαιουργείο, δεύτερου βαθμού, η ένωση που έχει στη δύναμή της το συνεταιρισμό και τρίτου βαθμού, η Ελαιουργική που έχει στη δύναμή της την ένωση.

5. Για τα τελευταία 18 χρόνια οι ζημιές αυτές εκτιμώνται σε 100 δισεκ. δραχμές (5,5 δισεκ. κάθε χρόνο) και από αυτό το ποσό τα 74 δισεκ. καλύφθηκαν από τον κρατικό προϋπολογισμό, τα 22 δισεκ. από κοινοτικές επιδοτήσεις και 4 δισεκ. από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων – από εκείνα που άλλοτε είχαν αγοραστεί για αποθηκευτικούς χώρους και βιομηχανικά συγκροτήματα της κορυφαίας συνεταιριστικής οργάνωσης των ελαιοπαραγωγών μας. Ποσό υπεραρκετό για να οργανωθεί και να γίνει ανταγωνιστική η ελαιοκομία μας, χωρίς ατυχώς αξιόλογα βήματα, ούτε στην ποσότητα, ούτε στην ποιότητα, ούτε στο κόστος παραγωγής.

6. Την 12-1-1069, την 12-1-1999 και την 12-9-1999.

7. Τεύχος 62/2001, σελ. 97.

8. Τεύχος 7/2001, σελ. 23.

9. Βλ. την απάντηση στο τεύχος 65/2001, σελ. της Σ.Π.

10. Βλ. την απάντησή του στο τεύχος 63/2001, σελ. 143 της Σ.Π.

νο Σεπτέμβρη **228** επενδυτικά σχέδια για τον τομέα του ελαιολάδου, στην πλειονότητά τους για τον εκσυγχρονισμό ελαιουργείων, συνολικού ύψους **47.340.200** ευρώ (**16.131.173.150** δρχ.) μετά από μεμονωμένες ενέργειες των ιδιοκτητών τους και με επιδότηση **52%** του προϋπολογισμού τους, δηλαδή με **24.616.904** ευρώ (**8.388.210.038** δρχ.).

Υπήρξα Γενικός Διευθυντής της Ελαιουργικής τα χρόνια 1980-1985 και με εξαίρεση μιας δήλωσής μου σε αθηναϊκή εφημερίδα¹¹ την προηγούμενη των αρχαιρεσιών του 2000, για την ανάδειξη διοίκησης, με την προτροπή οι αντιπρόσωποι των μελών της «να εκλέξουν με την ψήφο τους τη νέα διοίκησή της με κριτήρια την ικανότητα και όχι την κομματική τους ταυτότητα», και – συνέχισα – «ικανοί υπάρχουν σε όλα τα κόμματα», καμιά άλλη ποτέ δημόσια δήλωση δεν έκανα¹².

Και δε θέλει εξήγηση ότι μια τέτοια Διοίκηση ήθελε τότε – και φυσικά θέλει περισσότερο σήμερα – η κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση των ελαιοπαραγωγών, για να τη βγάλει από την απραξία της, να διακανονίσει τα χρέη της και να την επαναφέρει στη σωστή συνεταιριστική λειτουργία, πάντα κοντά στα μέλη της, και για τα προβλήματά τους, πρώτα και κύρια. **Η εμπορία του λαδιού τρίτων, για να βγάλει τα έξοδα λειτουργίας της, δεν πρέπει να είναι ούτε κύρια, ούτε πρώτη επιλογή της.**

Σήμερα η Ελαιουργική βρίσκεται απομονωμένη από τα μέλη της, διαπραγματεύεται μαζί τους σαν τρίτος αντί, σαν εντολοδόχος τους που είναι, να συνεργάζεται μαζί τους για τις ανάγκες και τα προβλήματά τους και – το αδιανόητο – τα ανταγωνίζεται στην αγορά για να μπορέσει να επιβιώσει από κέρδη που ποτέ δεν πραγματοποίησε, παρά το τεράστιο χρέος που της χαρίστηκε (**74** δισ. δρχ.) και τα σημαντικά επίσης ποσά που εισέπραξε από επιδοτήσεις (**22** δισεκατομμύρια) και από πώληση περιουσιακών στοιχείων (**4** δισεκατομμύρια).

Ο σημερινός Γενικός Διευθυντής της έχει κάμει, στην απερχόμενη αυτό το μήνα Διοίκησή της, προτάσεις για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου και της λειτουργίας της με στόχο και κατεύθυνση τη συνεταιριστική συνεργασία με τα μέλη της, τα οποία από αρκετό χρόνο δεν μετέχουν στις δραστηριότητές της – και τάσεις ανεξαρτοποίησης δείχνουν – ακριβώς γιατί, όπως λειτουργεί, είτε δεν μπορεί είτε δεν της το επιτρέπουν τα συσσωρευμένα προβλήματά της να συνεργαστεί μαζί τους για λύσεις στα γενικότερα και καυτά θέματα του κλάδου της ελαιοκομίας, που είναι και ο βασικός λόγος της ίδρυσης, επομένως και της ύπαρξής της.

Αντί λοιπόν να συνεχίσει τη λειτουργία της η Ελαιουργική με ζημιογόνες αγοραπωλησίες λαδιών τρίτων¹³, που ούτε στην **απορρόφηση αποθεμάτων** προσφέρει μια ποσότητα που δεν ξεπερνά το **3%** της παραγωγής, ούτε στη **βελτίωση** της

11. Βλ. εφημ. «Αδέσμευτος Τύπος» της 19-12-2000, σελ. 10.

12. Όσες φορές ρωτήθηκα, διατύπωσα ευθαρσώς τη γνώμη μου και με δική μου πρωτοβουλία απευθυνόμουν στους αρμοδίους και υπεύθυνους, όπως με τις τρεις επιστολές μου.

13. Κάθε αγορά προϊόντος από συνεταιρισμό, ακόμη και από τα μέλη του, είναι αγορά από τρίτο. Ο συνεταιρισμός συγκεντρώνει τα προϊόντα των μελών του και τα πωλεί για λογαριασμό τους δίνοντάς τους εκκαθάριση. Δεν τα αγοράζει.

ποιότητας και της τιμής του παραγωγού συνεισφέρει, αλλά ούτε και για επενδύσεις και άλλες αναπτυξιακές πολιτικές του κλάδου πραγματοποιεί κέρδη. Απεναντίας πραγματοποιεί σημαντικές ζημιές και απ' αυτό στερεί πόρους για γενικότερες αναπτυξιακές προσπάθειες του κλάδου.

Οι προτάσεις του σημερινού Γενικού Διευθυντή της Ελαιουργικής και ο εκσυγχρονισμός των συνεταιριστικών ελαιουργείων, σαν ξεκίνημα συνεργασίας της με τα μέλη της για τα προβλήματα της παραγωγής στη βάση τους, σίγουρα είναι η τελευταία ευκαιρία της νέας Διοίκησης, που θα προκύψει από τις εκλογές αυτό το μήνα.

Ας μη χαθεί αυτή η ευκαιρία με την εκλογή ελαιοπαραγωγών που έχουν άμεσα συμφέροντα, ικανών και χωρίς να επηρεασθούν οι εκλογείς τους από την κομματική τους ταυτότητα. Θα το επαναλάβω και εδώ, κλείνοντας: «Όλοι οι κομματικοί χώροι έχουν ικανούς και πραγματικούς ελαιοπαραγωγούς. Ας τους βρουν για το δικό τους συμφέρον οι αντιπρόσωποι των ενώσεων - μελών της Ελαιουργικής στις επικείμενες εκλογές.

(Γ.Β.Σ.)

Ανακοίνωση της ΣΥΔΑΣΕ για τις εκλογές στην ΑΣΟ:

ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΚΑΝΩΝ

Είναι πάγια και αμετακίνητη η θέση της ΣΥΔΑΣΕ ότι το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα μπορεί ν' αποτελέσει το βασικό μοχλό για την ανάκαμψη της Ελληνικής Γεωργίας, την ενίσχυση της αγροτικής απασχόλησης και την ουσιαστική στήριξη των Ελλήνων παραγωγών. Και ότι προϋπόθεση γι' αυτό είναι, οι Συνεταιριστικές οργανώσεις ν' αφεθούν μακριά από πολιτικές παρεμβάσεις, να αναπτύξουν σύγχρονες επιχειρηματικές και οικονομικές δομές, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στην πραγματική αποστολή τους. Να υπηρετούν αποκλειστικά και μόνο τα συμφέροντα των αγροτών μελών τους.

Ο αγροτικός κόσμος της χώρας έχει στο παρελθόν πληρώσει πανάκριβα την πρακτική να επιχειρείται στις πλάτες του η εξυπηρέτηση μικροκομματικών επιδιώξεων. Και αν αυτό επιτέλους μας έγινε μάθημα, τότε στις συνεταιριστικές εκλογές που «άνοιξαν» με τις αρχαιρεσίες στις Πρωτοβάθμιες Οργανώσεις η επιλογή είναι **μονόδρομος**.

Να γυρίσουμε την πλάτη στις όποιες πολιτικές σκοπιμότητες, να λειτουργήσουμε με κριτήρια τοπικά και αγροτικά, να αναδείξουμε τους ικανότερους να υπερασπιστούν και να προωθήσουν τα συμφέροντά μας, να κρατήσουμε ζωντανή την τελευταία ελπίδα, ότι η γεωργία μας θα καταφέρει επιτέλους να βγει από το σημερινό τέλμα και τα αδιέξοδα.

Η εγγύηση της επιτυχημένης
Συνεταιριστικής Ασφάλισης

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης
σε όλους τους κλάδους και εξασφαλίζει:

- τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση
- τον σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

- Από το 1978, η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους Ελληνικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τις κορυφαίες Συνεταιριστικές Ασφαλιστικές Οργανώσεις της Ευρώπης - UNIPOL, MACIF, P&V, EURESA.
- Η φερεγγυότητα και αξιοπιστία της εταιρίας μαζί με τον κοινωνικό και ανθρωποκεντρικό της χαρακτήρα εγγυώνται την διασφάλιση των συμφερόντων των ασφαλισμένων της.
- Η οικονομική της ευρωστία με κεφάλαια και αποθεματικά 1,8 δις δρχ.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:

Συγγρού 367, 175 64 Π. Φάληρο

Τηλ.: 210/94.91.280-99 • FAX: 210/94.03.148

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τσιμισκή 17, 546 24 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310/268.553, 268.503 • FAX: 2310/2689.958

Πρακτορεία και γραφεία σ' όλη την Ελλάδα και στις Ενώσεις
των Γεωργικών Συνεταιρισμών

(Συνέχεια από τη σελίδα 191 του τεύχους 71/2003)

Θυμόμαστε λοιπόν,

52. Φίλοι από το Γυμνάσιο της πρωτεύουσας του Νομού τους, συναντήθηκαν μετά από 40 χρόνια, σαν αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών τους, στη Γενική Συνέλευση της Ένωσής τους, κοιτάχθηκαν και ακούστε το διάλογό τους:

- Γνωρίζομαστε από παλιά και σε αναγνωρίζω, είσαι ο Κωστής.
- Ναί, Γιώργη, ο Κωστής είμαι.
- Ήντα(τί) οικογένεια έχεις μωρέ Κωστή;
- Πέντε είμαστε στο σπίτι και **μόνο ένας κατουράει όρθιος**.
- Μπράβο σου, εγώ είμαι ακόμη μόνος μου.

Συμπέρασμα – μετάφραση: Και οι δυο είχαν καλή μνήμη, ο Γιώργης δεν είχε παντρευτεί και ο Κωστής είχε γυναίκα και τρεις κόρες.

53. «Και ποιός από το Υπουργείο σου υποσχέθηκε Πρόεδρε, πως το καινούργιο εργοστάσιο της Ένωσης, θα επιδοτηθεί με 70%;», ρωτά ο πάντα δύσπιστος μπαρμπα-Δήμος.

- Ο τάδε, απαντά ο πρόεδρος.
- Και είσαι σίγουρος;
- Σιγουρότατος...
- Μάθε λοιπόν από μένα πρόεδρε, ότι αυτός που λες, **τη μέρα κοιμάται και το βράδυ πάει για ύπνο**.

Γέλια ασταμάτητα ακολούθησαν. Κι αν υπήρχε κανείς να υπερασπιστεί τον απόντα υπάλληλο, δεν τολμούσε. Ο μπαρμπα-Δήμος, ένας παλιός και εύστροφος συνetaίρος δεν ήταν εύκολος αντίπαλος.

54. «Το ύφος και τα λόγια του προλαλήσαντος μου θυμίζουν **κόκκορα, που κι αυτός πίστευε ότι ξημερώνει επειδή λαλάει το πρωί**», είπε ο κακεντρεχής συνetaίρος, μόλις πήρε στα χέρια του το μικρόφωνο για να απαντήσει σε όσα ανέφερε ο προλαλήσας συνάδελφός του.

Τί ήταν να το πει, πανδαιμόνιο έγινε στη Γενική Συνέλευση. Και οι δυο ήταν επικεφαλής ισχυρών αντιπάλων ομάδων, που οι υποστηρικτές τους βρήκαν την ευκαιρία να εκτονωθούν.

55. Και τί κάνει ο πρόεδρος του Συνεταιρισμού σου; ρωτά θαμώνας καφενείου, παραπονούμενο συνetaίρο, γιατί καθυστερούσε η εξόφληση της επιδότησης του λαδιού του.

- **«Τσαλαβουτάει» στα ξένα λεφτά**, απαντά ο παραπονούμενος συνεταιίρος.
- Και γιατί αφού τα έχει και «τσαλαβουτά» όπως λες, δε δίδει σε σένα τα δικά σου.
- Γιατί νομίζει, ότι οι επιδοτήσεις δίδονται χάρις σ' αυτόν και τις δίδει όποτε θέλει.

Κανείς από τους θαμώνες δε συζήτησε για τη βασιμότητα των λόγων του παραπονούμενου συνεταιίρου, αν και στο καφενείο βρισκόνταν και άλλοι ελαιοπαραγωγί που φυσικά θα έπρεπε να έχουν το ίδιο πρόβλημα.

Όλοι, πρόσεξαν, έμειναν και σχολίασαν το... **«τσαλαβούτημα»** όχι βέβαια με την πραγματική της λέξης έννοια, που σημαίνει «τσαπατσούλικη και όχι καθαρή εργασία». Είναι να μη μπεις στα στόματα των άλλων.

56. Οι συμπεριφορές ζώων και πτηνών, πολλές φορές πριν από αρκετά χρόνια, ήταν προάγγελοι επικείμενων καιρικών φαινομένων, θανάτων, ασθενειών και άλλων μελλούμενων περιστατικών. Όπως το γαύγισμα σκύλου ή η φωνή νυκτερίδας για επικείμενη αρρώστια ή και θάνατο κ.ά.

Έτσι πριν 50 περίπου χρόνια ο κυρ-Αντώνης ένας αγρότης ζευγάς υποστήριζε πως η αγελάδα του, όταν ταινούσε (κλωτσούσε) θα είρχετο βροχή μέσα σε τρεις το πολύ μέρες. Το κλιμάκιο της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας στην περιοχή του με τα τότε περιορισμένα μέσα που διέθετε, εκτιμούσε τις πληροφορίες του κυρ-Αντώνη, δέχονταν και αξιοποιούσε τα τηλεγραφήματά του, τα οποία ανελλιπώς της έστελνε, όταν η αγελάδα του κλωτσούσε με τα στερεότυπα λόγια του:

«Η άηλέ τσίνησε επίκειται κακοκαιρία, (Αντώνης)»

Και να ζούσε σήμερα ο κυρ-Αντώνης, δε θα ζούσε η «Άηλέ» του, για να επαληθευθεί η πρόβλεψή της, με τα σύγχρονα μέσα της Ε.Μ.Υ.

57. Τα νεοεκλεγέντα μέλη στο Συμβούλιο του Συνεταιρισμού τους, όλα από τα διπλανά χωριά της έδρας του, έδειξαν την πρόθεσή τους να γιορτάσουν την εκλογή τους. Ένας συγγενής του προέδρου, προσφέρθηκε να στεγάσει την χαρά τους, στο ακριανό του χωριού σπίτι του και να σφάζει ένα από τα κοκκόρια που είχε στο κοτέτσι του για τη διασκέδασή τους. Μόνος του ήταν ο φιλόξενος συγγενής του προέδρου και ο ίδιος έσφαξε τον κόκκορα και τον έβαλε στο τσουκάλι με το ζεστό νερό για να τον ξεπουπουλιάσει. Τότε ο πονηρός, συγχωριανός και συγγενής του, που κι αυτός βρέθηκε στην παρέα, σκέφθηκε πως ο κόκκορας ήταν λίγος για όλους, πλησίασε τον οικοδεσπότη και του λέει: Άφησε το μάδισμα του κόκκορα σε μένα και πάρε το κλειδί μου και μια κανάτα δική σου και πήγαινε στο **κατώί μου** (υπόγειο) να βάλεις καλό κρασί για την καλή παρέα. Έγινε –απαντά ο οικοδεσπότης– του έβαλε το μισομαδημένο κόκκορα στο χέρι, πήρε το κλειδί και την κανάτα κι έφυγε. Αμέσως ο πονηρός συγγενής έσφαξε έναν ακόμη κόκκορα και τον έβαλε στο τσουκάλι με το βραστό νερό. Μέχρι να γυρίσει ο οικοδεσπότης βράζανε και οι δυο κόκκοροι. Σαν επέστρεψε έβαλε την κανάτα με το κρασί στο τραπέζι και πήρε τη θέση του στην κουζίνα. Ο μουσαφίρης συγγενής του πήγε στο τραπέζι για να δείξει στους φιλοξενούμενους το καλό κρασί του. Μια δυνατή φωνή του οικοδεσπότη, που δεν διεκρίνετο για την ευστροφία του, διέκοψε την οιοποσία με τον πρόχειρο μεζέ.

«Βρε δυο κεφάλια έχει ο παντέρμος», φώναζε και η παρέα ξέσπασε στα γέλια.

58. Ήταν νέος Συνεταιριστής ορμητικός και φιλόδοξος. Το πολιτικό κλίμα ευνόησε και ενίσχυσε τις φιλοδοξίες του. Βγήκε στο Συμβούλιο της Ενωσής του και από τη

δεύτερη μέρα άρχισε τους ελέγχους, μα στο ξεκίνημά του ατύχησε. Πήγε στις αποθήκες της Ένωσης και βρήκε μια εργάτρια να μετρά τις ελιές στα χέρια της. Αυτό ήταν, αμέσως έφυγε και πήγε στα γραφεία της Ένωσης και άρχισε να καταγγέλει τον από 15ετίας πρόεδρο, ότι αντί για δουλειά, οι εργάτριες μετρούν στα χέρια τους μία - μία τις ελιές. Κι όταν άρχισαν να γελούν οι υπάλληλοι και οι παραβρισκόμενοι, παραξενεύτηκε. «Μα είναι για γέλια» τους είπε. Και βέβαια του απαντά ο πρόεδρος βγαίνοντας, σαν τον άκουσε, από το γραφείο του στο χώρο των συναλλαγών, «Είναι για γέλια γιατί και εσύ είσαι γελοίος, η εργάτρια ελέγχει το καλιμπράζ της παρτίδας των ελιών του παραγωγού». Κατέβασε το κεφάλι και κατάλαβε πως ο **φιλόδοξος πρέπει νάναι και γνωστικός** για να τον παίρνουν στα σοβαρά. Από τότε του έφυγε η ορμή, έμεινε μόνο φιλόδοξος.

59. Τούδωσε μέλι από το τέλειωμα ενός δοχείου για να του το εξοφλήσει με ισάξιο λάδι. Κι όταν πήγε να το παραλάβει δε δέχτηκε να είναι από την κορυφή του πυθαριού. Με συγχωρείς λέει στο φίλο του, **«πατούλα μέλι μούδωσες πατούλα λάδι θέλω»**. Μα είναι καλύτερο του απαντά εκείνος. Εγώ θέλω το ίδιο. Και φυσικά αφού επέμενε αυτό πήρε. Δε γνώριζε πως το «καλό μέλι είναι στον πάτο του δοχείου και το καλό λάδι στην κορυφή».

60. Την περίοδο της γερμανικής κατοχής, που όλες οι Υπηρεσίες υπολειτουρούσαν, είχε αναπτυχθεί ένα ιδιόρρυθμο καλαμπούρι μεταξύ των υπαλλήλων. Ήταν ένα ξέσπασμα, από τα γεγονότα, την αναδουλειά, την ισοπέδωση κάτω από την μπότα του κατακτητή και την αβεβαιότητα για το μέλλον. Συνήθως τα καλαμπούρια γράφονταν και κυκλοφορούσαν στα γραφεία, μυστικά μεταξύ φίλων στην αρχή και μετά αναπαράγονταν και φθάνανε σε όλους. Η αναδουλειά φούντωνε τη φαντασία και οι τόσες ελλείψεις την... τροφοδοτούσαν.

Ένα τέτοιο κείμενο έφθασε και σ' εμένα από το αρχείο πολύ σοβαρού και με μεγάλη προσφορά στον αγροτικό κόσμο από υψηλή υπηρεσιακή θέση στην Αγροτική Τράπεζα, λειτουργού της.

Διαβάστε το, φανταστείτε και αναπολήσετε στην εποχή εκείνη:

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Προς τους κρασοπίνοντας αδελφούς Βάχχου το ανάγνωσμα

Δος κρασί Κύριε,δος κρασί

Αδελφοί οινοπόται, ο ταβερνιάρης άγνωστος προς εμέ, δεν μ' εμπιστεύεται, ανατρέπω τα θυλάκιά μου, ούτε οβολόν δεν ευρίσκω εν αυτοίς, ας το ξανατραβήξω και πάλιν μήπως μας δώσει άλλο ένα.....

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Και υπέρ του καταξιωθῆναι ημάς της ακροάσεως του Αγίου Ευαγγελίου Βάχχου το ανάγνωσμα.

Δος κρασί, Κύριε,δος κρασί

Τω καιρώ εκείνω βασιλεύοντος του γαληνοτάτου Κυδωνίου, ηγεμονεύοντος του ερυθροτάτου ροδίου και απιδίου του Καίσαρος, συμβούλιον εποίησαν τα φυτά κατά της σταφυλής και προσελθόντα τω Βασιλεί είπον: Γαληνότατε, βασιλεύ Κυδώνιε η σταφυλή άτοπα λογίζεται και επιβουλεύεται την Βασιλείαν σου. Λέγει ουν ο Βασιλεύς. Έχετε μάρτυρας των λεγομένων; Ναι, γαληνότατε Βασιλεύ. Έχομεν Ελαιάν την καλογραϊάν,

φάβαν την θαυματουργόν, Λαθούριον το ακέφαλον, Ρεβίθιον τον κουκουβαγιωμίτην, εισέτι δε Φασούλιον τον κοιλοπρήστην και βομβαρδιστήν. Ότε δε ούτοι κατεμαρτύρουν ταύτα, ιδού προσέρχεται ο Κρόμμυος, έχων την γενειάδα συρομένη έως κάτω, στάζουσαν δριμείαν χολήν, δυσένδυτος, τρισένδυτος και τετρασένδυτος και λέγει τω Βασιλεί. Γαληνότατε Βασιλεύ. Εγώ τε και οι σύντροφοί μου, ο Σκόρδος, ο Πράσσος, ο Ράπανος, ο Ζούματος και τα Λούπινα της Μάνης, πάντες ούτοι καταμαρτυρούσι κατά της σταφυλής. Ακούσας ταύτα ο Κόντε Καρπούζιος, θυμού γενόμενος κατεκοκκίνησε, ο δε Κόντε Πεπόνιος κατεκιτρίνησε. Βλέπων ταύτα ο Μέγας Βεζύριος Αγγούριος έχων το βέλος ακονισμένον, ότι ουδέν ωφελεί, παρά θόρυβος γίνεται, προσκαλεσάμενος τους γραμματείς Τζιτζίφον, Αμύγδαλον και Καρύδιον ίνα καταγράψωσι την απόφασιν κατά της σταφυλής, λέγει ουν ο Βασιλεύς. Ύπαγε σταφυλή κατηραμένη από στραβού ξύλου κρεμασθήναι υπό ανδρών και γυναικών καταπατηθήναι και εις πολύ ζωσμένον βυτίον βληθήναι και το αίμα σου να πίνουν αρσενικοί και θηλυκοί και να γίνωνται κουλουβάχατα...

Δος κρασί, Κύριε,δος κρασί

61. Διαβάζω – μου γράφει – τις ΘΥΜΙΣΕΣ σου και το διασκεδάζω, όχι μόνο για τα πικάντικα χιουμοριστικά τους, αλλά και γιατί καταγράφονται γεγονότα που χαρακτηρίζουν μια ανεπανάληπτη εποχή, που όσοι τη ζήσανε πράγματι θυμούνται και αναπολούν. Θέλω να ανταποκριθώ στην πρόσκληση που κάθε φορά κάνεις στους αναγνώστες σου να **σου γράφουν κι αυτοί τα δικά τους**, αλλά δεν είμαι του χώρου σας και δεν έχω κάτι που να είναι σχετικό.

Όμως θυμάμαι από την εποχή μου, στα μαθητικά μου χρόνια, που τα πρώτα του Γυμνασίου συνέπεσαν με τη γερμανική κατοχή, κάτι χαρακτηριστικό της εποχής μου, περίεργο για το σήμερα, που κι εγώ που το έζησα, έρχονται στιγμές που διερωτώμαι αν είναι αληθινό. Θα σου το διηγηθώ και αν νομίζεις γράψε το, για να μείνει.

«Το χωριό μου απέχει από την έδρα του Νομού όπου είναι το Γυμνάσιο 12 χιλιόμετρα. Αυτοκίνητα τότε δεν υπήρχαν, ούτε χρήματα για να νοικιάζαμε δωμάτια στην πόλη. Έτσι πηγαίναμε κάθε μέρα στο Γυμνάσιο με τα πόδια. Ήμαστε από το χωριό μου και το διπλανό χωριό 3 αγόρια και 2 κορίτσια. Φεύγαμε κάθε πρωί από τα χωριά μας στις 6 για να βρεθούμε στο Γυμνάσιο στις 8. Κάναμε τα πρωινά μαθήματα, μέναμε για τα δύο απογευματινά διαβάζοντας στον ενδιάμεσο χρόνο σ' ένα πάρκο, για να επιστρέψουμε στις 7 μ.μ. και να φθάσουμε στις 9 μ.μ. που το χειμώνα ήτανε νύχτα. Έως εδώ τίποτε το διαφορετικό. Το διαφορετικό και απίστευτο για το σήμερα ήταν ότι τα δύο κορίτσια πάντα βάδιζαν, είτε μέρα είτε νύχτα ήταν, 20-30 μέτρα μπροστά από εμάς τα τρία αγόρια και ούτε λέξη δεν ανταλλάσσαμε. Για να μην τα εκθέσουμε, λέγαμε τότε, κι εμείς τα αγόρια όπως και τα κορίτσια το σεβόμασταν. Περίπου 3 χρόνια μέχρι που έληξε ο πόλεμος, οπότε πηγαίναμε με αυτοκίνητο, διανύαμε αυτή την απόσταση των 12 χλμ. κάθε μέρα.

Τώρα, παππούδες που είμαστε εμείς τα τότε αγόρια και γιαγιάδες τα τότε κορίτσια, το διηγούμαστε όταν συναντιόμαστε και μένουν έκπληκτοι όσοι μας ακούνε».

Ενδιαφέρον και χαρακτηριστικό των ηθών και εθίμων της τότε εποχής είναι η αυθεντική διήγησή σου, καλέμου φίλε, την δημοσιεύω γιατί πράγματι, όπως γράφεις, πρέπει να μείνει για τους μετά την εποχή εκείνη.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΗΣ

(χωρίς όνομα).

Υ.Γ. Γράψτε μου και εσείς τά δικά σας

Βιβλιοκρισία

• Από τον Γ.Β. Σελλιανάκη •

Αλεξάνδρου Αλεξάκη: «Το Μέλι»

(σελίδες 264). Εκδόσεις Μιχάλη Σιδέρη, Αθήνα 2003

Μια διαφορετική προσέγγιση στην κοινωνία των μελισσών, στα αγαθά που αυτή δίδει στον άνθρωπο και στην ανθρώπινη ευρηματικότητα να τα αποκτήσει και να τα αξιοποιήσει προς όφελός του, κάνει το βιβλίο τούτο του Αλέξανδρου Αλεξάκη. Είναι το 8ο βιβλίο του, της σειράς **Φύση και Πολιτισμός**, που εκδίδεται με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Γραμμένο απλά και γλαφυρά, δίδει μια γενική, αλλά περιεκτική εικόνα της ζωής της μέλισσας και των προϊόντων που αυτή πλάθει στην κυψέλη της. Περιγράφει την τεχνική για την απόκτησή τους από το μελισσοκόμο και καταγράφει τα φυτά από τα οποία οι μέλισσες παίρνουν τις πρώτες ύλες για την παρασκευή τους.

Βιβλίο προσεγμένο με προεξέχουσα πράγματι σημασία, στη ζωή και τον άνθρωπο, όπως αποδίδουν στο περιεχόμενό του, η επιστημοσύνη και η γραφίδα του συγγραφέα του. Και αυτό ακριβώς είναι το ξεχωριστό αυτού του βιβλίου.

Δεν καταγράφει τα δεδομένα της επιστήμης και της τεχνολογίας με τη σειρά, την τάξη και την αλληλουχία τη δικής τους, σε μια πορεία εξελικτική, αλλά με τη σημασία που μπορούν νάχουν στη ζωή του αναγνώστη, για τις δικές του, αναζητήσεις και εκτιμήσεις με τα δικά του αυθεντικά κριτήρια.

Πάνω σ' αυτή τη λογική, μεθοδικά δομημένο αυτό το βιβλίο, είναι πολύτιμο βοήθημα για τον αναγνώστη που πάντα αναζητά μια εύκολη, ευχάριστη και αφομοιώσιμη προσέγγιση στο ανάγνωσμά του, πριν κάμει τις δικές του εκτιμήσεις.

Σ' αυτή του τη μεθόδευση, ο συγγραφέας του εναρμονίζεται με τη μοναδικότητα του κόσμου των μελισσών, που προσελκύονται από το χρώμα και το άρωμα των λουλουδιών για να ρουφήξουν το γλυκό νέκταρ από τον κάλυκά τους.

(Γ.Β.Σ.)

Για όσους θέλουν να στείλουν κείμενά τους στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Παρακαλούμε τους φίλους μας που θέλουν να στείλουν κείμενα στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ για δημοσίευση, να έχουν υπόψη τους ότι για να δημοσιευθούν στην αμέσως πρώτη από της αποστολής τους έκδοσή της, θα πρέπει να φθάσουν στα Γραφεία μας (Γενναδίου 8 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 78) το αργότερο 20 μέρες πριν από την ημερομηνία εκτύπωσης και κυκλοφορίας του Περιοδικού.

Χρόνος για νέα πορεία
παραδοχών & προνομιών

Οι χαμηλότερες
επιβαρύνσεις στα δάνεια

Τα υψηλότερα
επιτόκια
καταθέσεων

Άμεση και
φιλική εξυπηρέτηση

Ασφαλής και
κερδοφόρα επένδυση

 **ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ**

 # Δίπλη μετ Τράπεζα

Ηράκλειο Κρήτης: Κόσμων 12, Τ.Κ. 71201, Τηλ.: 0810-342626, Fax: 0810-342122,
Αθήνα: Αρσάκη 6 & Στοά Ορφέως, Τ.Κ. 10564, Τηλ.: 010-3257010, Fax: 010-3313370

ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

— ΣΥΝΤΟΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΑ —

Τη στήλη επιμελείται ο κ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ

Μας ερωτούν και απαντούμε:

Για τους φίλους συναδέλφους που μας ρωτούν, καταχωρούμε στη στήλη και σχολιάζουμε στη συνέχεια αναλυτικό πίνακα των συντάξεων των ταμείων της χώρας, όπως διαμορφώνονται το έτος 2003.

Οι Συντάξεις του 2003(*)

ΦΟΡΕΑΣ	ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΟΡΙΑ			ΜΕΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗ			ΑΝΩΤΕΡΗ ΣΥΝΤΑΞΗ		
	Γήρατος	Αναπηρίας	Θανάτου	Γήρατος	Αναπηρίας	Θανάτου	Γήρατος	Αναπηρίας	Θανάτου
ΙΚΑ	392,16	392,16	352,93	500	397	343	1.892	1.835	1.426
ΤΕΒΕ (ΟΑΕΕ)	330	330	277	531	432	306	2.197	2.087	1.351
ΤΑΕ (ΟΑΕΕ)	372	372	336	582	463	395	2.820	1.207	1.272
ΤΣΑ (ΟΑΕΕ)	330	330	277	371	371	282	967	967	717
Τ.Σ.Π.Σ. ΟΡΓ.	392,16	392,16	352,93	617	578	389	1.163	806	656
ΤΣΠ «Η ΕΘΝΙΚΗ»	550	550	440	949	639	672	1.785	1.785	1.430
Τ.Π.Σ. ΗΣΑΠ	392,16	392,16	352,93	1.230	847	598	2.030	1.815	1.532
Τ.Σ.Π., ΕΤΕ	392,16	392,16	352,93	985	715	485	2.180	2.180	1.378
Τ.Σ.Π.Τ. ΕΛ.	392,16	392,16	352,93	965	—	613	2.180	—	1.243
Τ.Π.Σ. ΙΟΝ-ΛΑΙΚ	392,16	392,16	352,93	1.156	594	545	1.935	1.935	1.935
Τ.Α.Π.-ΟΤΕ	392,16	392,16	352,93	1.098	846	524	2.874	2.427	1.277
ΤΑΝΠΥ	392,16	392,16	352,93	604	448	385	2.512	1.478	1.468
ΤΣΠΕΑΘ	392,16	392,16	352,93	1.117	771	739	2.375	1.527	1.577
ΤΑΙΣΥΤ	392,16	392,16	352,93	580	517	364	1.518	1.042	850
ΤΣΕΥΠ-ΑΘΗΝ.	392,16	392,16	352,93	839	577	510	1.364	909	839
ΤΣΕΠ-ΘΕΣ.	392,16	392,16	352,93	808	401	468	1.332	434	862
ΤΑΤΤΑ	392,16	392,16	352,93	1.117	849	680	2.265	1.316	1.145
Τ.Σ.Π. ΑΤΕ	392,16	392,16	392,93	1.071	970	517	2.747	1.550	1.887
ΤΑΠ-ΕΤΒΑ	392,16	392,16	352,93	1.194	472	598	2.701	472	1.385
ΟΑΠ-ΔΕΗ	392,16	392,16	392,93	1.117	1.117	1.117	2.180	2.180	2.180

(*) Δημοσιεύθηκε στη μηνιαία έκδοση του περιοδικού «Ο Ασφαλισμένος», τεύχος Μαρτίου-Απριλίου 2003.

Από τον πίνακα αυτό των 20 ταμείων που αναφέρεται σε συντάξιμο χρόνο 35 χρόνων, διαπιστώνεται ασφαλώς όχι χωρίς πίκρα, ότι το ταμείο του συνεταιριστικού χώρου που είναι το ΤΣΠΓΣΟ το κοινώς λεγόμενο ΤΑΥΣΟ χορηγεί τις χαμηλότερες συντάξεις. Το ΤΣΑ μόνο βρίσκεται σε χειρότερη θέση.

Αυτή η πικρία μακάρι να είναι η μοναδική και να μην αντιμετωπίσουμε στο μέλλον άλλες μεγαλύτερες.

Πρέπει να ομολογηθεί ότι το ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό είναι το σοβαρότερο πρόβλημα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η κοινωνία μας τα επόμενα χρόνια. Η μέχρι σήμερα προσπάθεια της κυβέρνησης, ενώ ψηλάφησε τα προβλήματά του, οι λύσεις που δόθηκαν θα αποδειχθούν, ότι δεν θα δώσουν λύση σε βάθος χρόνου και αυτό γιατί δεν δίνει αξιόπιστη απάντηση στο ποιός θα πληρώσει το αυξημένο κόστος που απαιτείται.

Ας πάρουμε για παράδειγμα την κατάσταση που θα δημιουργηθεί με την ενοποίηση των οκτώ ειδικών ταμείων (ΤΠΑ – ΟΤΕ, ΤΑΥΣΟ, ΗΣΑΠ, Εθνικής Τραπέζης, εθνικής Ασφαλιστικής, Αγροτικής, Ιονικής – Λαϊκής, ΕΤΒΑ) και την ένταξή τους στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Η νομοθετική πρόβλεψη για μείωση περίπου στο μισό των εισφορών εργαζομένων και εργοδοτών θα προκαλέσει σοβαρότατη μείωση των αναμενόμενων από μελλοντικές εισφορές εσόδων των ειδικών ταμείων, η οποία θα μεταφερθεί στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μετά την ένταξή τους σε αυτό.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, με τον νέο ασφαλιστικό νόμο ο κρατικός προϋπολογισμός έχει αναλάβει την κάλυψη των μελλοντικών ελλειμμάτων του Ενιαίου Ταμείου Μισθωτών (ΕΤΑΜ) και επομένως με τον τρόπο αυτό θα πρέπει να καλυφθούν, πέραν των ήδη υφισταμένων, με τις ισχύουσες αυξημένες ασφαλιστικές εισφορές, και τα νέα πρόσθετα και σοβαρότατα ελλείμματα που πρόκειται να προκύψουν ως συνέπεια της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών.

Επισημαίνεται ότι, ενώ στο αρχικό κείμενο του σχεδίου νόμου προβλεπόταν η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών μόνο των ασφαλισμένων (στο 6,67% από 11%), ο νόμος που τελικά ψηφίστηκε στη Βουλή επέκτεινε τη μείωση και στις εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές κατά 9% (στο 13,33% από 22–29%), δηλαδή με μεγαλύτερο κέρδος των εργοδοτών των ενοποιημένων ταμείων σε σχέση με το αντίστοιχο των ασφαλισμένων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του Κοινωνικού Προϋπολογισμού του έτους 2002, τα 8 αυτά ταμεία χρειάζονται για παροχή συντάξεων περίπου 900 εκατομ. ευρώ ετησίως. Σήμερα, με τα αυξημένα ποσοστά τα έσοδα από εισφορές ασφαλισμένων και εργοδοτών δεν ξεπερνούν τα 600 εκατομ. ευρώ τον χρόνο.

Εφ' όσον υπαχθούν στον νέο ενιαίο φορέα, οι εισφορές θα πρέπει να μειωθούν περίπου στο μισό για να μην έχουν μεγάλες αποκλίσεις από τις αντίστοιχες των εργαζομένων στο ΙΚΑ. Αυτό σημαίνει ότι από 600 εκατομ. ευρώ τα έσοδα από εισφορές θα μειωθούν περίπου στα 300 εκατομ. ευρώ και ο νέος φορέας θα έχει εξ αρχής επιβάρυνση 600 εκατομ. τον χρόνο για να καλύψει τις ανάγκες για παροχή συντάξεων σε όσους ήδη έχουν βγει στην σύνταξη.

Σύμφωνα, άλλωστε, με τα ίδια στοιχεία, το ΙΚΑ από μόνο του έχει έλλειμμα 659 εκατομ. ευρώ για την παροχή μόνο της κύριας σύνταξης και 379 εκατομ. ευρώ από τον κλάδο ασθένειας.

Η κατάσταση δεν φαίνεται ότι μπορεί να αντιμετωπισθεί μελλοντικά, αφού η σχέση συνταξιούχων προς ασφαλισμένους στα περισσότερα από αυτά τα ταμεία είναι ακόμα χειρότερα από του ΙΚΑ και σε ορισμένα από αυτά οι συνταξιούχοι είναι ήδη περισσότεροι από όσους εργάζονται και πληρώνουν εισφορές.

Το πρόβλημα λοιπόν έχει να κάνει με το ποιός θα πληρώσει το κόστος αυτής της ενοποίησης και τα επιπλέον ελλείμματα που θα δημιουργηθούν στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Ο νόμος 3029 είναι σαφής, τουλάχιστον ως προς τους υποχρέους (βλέπε σελίς 43 τ/69 ΣΠ). Ο κρατικός προϋπολογισμός υποχρεούται να καλύψει τα ελλείμματα και να ενισχύσουν οικονομικά το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ώστε να μη ζημιωθεί οικονομικά από την ενοποίηση αυτή. Βέβαια και σήμερα με τον ίδιο τρόπο καλύπτονται τα ελλείμματα αυτά, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το μεγάλο θέμα επομένως είναι, **τί προίκα θα πάρει το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ που αναλαμβάνει την συντήρηση μιας κάθε άλλο παρά «πολύφερνης νύφης», αφού η όποια περιουσία των Ειδικών Ταμείων υπολείπεται αρκετά των υποχρεώσεών τους.**

Επιβάλλεται επομένως μια λεπτομερή καταγραφή του κόστους αυτών των ενοποιήσεων, που θα συνεκτιμήσει όλους τους παράγοντες, αλλά που τελικά θα έχει ως αποτέλεσμα να αναληφθούν οι υποχρεώσεις έτσι ώστε να μην επιβαρυνθεί το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ. Δεν μπορεί να μην συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι για παράδειγμα οι εργαζόμενοι στις νέες επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών δεν ασφαλιζονται στον ΤΑΠ – ΟΤΕ, αλλά στο ΙΚΑ.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ανακόπτεται η διαδικασία αλληλεγγύης των γενεών μεταξύ των εργαζομένων ενός κλάδου και να ανατρέπεται η σχέση ασφαλισμένων – συνταξιούχων.

Από την άλλη πλευρά πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ δεν μπορεί να επιβαρυνθεί εφόσον τα ποσά που προβλέπονται να εισπραχθούν από τον προϋπολογισμό επαρκούν για την κάλυψη των ελλειμμάτων γιατί θα είναι κοινωνικά άδικο και επιζήμιο. Το σωστό είναι να επιβαρυνθούν και αυτοί που θα ωφεληθούν από την μείωση των εισφορών των επιχειρήσεων.

Η ενοποίηση των ταμείων πρέπει να προχωρήσει για να σταματήσει ο πολυκερματισμός και η πολυνομία που διακρίνει το σημερινό σύστημα. Δεν θα πρέπει όμως το κόστος αυτών των ενοποιήσεων να μεταφερθεί σε καμμία περίπτωση στις πλάτες των χαμηλοσυνταξιούχων και χαμηλόμισθων εργαζομένων.

Με αυτές τις δυσκολίες που πρόκειται να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση από την ενοποίηση των ειδικών ταμείων μας προκαλεί ερωτηματικά το νόημα της εγκυκλίου της 30.10.2002 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που είναι η πρόκληση προς τα ταμεία κυρίας ασφάλισης να προχωρήσουν την διαδικασία ενοποίησής τους με το ΙΚΑ. Διαφορετικά και όσο θα καθυστερεί η διαδικασία συγχώνευσης οι παροχές τους θα είναι μικρότερες και χρηματοδότηση των ελλειμμάτων τους από τον κρατικό προϋπολογισμό περιορισμένη.

Εκτιμούμε, ότι ο πραγματικός λόγος της σπουδής του υπουργείου για ενοποίηση είναι το ότι μεταξύ των προς ενοποίηση ταμείων υπάρχουν μερικά –όπως και αυτό του συνεταιριστικού χώρου– που διαθέτουν αρκετά διαθέσιμα, που είναι ικανά για ορισμένα χρόνια να χρηματοδοτήσουν τα ελλείμματα των υπολοίπων ταμείων. Με υπόψη άλλωστε ότι ο ειδικός λογ/σμός του ασφαλιστικού (ΛΑΦΚΑ), που σήμερα χρηματοδοτεί τα ελλειμματικά ταμεία για να πληρώνουν τις συντάξεις τους (π.χ. ΗΣΑΠ) δεν παρέχει εγγυήσεις ότι μπορεί να καλύψει τα ελλείμματα για πολύ καιρό, πόσο μάλλον που σύντομα ταμεία όπως ΤΑΠ – ΟΤΕ, και ΤΠΣ – ΑΤΕ θα δηλώσουν αδυναμία καλύψεως της συνταξιοδοτικής δαπάνης.

Αν λοιπόν οι ανάγκες αυτές των ελλειμματικών ταμείων χρηματοδοτηθούν από τα πλεονάσματα των άλλων ταμείων θα έλθει η στιγμή που τα πλεονάσματα θα εξαντληθούν και τότε όλοι οι συνταξιούχοι όλων των ταμείων θα βρεθούν στην δυσμενή θέση να μην μπορούν να διεκδικήσουν τίποτα, αφού θα ξέρουν, ότι το ταμείο τους δεν έχει πόρους και τότε η οποιαδήποτε λύση προταθεί από την κυβέρνηση θα περάσει ευκολότατα. Το τί θα συμβεί τελικά, ο χρόνος θα το δείξει.

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π.

Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΙΚΟΥ

Πήραμε και δημοσιεύουμε τις παρακάτω επιστολές
και ευχαριστούμε τους αποστολείς τους:

• Από τον κ. Γεώργιο Καφετζάκη

(αναφέρεται σε στοιχεία για την ελληνική γεωργική παραγωγή της Ε.Ε.).

Σχετικά με όσα γράφει ο κ. Σελλιανάκης στο άρθρο του στο προηγούμενο τεύχος (71/2003 σελ. 175) για το Εμπορικό Γεωργικό Ισοζύγιο του 2002 και εις επιβεβαίωση των απόψεών του σας γνωρίζω ότι όπως γράφεται στον Τύπο αυτές τις μέρες, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

«Η ελληνική παραγωγή εξειδικεύεται σε λίγα, χαμηλής προστιθέμενης αξίας, προϊόντα δεν κατάφερε να βελτιώσει την παραγωγή και να προωθήσει προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, την τελευταία δεκαετία. Η Ιρλανδία αντιθέτως, όπως η Ισπανία και η Πορτογαλία, κατάφεραν να αυξήσουν τις εξαγωγές τους κατά 90%, κατά μέσον όρο την περίοδο 1986–2000. Με πιο θεαματικές τις εξαγωγικές επιδόσεις της Ιρλανδίας, που σχεδόν τριπλασιάστηκαν. Και όχι μόνο. Η Ιρλανδία παράγει και εξάγει πλέον προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, σε αντίθεση με την Ελλάδα, που περιορίζεται κυρίως σε πρώτες ύλες, τρόφιμα και αγαθά χαμηλής ποιότητας. Η χώρα μας, την ίδια περίοδο, παρά το γεγονός ότι δέχθηκε κοινωνική βοήθεια ίση με το 6% του ΑΕΠ της, όχι μόνο δεν αύξησε τις εξαγωγές της, αλλά υπεχώρησε στις διεθνείς αγορές και ιδιαίτερα στις Ευρωπαϊκές. Σύμφωνα μάλιστα με μελέτη της IOBE η Ελλάδα είχε σωρευτική απώλεια ανταγωνιστικότητας 14% την περίοδο 1988–2002».

Τί έκανε όμως η Ιρλανδία που δεν κάμανε εμείς;

Πρώτον: για κάθε 1 ευρώ κοινοτική χρηματοδότηση, η Ιρλανδία, με έξυπνη χρήση των πόρων, πέτυχε αναπτυξιακό όφελος 2,5 ευρώ. Ενώ η Ελλάδα πέτυχε αναπτυξιακό όφελος μόλις 1,07 ευρώ. (Πηγή: Μελέτη Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιοποίηση του Β' ΚΠΣ την περίοδο 1994–1999)

Δεύτερον: η Ιρλανδία προσελκύει, κατά κεφαλήν, πιο πολλές ξένες επενδύσεις από οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο, ενώ η Ελλάδα είναι η τελευταία χώρα της Ευρώπης σε προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Και αυτό γιατί, εκτός των άλλων, η Ιρλανδία έχει την μικρότερη φορολογία επιχειρήσεων στην Ευρώπη με 12,5% και η Ελλάδα την δεύτερη υψηλότερη μετά τη Γαλλία, με 35%. Για το 2002 οι ξένες επενδύσεις στη χώρα μας ήταν μόλις 50 εκατ. δολάρια και είμαστε τελευταίοι και με διαφορά στην Ευρώπη.

Τρίτον: η Ιρλανδία επένδυσε τεράστιους πόρους στην εκπαίδευση και στις τεχνολογίες, ενώ η Ελλάδα δαπανά τους λιγότερους πόρους από κάθε άλλη χώρα στην Ευρώπη για την παιδεία, την έρευνα και την τεχνολογία, την κοινωνία της γνώσης και της πληροφόρησης.

Τέταρον: η Ιρλανδία έχει τις χαμηλότερες κρατικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ (35,8%), ενώ η Ελλάδα τις υψηλότερες (56,4%), μετά τη Σουηδία (61,15). Η Σουηδία όμως έχει ένα αποτελεσματικό κράτος, ενώ η Ελλάδα διαθέτει το πιο αναποτελεσματικό και σπάταλο κράτος σε όλη την Ευρώπη των 15 (Πηγή Μελέτη αναλυτών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για το δείκτη αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών στην Ευρώπη των 15).

(Γ.Α.Κ.)

• Από τον κ. Γεώργιο Φραγκιαδουλάκη

(αναφέρεται στις εκλογές των Α.Σ.Ο.).

Στην εγκύκλιο 1070/2003 της ΠΑΣΕΓΕΣ, που δημοσιεύετε στο προηγούμενο τεύχος 71/2003 της Σ.Π., αναφέρεται (σελίδα 201) ότι «Δικαίωμα συμμετοχής στη Γ.Σ. της ΑΣΟ έχουν όλα τα μέλη του Συν/σμού τα όποια σύμφωνα με ρητή διάταξη του Νόμου 2810/2000 (άρθρο 10 παρ. 1) έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς την Α.Σ.Ο.». Μέχρι και τις προηγούμενες εκλογές είχαμε συνηθίσει να διαβάζουμε, παράταση γι' αυτά τα χρέη με αποφάσεις και εγκυκλίους για να μπορέσουν να γίνουν οι εκλογές. Μου φαίνεται ότι κάτι άλλαξε προς τη σωστή κατεύθυνση. Πρέπει επί

τέλους εκείνοι που ψηφίζουν, τουλάχιστον να έχουν εξοφλήσει τη συνεταιριστική τους μερίδα. Διευρύνονται ωστόσο αν θα γίνουν σεβαστές οι οδηγίες της ΠΑΣΕΓΕΣ ή αν οι εκλογές σε πάμπολλες περιπτώσεις θα είναι ακυρώσιμες;

(Γ.Μ.Φ.)

• **Η κοινωνική αντίληψη άλλοτε στις Α.Σ.Ο.**

Ένα έγγραφο (Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών) γραμμένο πριν από δέκα περίπου χρόνια έφθασε στα γραφεία μας. Δεν είναι από τα συνηθισμένα, για χρηματοδότηση, επιδότηση ή διαγραφή χρέους. Ζητεί από το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών να επιχορηγήσει επιστημονική εργασία για την τροφοϋγιεινή αξία του ελαιολάδου.

Είναι έγγραφο της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Ρεθύμνης υπογράφεται από τον τότε πρόεδρό της Κώστα Μπέμπη, έχει αριθμό πρωτοκόλλου 311 και ημερομηνία 3.3.1994. Διαβάστε το, για να θυμηθείτε ότι πριν δέκα χρόνια οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί εκτός από τα λειτουργικά τους θέματα ασχολούνταν και με γενικότερα θέματα αγροτικά κατά βάση, αλλά και με κοινωνικά που συνδέονται μ' αυτά.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΑΘΗΝΑ

Κύριε Υπουργέ,

Από ομάδα Επιστημόνων διαφόρων κλάδων της Ιατρικής, έχουν εκπονηθεί επί μακρόν χρόνο μελέτες προληπτικής ιατρικής, που εφαρμόζεται ήδη με άριστα αποτελέσματα σε διάφορες κοινωνικές τάξεις της Κρήτης.

Η μέθοδος αυτή, εκτός του ότι προστατεύει δια της προλήψεως ασθενειών το πολυτιμότερο αγαθό του ανθρώπου, την υγεία, απαλλάσσει τα Ασφαλιστικά Ταμεία από σοβαρές δαπάνες για φάρμακα που χρησιμοποιούνται κατά την θεραπευτική αγωγή ασθενειών οι οποίες μπορούν κάλλιστα να προσληφθούν, με τον παραπάνω τρόπο. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει εδώ για τις συνέπειες της αλόγιστης πολυφαρμακίας, η οποία εκτός της σπατάλης χρημάτων, υπονομεύει και τον οργανισμό του ασθενούς, με τις συνήθεις παρενέργειές της. Οι σχετικές μελέτες, προβάλλουν επίσης τις ιδιαίτερα ωφέλιμες ιδιότητες του ελαιολάδου στη διατροφή του ανθρώπου, επιστημονικά τεκμηριωμένες.

Διπλό επομένως το ενδιαφέρον και η υποχρέωση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων να στηρίζουν την προσπάθεια, πρώτον χάριν της υγείας του αγροτικού κόσμου, τον οποίον εκπροσωπούν και δεύτερον για την διαφήμιση που κάνουν οι μελέτες τις καρδιοαγγειακές παθήσεις.

Με τα δεδομένα αυτά κύριε Υπουργέ, και με το γνωστό σε μας ενδιαφέρον σας, τόσο για την υγεία των αγροτών, όσο και για την υπόθεση του ελαιολάδου, υποβάλλομε θερμή παράκληση για την από μέρους του Υπουργείου σας, επιχορήγηση της επιστημονικής αυτής εργασίας, προκειμένου να αρχίσει εφαρμοζόμενη και στον αγροτικό πληθυσμό, η προστασία της υγείας του οποίου εκτός από την κοινωνική πλευρά θα έχει και σοβαρή οικονομική ανταπόδοση.

Ενεργό συμμετοχή στην οικονομική κάλυψη ενός προγράμματος προληπτικής ιατρικής στον αγροτικό τομέα, πιστεύομε, ότι θα έχει και ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων, ο οποίος επιβαρύνεται με πολλά δισεκατομμύρια δραχμές ετησίως, για φάρμακα περίθαλψης των αγροτών, που δεν θα χρειάζονται ασφαλώς, όταν προλαμβάνεται η ασθένεια. Λυπούμεθα που η δυσχερής σημερινή οικονομική θέση των Οργανώσεών μας, δεν μας επιτρέπει την ουσιαστική ενίσχυση της προσπάθειας αυτής.

Θα συμμεθέξωμε όμως με μια συμβολική οικονομική προσφορά για να δείξουμε πόσο υπολογίζομε και σε ποιό βαθμό εκτιμούμε, τόσο το σκέλος της προληπτικής ιατρικής, όσο και την προβολή που κάνει η σχετική επιστημονική εργασία στο κυριότερο προϊόν του τόπου μας, το λάδι.

Φωτοαντίγραφο της παραπάνω εργασίας έχουν υποβληθεί κατά πληροφορίες μας, στο Υπουργείο σας, πρόσφατα από τον Εκπρόσωπο της Ομάδας, Καθηγητή κ. Αντ. Καφάτο.

Με τιμή

Για την Ένωση Γεωργικών Συν/σμών Ρεθύμνης

Ο Πρόεδρος: ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΜΠΗΣ

Απ' αυτή τη στήλη δημοσιεύουμε ειδήσεις αγροτοσυνεταιριστικού ενδιαφέροντος, χωρίς δικά μας σχόλια. Οι ειδήσεις αυτές έχουν συνεχή αρίθμηση

81) Το ελαιόλαδο της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Σπείας με την επωνυμία **Sitia** επελέγη από την Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004» για να συμπεριληφθεί στην ομάδα των αντιπροσωπευτικών παραδοσιακών ελληνικών αγροτικών προϊόντων, που θα αποτελέσουν το «καλάθι» των δώρων που θα δοθεί στις αποστολές όλων των χωρών που θα μετάσχουν στην Ολυμπιάδα. Το ελαιόλαδο **Sitia**, τα τελευταία χρόνια έχει βραβευτεί με 6 χρυσά διεθνή βραβεία ποιότητας, δύο εκ των οποίων

Το ελαιόλαδο SITIA στο «καλάθι» δώρων του 2004

έχουν απονεμηθεί στην ΕΑΣ Σπείας από το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου το 2001 και το 2002.

Η επιλογή του **Sitia** για το «καλάθι» των δώρων του «Αθήνα 2004» αναμένεται, σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΕΑΣ Σπείας Μανώλη Βακόντιο, να δώσει νέα ώθηση στα προϊόντα της Ένωσης, που σήμερα έχει ως μέλη της 42 πρωτοβάθμιους αγροτικούς συνεταιρισμούς και 9.000 περίπου αγρότες μέλη.

Η ΕΑΣ Σπείας εξάγει τυποποιημένο και χύμα ελαιόλαδο, κρασιά και παραδοσιακή τοικουδιά σε 15 χώρες. Το οινοποιείο της έχει ετήσια παραγωγή 2 εκατ. φιαλών κρασιών διαφόρων ποιοτικών κατηγοριών, οι ελαιοδεξαμενές της είναι χωρητικότητας 5.000 τόννων και το εμφιαλωτήριο ελαιολάδου έχει ωριαία παραγωγή 1.500 φιαλών.

Η ΕΑΣ Σπείας διαθέτει επίσης κεντρική αποθήκη διανομής λιπασμάτων, αλυσίδα καταστημάτων γεωργικών εφοδίων και μηχανημάτων, 2 μεγά σούπερ-μάρκετ

λιανικού εμπορίου, βιοτεχνία ζωοτροφών και αποστακτήριο παραγωγής τυποποιημένης τοικουδιάς.

82) Όταν πριν από 35 χρόνια εγκαταστάθηκαν οι πρώτες φυτείες σπαραγγιών, κανένας ίσως δεν περίμενε ότι το σπαραγγί θα γινόταν το υπ' αριθμόν ένα εξαγωγίμο αγροτικό προϊόν. Χρειάστηκε να περάσουν πολλά χρόνια, μέσα στα οποία η καλλιέργεια του σπαραγγιού γνώρισε

Άγνωστο στον Έλληνα καταναλωτή το σπαραγγί

αρκετές παλινδρομήσεις, για να φθάσουμε στις αρχές της δεκαετίας του '90 όπου η παραγωγή αρχίζει να γνωρίζει θεαματικά άνοδο. Μια από τις περιοχές παραγωγής σπαραγγιών είναι και η περιοχή Χρυσούπολης της επαρχίας Νέστου. Οι πρώτες προσπάθειες εγκατάστασης φυτειών σπαραγγιών στην επαρχία Νέστου, έγιναν στις αρχές της δεκαετίας του '70.

Η αποτυχία της καλλιέργειας τότε ουσιαστικά οφειλόταν σε δύο παράγοντες:

- α) Στην έλλειψη γεωτεχνικών υπηρεσιών καθώς δεν υπήρχε γνώση από τους γεωπόνους και κατ' επέκταση και από τους παραγωγούς, με συνέπεια η ανυπαρξία κατάλληλων οδηγιών να οδηγήσει στην αποτυχία, και
- β) Υπήρξε αποτυχία στην δημιουργία φορέα ο οποίος θα αναλάμβανε την οργάνωση της εμπορίας.

Οι προσπάθειες για την εγκατάσταση νέων φυτειών σπαραγγιών επαναλήφθηκαν στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των

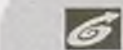
καλλιέργειών, που άρχισε να συζητείται αρχές του 1986 στην περιοχή μας. Οι πρώτες φυτείες εγκαταστάθηκαν πλέον, με την νέα προσπάθεια αναδιάρθρωσης των καλλιέργειών τον Απρίλιο του 1988.

Σήμερα, η καλλιέργεια του σπαραγγιού, καταλαμβάνει μία έκταση περίπου 12.000 στρεμμάτων και συνεχίζει να γνωρίζει ιδιαίτερα αυξητικούς ρυθμούς, τόσο στην καλλιεργούμενη έκταση, όσο και στην παραγωγή. Η παραγωγική ζωή της φυτείας του σπαραγγιού είναι 12-13 χρόνια. Να σημειωθεί, ότι το ελληνικό σπαραγγί συλλέγεται νωρίς, από τον Φεβρουάριο μέχρι τα τέλη Μαΐου, σε συνάρτηση πάντα με τη χρονιά, την τοποθεσία και τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες.

Πάνω από το 90% της συνολικής του παραγωγής, εξάγεται κάθε χρόνο κυρίως στη Δυτική Ευρώπη, αποφέροντας ένα ικανοποιητικό εισόδημα, στους παραγωγούς.

Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους ευρωπαίους, οι Έλληνες δεν περιλαμβάνουν το σπαραγγί στη διατροφή τους, στάση που συνιστά επίμαχο σημείο για τους καλλιεργητές σπαραγγιού και αποτελεί το στοίχημα που καλούνται να παίξουν και να κερδίσουν τα επόμενα χρόνια, καθώς όσο περνάνε τα χρόνια, έχουν να αντιμετωπίσουν ένα εντεινόμενο ανταγωνισμό στην διεθνή αγορά.

83) Άλλη μια αντιδημοκρατική διάταξη του νόμου 2810/2000 (αλ. Παπαναστασίου) για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις θέτει σε εφαρμογή η κρατική ηγεσία του Υπουργείου Γεωργίας, δια της υπογραφής ενός ακόμα Προεδρικού Διατάγματος.

**Υπουργικό
«εποπτικό»!**

Το συγκεκριμένο Π.Δ/μα που αποτελείται από 9 άρθρα και συντάχθηκε με βάση το άρθρο 16 του νόμου 2810/2000,

έχει ως αντικείμενό του τον τρόπο άσκησης της εποπτείας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εταιριών από τον εκάστοτε υπουργό Γεωργίας. Αφού λοιπόν δια του νόμου καταργήθηκαν τα εποπτικά συμβούλια και αφαιρέθηκε κάθε έλεγχος μέσω αυτών και μέσω των γενικών συνελεύσεων, έρχεται τώρα κι ένα Προεδρικό Διάταγμα για να επιβάλει μια θεσμική κηδεμονία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Εταιριών από τον εκάστοτε υπουργό Γεωργίας. Μάλιστα, εκτός των άλλων ορίζεται ότι θα αποφασίζει ο υπουργός Γεωργίας μέχρι και το πόσο θα αυξάνονται οι μερίδες των συνεταίρων! Επίσης ορίζεται πως «συνεργάτες - ελεγκτές» του υπουργού θα μπορούν να είναι, με το αζημίωτο βέβαια, διάφοροι ιδιώτες και ιδιωτικές εταιρίες.

Πάντως, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 του Π.Δ/τος, «το περιεχόμενο της εποπτείας από τον υπουργό Γεωργίας αφορά:

α) Την διαπίστωση της νόμιμης λειτουργίας των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΑΣΟ) και των Συνεταιριστικών Εταιριών (ΣΕ) και ιδίως την τήρηση από τα όργανά τους των νόμων, του καταστατικού και των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεών τους.

β) Την υποβοήθηση του έργου των ΑΣΟ και ΣΕ για την πληρέστερη άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

γ) Την εξακρίβωση της καταβολής της αξίας των συνεταιρικών μερίδων, καθώς και την αναπροσαρμογή αυτών σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

δ) Την εξακρίβωση της καταβολής των ληξιπροθέσμων οικονομικών υποχρεώσεων των μελών προς την Οργάνωσή τους.

ε) Την εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού με την εξέταση και επαλήθευση των βιβλίων των ΑΣΟ, των χρηματικών αξιών τους και του κεφαλαιοκρατικού τους εξοφλισμού».

(Από τον «Ριζοσπάστη» της 31-5-2003)

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Έτος 18ο (2003) τεύχη 69, 70, 71, 72

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

[Όμοια ευρετήρια για τα τεύχη 1/1986 μέχρι 44/1996

στη σελίδα 51 του τεύχους 45/1997 και για τα

τεύχη 45/1997 μέχρι 68/2002 στη σελίδα 252 του τεύχους 68/2002]

Επιμέλεια: Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

Αγαπίου Άννα

- τ/70/2003 (100) Ποίημα για το Ματρόζο.

Ανδριανόπουλος Απόστολος

- τ/70/2003 (98) Για το Συνεταιρισμό Ερυθρών.

Γιαννόπουλος Αθανάσιος

- τ/69/2003 (10) Το βαμβάκι και η Ελληνική Δημόσια Ζωή.

Γιαννούλης Μανώλης

- τ/71/2003 (206) Μάρκος Τσαγκαράκης.

Δερμιτζάκης Μιχαήλ

- τ/69/2003 (15) Η μετατροπή των Α.Σ.Ο. σε Κεφαλαιουχικές Εταιρείες.

- τ/69/2003 (31) Καινούργια κουστούμια με... άδειες τσέπες

- τ/70/2003 (114) ΠΟΥ ΠΑΜΕ (QUO VADIS)

- τ/71/2003 (143) Το προσχέδιο του Ευρωπαϊκού Συντάγματος.

- τ/72/2003 (213) Η σημαία μας στα χέρια Καγιαλέδων.

Έξαρχος Γεώργιος

- τ/71/2003 (61) Η ανθοκομία στην Ελλάδα.

Καλαντζάκος Σπύρος

- τ/69/2003 (35) Και πάλι για το Ζάλευκο για να μην τον ξεχνάμε.

Καραϊσκάκη Τασούλα

- τ/70/2003 (79) Νέα δεδομένα στην ποιότητα των τροφίμων.

Καραμήχας Τσανέτος

- τ/69/2003 (19) Παρατηρήσεις επί του κρατικού προϋπολογισμού του 2003 για τη Γεωργία.

Καφετζάκης Γεώργιος

- τ/69/2003 (23) Φταίνε οι Νόμοι ή αυτοί που τους εφαρμόζουν;

- τ/70/2003 (99) Για την εισηγητική έκθεση του Νόμου 2810/2000.

- τ/70/2003 (126) Κωνσταντίνος Δημ. Δραγώνας.

- τ/72/2003 (264) Η Γεωργική παραγωγή της Ε.Ε.

Μαραγκουδάκης Μανώλης

- τ/69/2003 (33) Οι ταλαίπωροι Ελαιοπαραγωγοί.

- τ/71/2003 (188) Η πολύτεκνη οικογένεια.

Μαριάδης Σταύρος

- τ/71/2003 (115) Ομάδες Παραγωγών (Ο.Π.) στη Γεωργία.

Μπεμπής Κώστας

- τ/69/2003 (38) Απάντηση σε επιστολή του Α. Χαζίρογλου.
- τ/69/2003 (63) Κώστας Ν. Κουτζαμπασάκης.
- τ/70/2003 (95) Για τον πιστωτικό Συνεταιρισμό ερυθρών.
- τ/70/2003 (125) Στέλιος Μπαζιάνας.
- τ/71/2003 (173) Οι «Δασικές» εκτάσεις.
- τ/71/2003 (183) Η. Κ. ΣΕΙΤΑΝΙΔΗ, ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ το οδοιπορικό ενός Σκαπανέα της Υπαίθρου
- τ/72/2003 (265) Η Κοινωνική αντίληψη άλλοτε στις Α.Σ.Ο.

Μπίκος Αθανάσιος

- τ/69/2003 (5) 1000 λέξεις
- τ/69/2003 (35) Το ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π. (Γράφουν οι Σ. Καλαντζάκος, Κ. Μπέμπης, Ε. Χαρμπούρη).
- τ/70/2003 (70) 1000 λέξεις.
- τ/70/2003 (95) Το ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π. (Γράφουν οι: Άννα Αγαπίου, Α. Ανδριανόπουλος, Γ. Καφετζάκης, Κ. Μπέμπης, Γ. Ντούτσιος, Γ. Σωτηρίου, Ι. Τσιρώνης, Γ. Φραγκιαδουλάκης, Ε. Χαρμπούρη).
- τ/71/2003 (185) Το ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π. (Γράφει ο καθηγητής κ. Σ. Μαριάδης – Η έκθεση των ΤΕΙ Μεσολογγίου). (7.6.2003).
- τ/72/2003 (264) ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π. (Γράφουν ο Γ. Καφετζάκης, ο Γ. Φραγκιαδουλάκης και Κ. Μπέμπης.

Μπουφίδης Βασίλης

- τ/70/2003 (75) Ανοσιούργημα ή Κατάργηση της Αγοφυλακής.

Ντούτσιος Γεώργιος

- τ/70/2003 (98) Για τις επισημάνσεις των 7 καθηγητών για τη Γεωργία.
- τ/72/2003 (213) Αγροτικός Συνεταιρισμός σαν έννοια, σκοπός και πρακτική. Ανάγκη επαναπροσδιορισμού.

Ράντσος Απόστολος

- τ/69/2003 (27) Η ευθύνη του καταναλωτή στην πρόληψη των τροφογενών νοσημάτων.
- τ/71/2003 (179) Η κοινωνία των πολιτών και η συμβολή της πληροφορικής στην ασφάλεια των τροφίμων.

Σεϊτανίδης Ηλίας

- τ/71/2003 (159) Οι δυνάμεις της αγοράς.

Σελλιανάκης Γεώργιος

- τ/69/2003 (1) Ο λίθος του Σίσυφου και τα χρέη των Α.Σ.Ο.
- τ/69/2003 (5) Το ΒΑΜΒΑΚΙ. Μια διαφορετική προσέγγιση στο πρόβλημά του.
- τ/69/2003 (25) Η πρόκληση έχει και τα όριά της.
- τ/69/2003 (45) Βιβλιοκρισία: (Κ. Οικονόμου, Γεωργικός πιστωτικός Συνεταιρισμός Ερυθρών).
- τ/69/2003 (56) Ας δακρύνουν πάνω στο ΚΙΛΕΛΕΡ
- τ/69/2003 (61) Χρήστος Ζυμπραγουδάκης.
- τ/70/2003 (65) Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός: πρέπει να αποθεραπευθεί, να εκσυγχρονισθεί και να επαναδραστηριοποιηθεί για την ανάπτυξη της υπαίθρου.
- τ/70/2003 (71) Η ΣΤΑΦΙΔΑ.
- τ/70/2003 (87) Η Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 Κρατών - μελών.
- τ/70/2003 (111) Βιβλιοκρισία: Σ. Μπακογιάννη (Αγροτοσυνεταιριστικά θέματα) Σ. Μαριάδη

(Συνεταιρισμός – Συνεταιρισμοί. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ – ΑΠΟΣΤΟΛΗ ή αναλλακτική λύση) **Β. Μπουφίδη** (ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ: 1917 Ανόρθωση και 1991 Ανατροπή).

- τ/70/2003 (122) Σήφης Α. Μπικάκης.
- τ/71/2003 (129) ΕΘΝΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ. Όχι κλάματα πάνω στο χυμένο γάλα.
- τ/71/2003 (151) Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΜΑΣ.
- τ/71/2003 (175) Το Γεωργικό Εμπορικό Ισοζύγιο το 2003.
- τ/71/2003 (181) Βιβλιοκρισία: **Σ. Μπακογιάννη** (α) Εντυπώσεις – Σκέψεις – συμπεράσματα από το Ισραήλ. β) Ενιαία και καθολική Συνεταιριστική Διαχείριση εσπεριδοειδών). **Η. Σείτανιδη** (ΕΚ ΒΑΘΕΩΝ Το οδοιπορικό ενός Σκαπανέα της υπαίθρου).
- τ/71/2003 (206) Παύλος Σαμαράς.
- τ/72/2003 (209) Εκεί που κρέμονταν άρματα δεν κρεμούν νταούλια.
- τ/72/2003 (231) Τα Γεωργικά Επιμελητήρια.
- τ/72/2003 (247) Τα συνεταιριστικά ελαιουργεία εκσυγχρονίζονται.
- τ/72/2003 (252) Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού.
- τ/72/2003 (259) Βιβλιοκρισία (**Αλ. Αλεξάκη**: Το μέλι).

Σέμος Αναστάσιος

- τ/72/2003 (219) Η ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων ως αντικείμενο αγροτικής πολιτικής».

Συνεταιριστής χωρίς όνομα

- τ/69/2003 (41) **ΘΥΜΗΣΣ 33/** «Πουλοπιάνει παιδί μου», **34/**μέθυσαν με ένα δίφραγκο, χωρίς ο ένας να χρωστά στον άλλο. **35/** «Το τρίτο προνόμιο των παπαδών». **36/**Οι φουσκάλες του καφέ).
- τ/ 70/2003 (107) **ΘΥΜΗΣΣ 37/** «Αυτοί κύριε πρόεδρε είναι οι ωφελούμενοι». **38/**«Εβγαλε την προηγούμενη εβδομάδα 20 λαγούς». **39/** «Και αν οι δύο τους έχουν ένα κριάρι δεν γίνεται;». **40/**«Είχε πάντα την έγνοια της ρύθμισης των χρεών της Ένωσής». **41/**«Εν πρώτοις του επισκόπου ημών». **42 /**«Για μάζεψε τη βράκα σου». **43 /**«Τον πάτησε το σκλί του». **44/**«το αντάμικο Γαϊδουρι το τρώει ο λύκος». **45/**Δεν ήθελε το Γιό της πρόεδρο η κυρά Μαρία. **46/**Η βάση του τηλεφώνου του Θανάση Μανούλα.
- τ/71/2003 (191) **ΘΥΜΗΣΣ 47/**«Πρόεδρε το τρένο σκαπέτησε στο Γεύγελι». **48/**«Να κόψει το σβέρκο του και να τις πουλήσει». **49/**«Οι Μπουρμάδες». **50/**«Ε, καημένη ανθότυρε, επέρασέ σε ο ντύρος». **51/** «Διάδεξε καημένη Μανώλη, ή γάλα από τα πρόβατα ή γάλα από το πρατήριό της γειτονιάς σου».
- τ/72/2003 (255) **ΘΥΜΗΣΣ 52/**«Μόνο ένας κατουρούσε όρθιος». **53/**«Τη μέρα κοιμάται και το βράδυ πάει για ύπνο». **54/**«Σαν τον κόκκορα πιστεύει ότι όταν λαλάει ξημερώνει». **55/**«Τσαλαβουτάει στα ξένα λεφτά». **56/** «Η αηλέ τσίνησε επίκειται κακοκαιρία». **57/**«Δύο κεφάλια είχε ο παντέρμος». **58/** «Ο φιλόδοξος πρέπει νάναι και γνωστικός». **59/** «Πατούλα μέλι μούδωσες, πατούλα λάδι θέλω». **60/**«Δος κρασί κύριε,δος κρασί». **61/**«Για να μην τις εκθέσουν ακολουθούσαν πίσω 20-30 μέτρα.

Σύνταξης

- τ/69/2003 (14) Ο όρκος του Μεγάλου Αλεξάνδρου.
- τ/69/2003 (21) Τί λένε στη μελέτη τους για τη Γεωργία οι 7 καθηγητές.
- τ/69/2003 (48) Ο ΜΑΤΡΟΖΟΣ
- τ/69/2003 (49) **ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ** (Απολογισμός Δ.Σ. της Ε.Φ.Σ. περιόδου 1.11.2000 – 15.1.2003).
- τ/69/2003 (57) **Αγροτοσυνεταιριστικές ειδήσεις. 67/**Το λάδι της Σητείας στην κορυφή της Μεσογείου. **68/**Ψηφίστηκε το καταστατικό για τη συγκρότηση Ευρωπαϊκών συνεταιριστικών εταιρειών. **69/**Η Ελλάδα πρώτη στην κατανάλωση λαδιού. **70/**Επιστροφές κονδυλίων λόγω παρατυπιών. **71/**Συρρικνώθηκε το αγοτικό εισόδημα.

- τ/70/2003 (83) Προεδρικό Διάταγμα για τις Α.Σ.Ο. αριθμός 96/2003 περί κινήτρων για τη συγχώνευση.
- τ/70/2003 (110) **ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ** (Συντονιστές στις επιτροπές του άρθρου 22 του Καταστατικού της Ε.Φ.Σ. – Τα μέλη της Γνωμοδοτικής επιτροπής αξιολόγησης προτάσεων απονομής ηθικών αμοιβών – προτάσεις για τους κ.κ. Σ. Ντούλα, Α. Ντούσια – συμμετοχή της Ε.Φ.Σ. σε ημερίδα του ΙΣΕΜ την 20.10.2003).
- τ/70/2003 (116) **Αγροτοσυνεταιριστικές Ειδήσεις. 72/Το** ελληνικό Ελαιόλαδο θέλει το δικό του βαθρο της Νίκης. **73/Διαχωρίζεται** η ελαιουργική. **74/Αγκομαχούν** τα προγράμματα για την ύπαιθρο. **75/Αναγκαία** η ανασυγκρότηση των Αγροτικών Συνεταιρισμών. **76/Η** χειρότερη χρονιά δεκαετίας το 2001. Νέο αρνητικό ρεκόρ στο αγροτικό ισοζύγιο. **77/Συνταξη** μελετών για αγροτικά προϊόντα.
- τ/70/2003 (120) Το Εμπορικό Γεωργικό Ισοζύγιο το 2001.
- τ/71/2003 (142) Η Ευρωπαϊκή Ένωση των 25.
- τ/71/2003 (180) Τι είπε ο Πλάτων πριν 2500 χρόνια.
- τ/71/2003 (193) **ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ** (Επιτροπές του άρθρου 22 του καταστατικού της Ε.Φ.Σ. – Επιτροπή αξιολόγησης προτάσεων απονομής ηθικών αμοιβών).
- τ/71/2003 (195) Το 176/2003 Διάταγμα για την εποπτεία των Α.Σ.Ο.
- τ/71/2003 (199) **Αγροτοσυνεταιριστικές ειδήσεις. 78/Τροποποιήσεις** του Νόμου 2810/2000, **79/Εκλογές** στις ΑΣΟ. **80/Διαχειριστική** επιτροπή των λιπαρών ουσιών.
- τ/72/2003 (215) Η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος.
- τ/72/2003 (238) Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ροδόπης.
- τ/72/2003 (239) Όταν οι σύγχρονοι επιστήμονες ανακαλύπτουν την Ελληνική γλώσσα.
- τ/72/2003 (245) **ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ.** Εκλογές της Ε.Φ.Σ.
- τ/72/2003 (266) **Αγροτοσυνεταιριστικές ειδήσεις. 81/Το** ελαιόλαδο Sitia στο «καλάθι» δώρων του **2004. 82/Άγνωστο** στον Έλληνα καταναλωτή το σπαράγγι. **83/Υπουργικό** Εποπτικό.
- τ/72/2003 (268) Αλφαβητικό Ευρετήριο κατά συγγραφέα έτους 2003.

Σωτηρίου Γεώργιος

- τ/70/2003 (96) Για τον όρκο του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Τόλιος Γιάννης

- τ/72/2003 (225) Συνεταιριστική ιδέα και επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της Ε.Ε.

Τσιρώνης Ιωάννης

- τ/70/2003 (97) Για το βαμβάκι.

Φαλελάκη - Τσουρή Αντωνία

- τ/72/2003 (253) Παγκόσμια Ημέρα της Γ'ης ηλικίας.

Φραγκιαδουλάκης Γεώργιος

- τ/69/2003 (43) Ο Νόμος 3029/2002.
- τ/70/2003 (97) Για τα χρέη των ΑΣΟ.
- τ/70/2003 (105) Για το συνταξιοδοτικό.
- τ/71/2003 (189) Για το συνταξιοδοτικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- τ/72/2003 (261) Οι συντάξεις του 2003
- τ/72/2003 (264) Οι εκλογές στις Α.Σ.Ο>

Χαρμούρη Έλλη

- τ/69/2003 (39) «Είναι ένα όνειρο η ζωή» (ποίημα του ΣΙΛΕΡ).
- τ/70/2003 (99) «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ (ποίημα του Ι. ΠΟΛΕΜΗ).

CONTENTS OF No 72/2003

	<i>Page</i>
☐ G.V. Sellianakis: Don't place drums where arms should be placed	209-212
☐ M. Dermitzakis: Our flag should be handed by men like Kagiales	213
☐ A. Bikos: 1000 words	218
☐ A. Semos: Food quality and security as a subject of agricultural policy	219-224
☐ J. Tolios: Co-operative idea and entrepreneurship in the framework of the European Union	225-228
☐ G.V. Sellianakis: Chambers of Agriculture	231-237
☐ G.S. Doutsias: Agricultural co-operative as a concept, aim and practice: Need for a redefinition	241-245
☐ G.V. Sellianakis: Olive-oil extraction plants are modernised	247-251
☐ G.V. Sellianakis: Book review: "Honey" by A. Alexakis	259
☐ Co-operator (anonymous): "Memories"	255-258
☐ G. Fragiadoulakis: Answers to questions of our readers	261-263
☐ A. Bikos: Postal Box of the Review: (Written by G. Kafetzakis, G. Fragiadoulakis and K. Bebis)	264-265
☐ EDITORIALS:	
• The Union of Greek Co-operative Banks	215-217
• Union of Agricultural Co-operatives of Rodopi	229-230
• European Union: e) Court of Auditors	230
• Modern technologists discover the Greek language	239-240
• Information for the members of our society: The General Meeting of 21st January 2004	246
• International Children's Day	252
• International Day for the Elderly	253
• Agricultural and Co-operative News [(a) Sitia olive oil as a gift in 2004 (b) Asparagus is unknown to the Greek consumer (c) Ministerial supervision]	266-267
• Index by author for the 2003 issues of the Review	268-271
• Identity of the Review	272

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού**Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ**

Γραφεία: Γενναδίου 8 - Αθήνα 106 78 • Τηλ. 210/3226.976

Διευθυντής Έκδοσης: Γεωργ. Σελλιανάκης,

Καραολή Δημητρίου 4 - Μελίσσια • Τηλ. 210/8042.439 • Τ.Κ.151 27

Επιμέλεια: Συντακτική Επιτροπή από τους:

Γεώργιο Β. Σελλιανάκη, Απόστολο Τρ. Ράντσιο και Αθανάσιο Α. Μπίκο

ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ :

- Για Ενώσεις Κεντρικές Α.Σ.Ο. Τράπεζες, Οργανισμούς: (όχι κατώτερες των 40 Ευρώ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς και άλλα Νομικά πρόσωπα: (οχι κατώτερες των 20 Ευρώ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 15 Ευρώ). • Για φοιτητές και νέους αγρότες (όχι κατώτερες των 10 Ευρώ)
- Εμβάσματα με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού
κ. Γ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 210/93.55.394).

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 210/5233.965 • Κυκλοφορία: Δεκέμβριος 2003

**Όμιλος Εταιριών
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**AGROTIKI
ASSET
MANAGEMENT
INVESTMENT S.A.**

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η κατοικία σας

υπό την σκέπη της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ

Το σπίτι σας, μικρό ή μεγάλο, είναι η περιουσία σας, η βάση σας, το ορμητήριο σας. Όμως διάφοροι κίνδυνοι, όπως φωτιά, σεισμός, κλοπή, θεομηνίες, κ.ά. το απειλούν. Σήμερα, ο καλύτερος τρόπος για να το προστατέψετε, είναι να το πολυασφαλιστήριο κατοικιών **"ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ"** της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

Το πρόγραμμα καλύπτει:

Ζημιές από φωτιά, κεραυνό, έκρηξη λέβητα κεντρικής θέρμανσης, βραχυκύκλωμα, θεομηνίες, διάρρηξη σωληνώσεων ύδρευσης, σεισμό.

Επίσης καλύπτεται:

- Η απώλεια περιεχομένου λόγω κλοπής.
- Η απώλεια ή η καταβολή ενοικίου σε περίπτωση που θεωρηθεί ακατοίκητη η κατοικία λόγω ζημιάς και μέχρι την αποκατάστασή της.
- Ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του από κάθε ατύχημα που θα συμβεί στην κατοικία του ή στο γύρω χώρο.
- Η αστική ευθύνη του ασφαλισμένου.

Νέα Κατοικία. Η πιο ολοκληρωμένη προστασία για το σπίτι σας.

Προστατέψτε τον εαυτό σας και την περιουσία σας, από κάθε πιθανό κίνδυνο, με το πολυασφαλιστήριο **ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ**.

Νιώστε μοναδική προστασία και σιγουριά, υπό την σκέπη της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Πολυασφαλιστήριο κατοικιών με τη δύναμη της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**